

Strategia Rozwoju Gminy Myszkowice na lata 2026-2035

OPEN THE BOX

Opracowanie w zakresie

Strategia Rozwoju Gminy Mysłakowice na lata 2026-2035

Wykonany na zlecenie

Gmina Mysłakowice
ul. Szkolna 5
58-533 Mysłakowice

Przez zespół redakcyjny

OPEN THE BOX:

Jakub Jaźwiec, MBA, ekspert strategiczny (kierownik zespołu)

Piotr Górka, ekspert strategiczny

Paweł Kowalski, ekspert strategiczny

Kamil Niklewicz, DBA, ekspert strategiczny

Grudzień 2025

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	6
Metodologia prac.....	7
2. Wnioski z diagnozy obszaru	11
2.1. Podstawowe informacje.....	11
2.2. Analiza statystyczna	12
2.2.1. Wymiar społeczny	15
2.2.2. Wymiar gospodarczy	32
2.2.3. Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy	48
2.3. Wyniki badań i analiz.....	82
2.3.1. Wyniki badań mieszkańców.....	83
2.3.2. Wyniki badań liderów	84
2.3.3. Wspólne wnioski	86
2.3.4. Wymiar instytucjonalny.....	87
2.4. Analiza zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych.....	89
2.4.1. Kluczowe potencjały	89
2.4.2. Kluczowe problemy	93
2.4.3. Czynniki warunkujące rozwój (analiza SWOT)	97
2.4.4. Kluczowe potrzeby rozwojowe.....	100
3. Cele strategiczne i ich operacjonalizacja.....	103
3.1. Wizja Gminy Mysłakowice.....	104
3.2. Cele strategiczne Gminy Mysłakowice.....	105
3.3. Kierunki działań strategicznych	107
3.4. Zgodność logiczna celów strategicznych	110
3.5. Kontekst strategiczny	114
4. Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju Gminy Mysłakowice... 	119
4.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	119
4.1.1. Położenie gminy Mysłakowice w regionie/kraju struktura sieci osadniczej.....	119
4.1.2. Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy.....	122
4.1.3. Transport i komunikacja, infrastruktura i OZE.....	124

4.1.4.	Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych	126
4.2.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	130
4.2.1.	Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową	131
4.3.	Obszary strategicznej interwencji	135
4.3.1.	Obszary Strategicznej Interwencji określone na poziomie krajowym	135
4.3.2.	Obszary Strategicznej Interwencji Obszary Funkcjonalne określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD)	135
4.3.3.	Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla gminy	138
5.	Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii.....	139
5.1.	Zarządzanie wdrażaniem strategii	139
5.2.	Obowiązki i aktualizacja strategii	139
5.3.	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	140
5.4.	Monitorowanie i ocena wdrażania.....	142
5.4.1.	Rezultaty strategiczne.....	142
5.4.2.	Monitorowanie procesu wdrażania strategii	144
5.4.3.	Ewaluacja strategii	145
6.	Opis procesu angażowania partnerów społeczno-gospodarczych	147
6.1.	Zespół Doradczy	148
6.2.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii	150
6.2.1.	Badania i ankiety.....	150
6.2.2.	Spotkania warsztatowe	151
6.2.3.	Informacja o sposobie uwzględnienia praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem dokumentu.....	152
6.3.	Uzgodnienia strategiczne	153
6.3.1.	Konsultacje społeczne.....	153
6.3.2.	Uzgodnienie z Zespołem Doradczym.....	153
6.3.3.	Uzgodnienie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	153
6.3.4.	Uzgodnienia z Zarządem Województwa	153
6.3.5.	Ewaluacja ex-ante	154

6.4.	Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i oceny strategii.....	154
6.4.1.	Poziom skoncentrowany	155
6.4.2.	Poziom powszechny.....	155
6.4.3.	Komunikacja	155
7.	Źródła finansowania.....	157
7.1.	Program regionalny	157
7.2.	Programy krajowe.....	159
7.3.	Pozostałe źródła finansowania	162
	Wykaz tabel i ilustracji.....	164

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Mysłakowice na lata 2026-2035 opracowana została zgodnie z art. 3 pkt 3 oraz art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658, z późn. zm.), art. 10e ust. 1, 3-4 oraz art. 10f ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 1990 Nr 16 poz. 95, z późn. zm.) i innych.

Strategia definiuje kluczowe kierunki dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru, wynikające z istniejących uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, środowiskowych i infrastrukturalnych, będące podstawą jego konkurencyjności.

Dokument został opracowany w ramach procesu przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice, która uwzględnia syntezę diagnozy wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyłonionych wizji i celów strategicznych wraz z listą projektów proponowanych do realizacji oraz sposobów realizacji strategii.

Celem dokumentu jest określenie pożądaných wyzwań i kierunków rozwojowych Gminy Mysłakowice, mających na celu poprawę jakości życia jego mieszkańców, a także wzrost konkurencyjności obszaru. Strategia jest wynikiem podjętych decyzji strategicznych – wyboru kluczowych kierunków rozwojowych i koncentracji interwencji na wyzwaniach, wypracowanych w procesie uspołecznionym, których efektem jest propozycja projektów strategicznych.

Niniejsza Strategia przewidziana jest na lata 2026-2035 i ma być podstawą do kształtowania propozycji projektów i inwestycji do realizacji w oparciu o wyznaczoną wizję obszaru i cele strategiczne, w tym w szczególności do realizacji działań w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne publiczne i prywatne. W opracowaniu uwzględniono dostępne dane zastane i wygenerowane w trakcie procesu, w tym wnioski z przeprowadzonego procesu diagnostycznego.

Strategia składa się z czterech zasadniczych części (tj. diagnostycznej, strategicznej, wdrożeniowej oraz opisu włączenia społecznego w jej realizację). W części diagnostycznej sformułowano syntetycznie najistotniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy diagnostycznej, ukazujące deficyty obszaru ograniczające jego rozwój oraz identyfikujące potencjały wewnętrzne będące podstawą dla ukierunkowania rozwoju. Część strategiczna określa pożądane kierunki rozwojowe, przedstawione w formie wizji i celów strategicznych obszaru. Część wdrożeniowa zawiera opis założeń systemu realizacji strategii oraz źródeł finansowania zaplanowanych działań. W części ostatniej opisano zaangażowanie społeczne w procesie przygotowania, realizacji i oceny strategii.

METODOLOGIA PRAC

Niniejsze opracowanie jest wynikiem prac Zespołu Autorskiego opracowującego Strategię Rozwoju Gminy Mysłakowice. Prace strategiczne są konsekwencją poprzedniego etapu – diagnostycznego, w ramach którego zidentyfikowano wewnętrzne potencjały oraz ograniczenia będące podstawą do ukierunkowania rozwoju. Prace nad strategią trwały od sierpnia do października 2025 roku i objęły wyselekcjonowany zakres zagadnień i narzędzi strategicznych.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie kilku zasadniczych grup źródeł oraz narzędzi i danych strategicznych.

Dane statystyczne

Ogólnodostępne zastane, istniejące dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania diagnostyczne, badania, raporty, sprawozdania, bilanse, itd.). Podstawowymi kryteriami ich wykorzystania były: aktualność, merytoryczny związek z problematyką diagnozy oraz jakość – rzetelność źródła. Dostępne na moment opracowania części statystycznej diagnozy¹.

Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL)

Specjalnie przygotowane, uzupełnione i zasilone danymi na potrzeby procesu, dostępne pod adresami: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/> (MRL Gminy) i <https://analizy.monitorrozwoju.pl/> (MRL Analizy).

MRL stanowi kompleksową bazę statystyczną pogrupowaną w kluczowe kategorie i obszary rozwojowe skupione wokół trzech wymiarów: gospodarczego, społecznego i środowiskowo-przestrzennego. MRL zawiera najbardziej aktualne dane dostępne w źródłach publicznych, zebrane dla poszczególnych lat, w celu wykazania aktualnej sytuacji, ale również dynamiki zmian.

MRL umożliwia prezentację danych z poziomu wartości nominalnych, procentowych, strukturalnych (kategorii bezwzględnych) – dla komponentu MRL Analizy, lub wartości syntetycznych (kategorii względnych) – dla komponentu MRL Gminy.

Analiza z wykorzystaniem MRL Gminy jest dokonywana w kategoriach względnych, w ramach tzw. wskaźników syntetycznych, co stanowi syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gmin w czasie i w relacji do innych jednostek samorządu

¹ dane pełne za rok 2023

terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą (obszar podobny). Grupę odniesienia stanowią gminy o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju, a zatem o podobnych uwarunkowaniach rozwojowych.

Wskaźniki syntetyczne wskazują na to, jak dana sfera (ogólny poziom rozwoju, wymiar, obszar, podobszar) prezentuje się w stosunku do średniego poziomu grupy porównawczej. Wartości dodatnie oznaczają „lepszą” sytuację (przewagę) niż średnia w grupie porównawczej, a wartości ujemne „gorszą” sytuację (stratę) niż średnia w grupie porównawczej.

Badanie opinii mieszkańców

Przeprowadzone online we wrześniu/październiku 2025 roku, w którym wzięło udział łącznie 114 osób deklarujących zamieszkanie na terenie gminy. Badanie było ogólnodostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców obszaru o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

Badanie opinii lokalnych liderów

Przeprowadzone online we wrześniu/październiku 2025 roku, w którym wzięło udział łącznie 15 osób, wyselekcjonowanych z grupy interesariuszy w ramach Zespołu Doradczego (88% wszystkich zaproszonych do badania).

Głównym celem badania było poznanie opinii liderów obszaru, z czterech grup interesów (liderów administracji, liderów gospodarki, liderów sektora społecznego i liderów opinii), o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

Ankieta potencjału instytucjonalnego

Przeprowadzona we wrześniu 2025 roku, jako pomocnicze narzędzie diagnostyczne w obszarze instytucjonalnym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału i możliwości współpracy. Kwestionariusz stanowił narzędzie samooceny i był wypełniany indywidualnie.

Głównym celem ankiety było uzyskanie podstawowych informacji w zakresie potrzeb i zasobów ludzkich oraz infrastrukturalnych, jako zaplecza administracyjnego do prowadzenia procesów strategicznych na poziomie gminy, ale także doświadczeń,

warunków i możliwości wzajemnej współpracy pomiędzy poszczególnymi samorządami obszaru.

Matryca kluczowych potencjałów

Przygotowana w październiku 2025 roku, jako narzędzie diagnostyczne w obszarze strategicznym gminy. Matryca stanowiła narzędzie wypracowane w formule warsztatowej z różnymi sektorami i grupami interesów, w tym interesariuszami kluczowymi, w ramach Zespołu Doradczego, i służyła do zidentyfikowania oraz selekcji kluczowych zasobów i produktów na poziomie gminy.

Głównym celem matrycy było zidentyfikowanie i ocena potencjału zasobów, które mogą być wykorzystane dla generowania łańcuchów produktów, zidentyfikowanie kluczowych produktów o największym potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności oraz samosprawdzenie w zakresie potencjału obszaru.

Drzewo problemów

Narzędzie pozwalające na zidentyfikowanie kluczowych problemów wspólnych dla obszaru w formie matrycy logicznej. Matryca wypracowana w toku prac warsztatowych w październiku 2025 roku wspólnie z przedstawicielami gminy, w tym interesariuszami zewnętrznymi w ramach Zespołu Doradczego.

Głównym celem matrycy było zidentyfikowanie kluczowych i wstępnych wyzwań i deficytów (problemów) wspólnych dla całego obszaru, uzupełnionych o kluczowe zależności przyczynowo-skutkowe dla poszczególnych problemów. Pozwala to na zobrazowanie faktycznego ciągu logicznego dla wybranych wyzwań.

Matryca SWOT

Przygotowana w październiku 2025 roku, jako podsumowujące narzędzie diagnostyczne w obszarze strategicznym gminy. Matryca stanowiła narzędzie identyfikacji kluczowych determinantów (czynników) wpływających pozytywnie lub negatywnie na rozwój obszaru oraz na analizie powiązań pomiędzy tymi czynnikami.

Głównym celem matrycy było zidentyfikowanie wspólnych dla obszaru kategorii czynników, które mają największy wpływ na rozwój strategiczny oraz analiza zależności pomiędzy tymi czynnikami. Pozwala to zidentyfikować obszary strategicznej interwencji i zasadnicze potencjały do wykorzystania w tym procesie.

Matryce logiczne

Narzędzie pozwalające na przedstawienie i powiązanie istotnych zagadnień w uporządkowany sposób, przygotowane dla określenia zachodzących relacji funkcjonalnych oraz przyczynowo-skutkowych w zakresie problemów (drzewo problemów) i celów (drzewo celów) dla całego obszaru. Matryce wypracowano w toku prac warsztatowych w październiku 2025 roku wspólnie z przedstawicielami samorządu oraz lokalnymi liderami.

Głównym celem matryc było zidentyfikowanie kluczowych celów strategicznych (kierunków) wspólnych dla całego obszaru, uzupełnionych o kluczowe zależności przyczynowo-skutkowe dla poszczególnych problemów, celów i potrzeb (geneza, skutki). Pozwoliło to na zobrazowanie faktycznego ciągu logicznego dla wybranych zagadnień.

Matryca wskaźników

Narzędzie porządkujące oczekiwane efekty (rezultaty) strategiczne realizowanych interwencji.

Celem matrycy było określenie wskaźników rezultatu strategicznego na potrzeby monitoringu celów strategicznych wraz z podstawowymi informacjami niezbędnymi do monitoringu.

Kluczowi interesariusze

Wstępnie wyselekcjonowana we wrześniu 2025 roku grupa osób do współpracy dostarczająca wiedzy i informacji o sytuacji na obszarze gminy, zapewniająca różnorodność wniosków i ocen w trakcie całego procesu – łącznie 17 osób.

Głównym celem narzędzia była identyfikacja i zaproszenie do współpracy partnerskiej najważniejszych przedstawicieli, reprezentantów, liderów obszaru, z czterech grup interesów (liderów administracji, liderów gospodarki, liderów sektora społecznego i liderów opinii) w ramach Zespołu Doradczego². Pozwala to na uzyskanie zróżnicowanych ocen i opinii od reprezentantów kluczowych środowisk w zakresie rozwoju gminy.

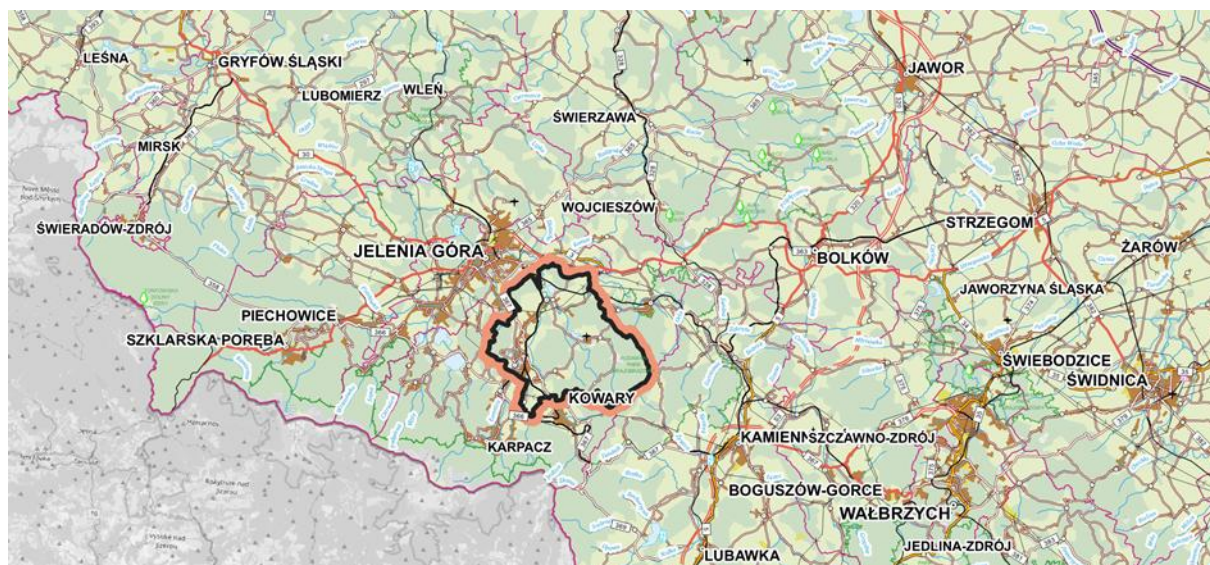
² Zespół Doradczy partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice powołany Zarządzeniem nr 0050.99.2025 Wójta Gminy Mysłakowice z dnia 26 września 2025 r. w sprawie powołania Zespołu Doradczego partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY OBSZARU

2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Gmina Mysłakowice położona jest w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie karkonoskim, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Jelenia Góra, które pełni funkcję subregionalnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i kulturalnego.

Rysunek 1: Lokalizacja gminy

Źródło: opracowanie własne

Powierzchnia gminy wynosi 87,9 km², a jej charakter jest w przeważającej części wiejski, z wyraźnie rozwiniętą funkcją turystyczną i mieszkaniową.

Tabela 1: Podstawowe dane liczbowe dotyczące gminy

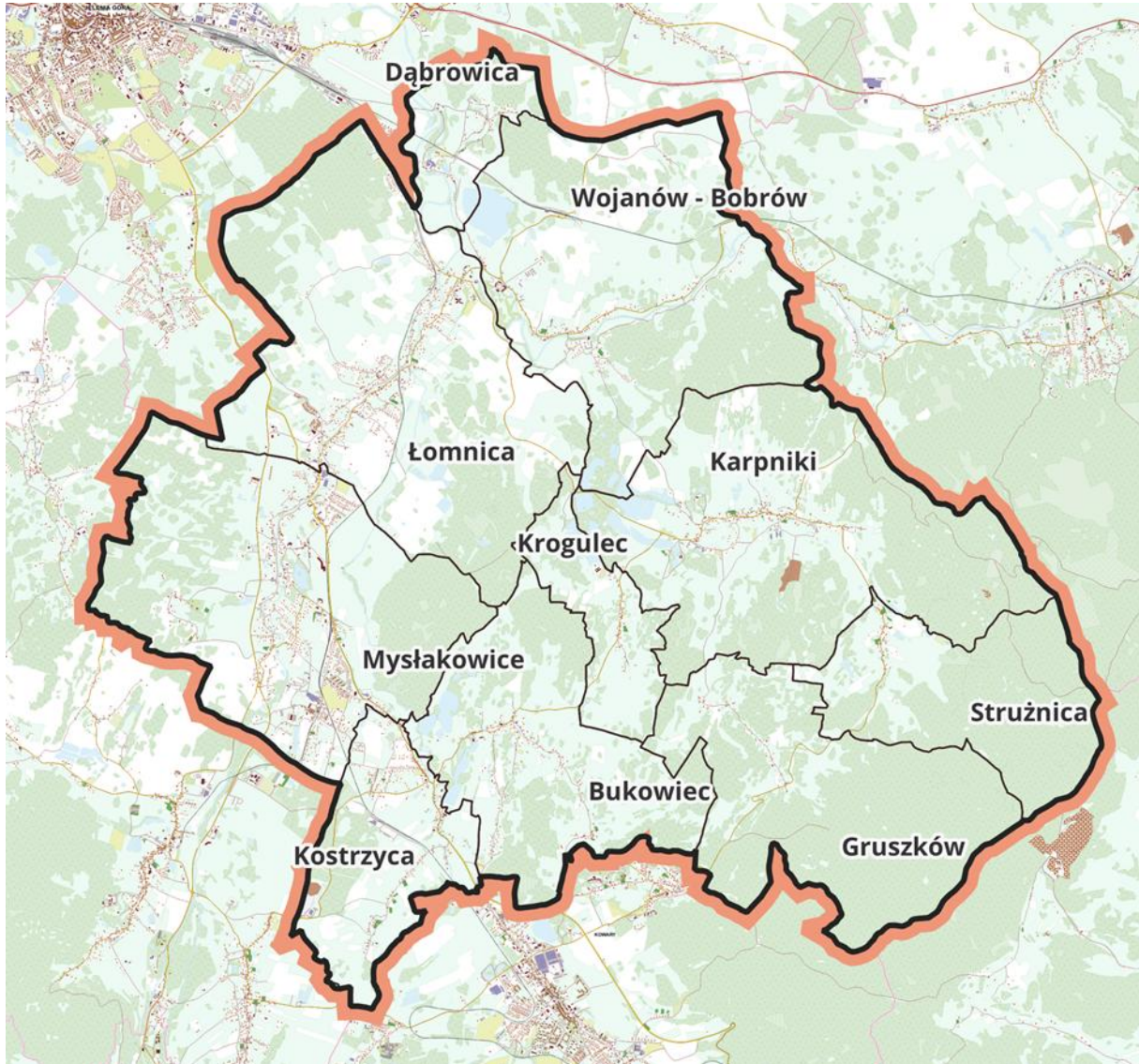
Nazwa samorządu	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (osoby)	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)
Gmina Mysłakowice	87,9	9600	109,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (2024)

Gmina Mysłakowice graniczy z pięcioma gminami: od zachodu z gminą Podgórzyn, od wschodu z gminą Janowice Wielkie i Kamienna Góra, od południa z miastem Kowary, natomiast od północy z miastem Jelenia Góra. Położenie w centralnej części Kotliny Jeleniogórskiej sprawia, że gmina stanowi naturalne zaplecze osadnicze i rekreacyjne dla całego subregionu. System osadniczy gminy obejmuje 10 sołectw: Bukowiec,

Dąbrowica, Gruszków, Karpniki, Kostrzyca, Krogulec, Łomnica, Mysłakowice, Strużnica, Wojanów-Bobrów. Mysłakowice pełnią funkcję administracyjnego i społeczno-gospodarczego centrum Gminy, skupiającego podstawowe usługi, instytucje publiczne i infrastrukturę społeczną.

Rysunek 2: Sołectwa Gminy Mysłakowice

Źródło: opracowanie własne

2.2. ANALIZA STATYSTYCZNA

Portret statystyczny przygotowano dla zobrazowania sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej obszaru gminy Mysłakowice. Zgodnie z teorią zrównoważonego rozwoju przeanalizowano trzy wymiary rozwoju: **społeczny,**

gospodarczy, przestrzenny i środowiskowo-przestrzenny³. Następnie w ramach każdego z wymiarów wyodrębniono dodatkowe podobszary analizy.

Na ich bazie dokonano sformułowania wniosków istotnych z punktu widzenia diagnozowania problemów, deficytów, ale też potencjałów rozwojowych badanego obszaru. Jednocześnie przeprowadzone wnioskowanie wskazuje **kluczowe, kierunkowe obszary wsparcia i rozwoju**, bez pogłębionej analizy eksperckiej. Pozwala to na ich ukierunkowanie, ale nie zamknięcie, podczas procesu **wyodrębnienia celu strategicznego rozwoju i kierunków interwencji**.

Do stworzenia portretu statystycznego obszaru i jego charakterystyki wskaźnikowej, zarówno w obszarze podstawowym, jak i pogłębionym, obszarowym, wykorzystano:

- Dostępne dane statystyczne przedstawione w formie wskaźników syntetycznych rozwoju obszaru (MRL Gminy),
- Dostępne dane statystyczne przedstawione w formie wartości nominalnych, danych procentowych i strukturalnych dla obszaru (MRL Analizy),
- Zebrane zastane w gminie dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania, badania, raporty, etc.),
- Zebrane dane z przeprowadzonych badań i ankiet: mieszkańców i liderów,
- Wnioski z przeprowadzonych spotkań warsztatowych i roboczych.

Portret został przedstawiony w następujących wymiarach:

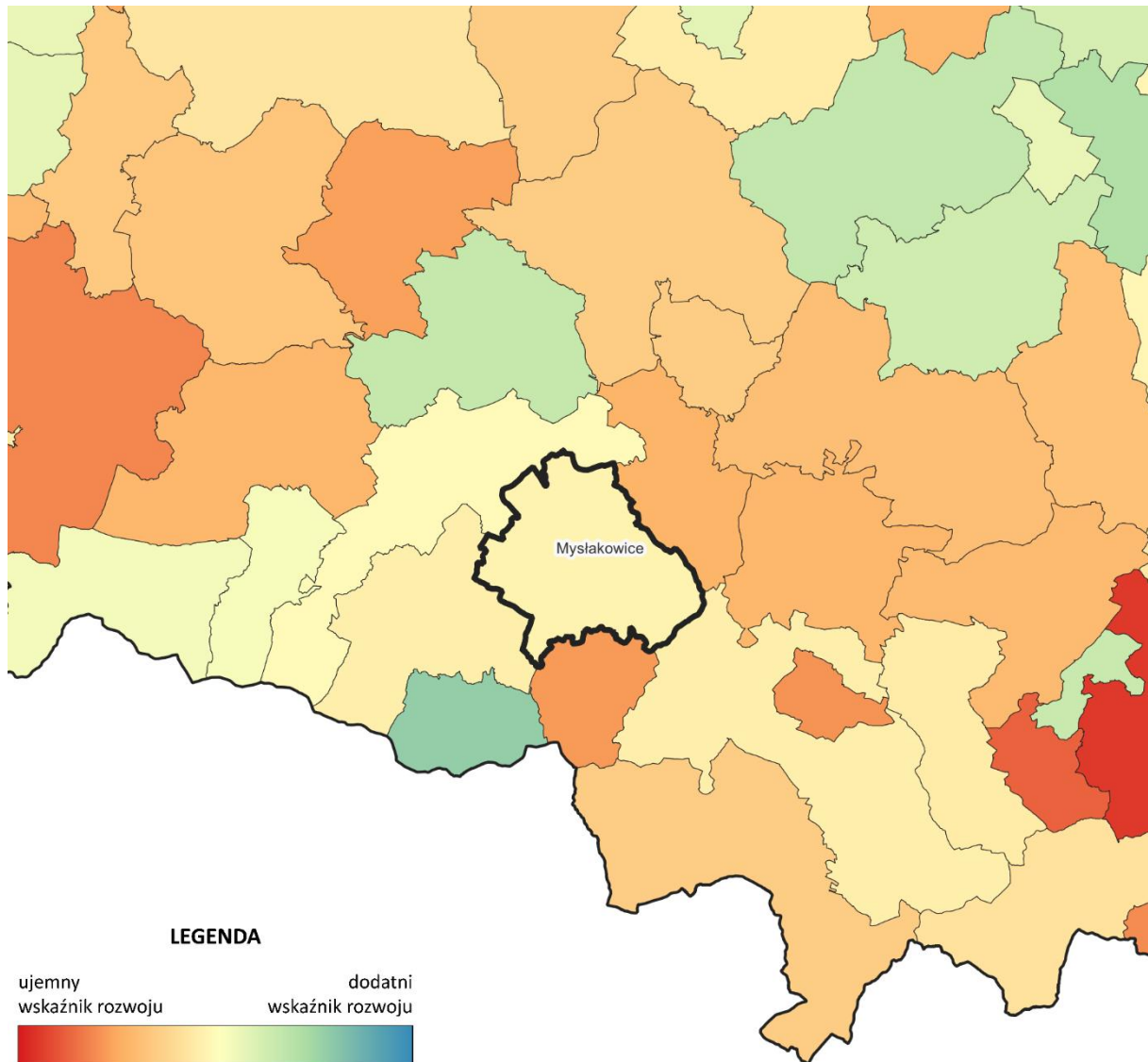
- **Ogólny**, stanowiący podsumowanie kompleksowego obrazu statystycznego obszaru,
- **Spółeczny**, obrazujący demografię oraz dostępność i jakość usług publicznych,
- **Gospodarczy**, obrazujący potencjał gospodarczy i rynku pracy,
- **Środowiskowo-przestrzenny**, obrazujący jakość środowiska naturalnego i klimatu, politykę przestrzenną i dostępność przestrzenno-komunikacyjną.

Ogólny wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2023 na obszarze Gminy Mysłakowice jest równa średniej dla grupy referencyjnej. **Syntetyczny ogólny wskaźnik rozwoju** za rok 2023 wynosi **0,00**, przy minimalnej dynamice w odniesieniu do roku 2019 (zmiana z poziomu -0,04). Oznacza to, że bez kluczowych, celowanych interwencji, deficyty mogą się pogłębiać i postępować dalej oddalając gminę od szybciej rozwijających się samorządów.

³ Zgodne z zakresami określonymi w art. 10e ust. 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym Strategia rozwoju gminy (...) zawiera wnioski z diagnoz o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tj. diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej (tu stosowane zamiennie z: środowiskowo-przestrzennej)

Wysokość wskaźnika kształtują wskaźniki w trzech wymiarach – społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym, opisanych szczegółowo w dalszej części.

Rysunek 3: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

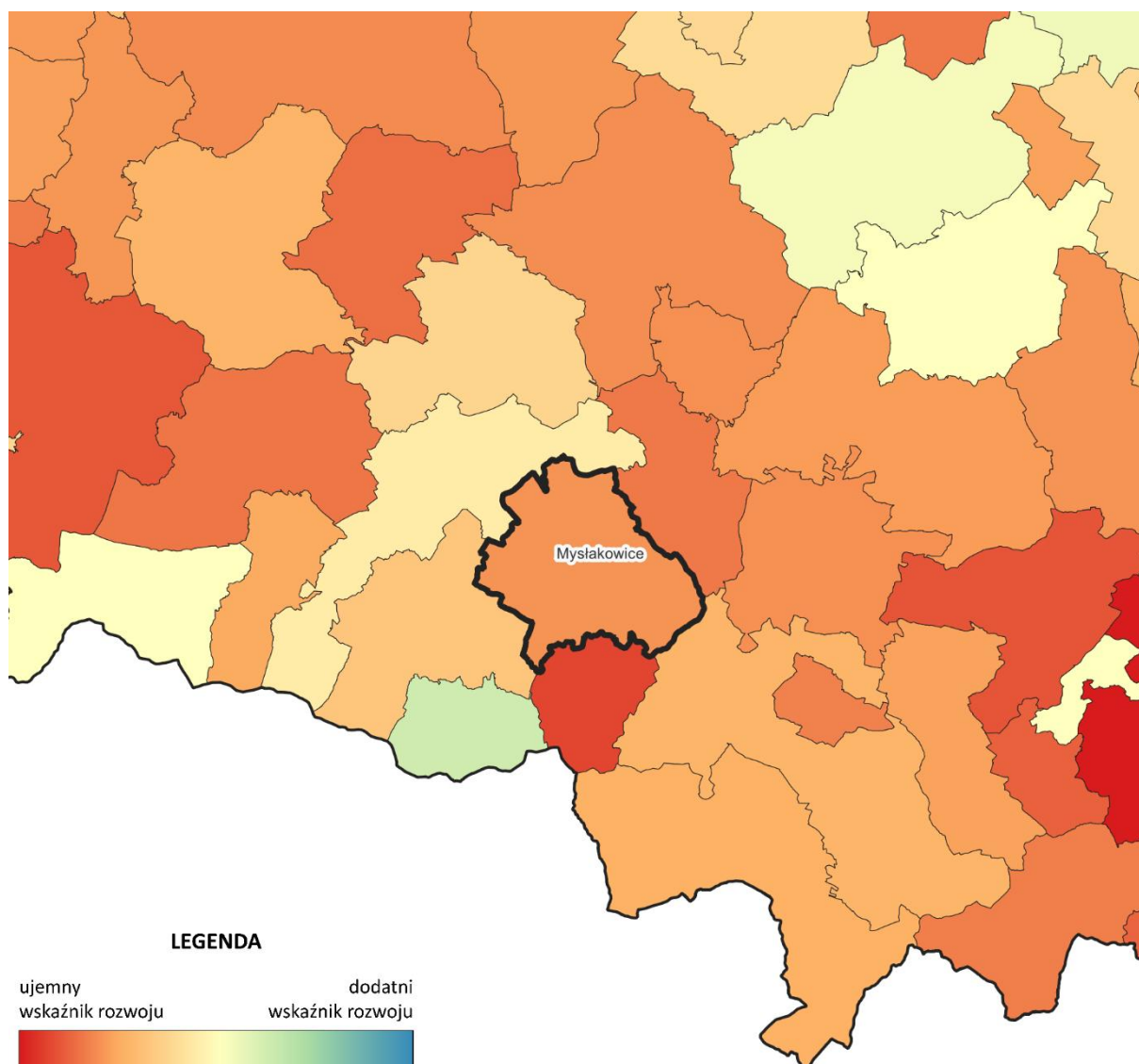
Celem uściślenia i uszczegółowienia obrazu obszaru, dotarcia do przyczyn problemów, a także przewidywania skutków obecnej sytuacji, dla wyodrębnienia działań zaradczych do podjęcia, konieczna jest poszerzona analiza kluczowych obszarów życia społeczno-gospodarczego.

2.2.1. Wymiar społeczny

Społeczny wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2023 na obszarze Gminy Mysłakowice jest słabsza niż średnia dla grupy referencyjnej. **Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym** za rok 2023 wynosi **-0,27**, przy nieznacznie dodatniej dynamice w odniesieniu do roku 2019 (zmiana z poziomu -0,43).

Wysokość wskaźnika kształtują wskaźniki w pięciu obszarach – w każdym z wyraźnie dodatnimi wartościami w relacji do grupy porównawczej w zakresie: **dostępności i jakości usług oraz infrastruktury (1,20) i dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie (0,31)** oraz ujemnymi w zakresie: **zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy (-0,78), poziomu bezpieczeństwa (-0,94) i sytuacji demograficznej (-1,15)**.

Rysunek 4: Społeczny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Diagnoza wymiaru społecznego Gminy Mysłakowice obejmuje analizę sytuacji i procesów zachodzących w społeczności zamieszkującej na obszarze gminy, zarówno w kontekście demograficznym i kulturowym, jak i w kontekście oferty samorządu kierowanej do społeczności lokalnej.

Celem diagnozy sytuacji społecznej jest uchwycenie trendów dotyczących zapotrzebowania na usługi zarówno publiczne, jak i rynkowe, infrastrukturę techniczną, zasoby mieszkaniowe oraz uwarunkowań rynku pracy. Pomędzy wymienionymi usługami publicznymi i rynkowymi oraz aktywnościami mieszkańców, a sytuacją finansową samorządu dochodzi do swoistego sprzężenia zwrotnego, którego efektem może być poziom zdolności do finansowania zadań publicznych przekładający się na jakość życia mieszkańców.

2.2.1.1. Sytuacja demograficzna

Potencjał demograficzny jest kluczowym zasobem Gminy Mysłakowice, na który wpływają m.in. przyrost naturalny i saldo migracji. Zmiany w liczbie ludności, na terenach wiejskich w dużej mierze determinowane są przez ruchy migracyjne, szczególnie odpływ młodszych mieszkańców do większych miast lub za granicę. Struktura demograficzna oraz zachodzące w niej zmiany kształtują większość procesów społeczno-ekonomicznych w lokalnych społecznościach. Stabilna sytuacja demograficzna ma bezpośredni wpływ na finanse gminy i stanowi podstawę do perspektywicznego planowania budżetu publicznego.

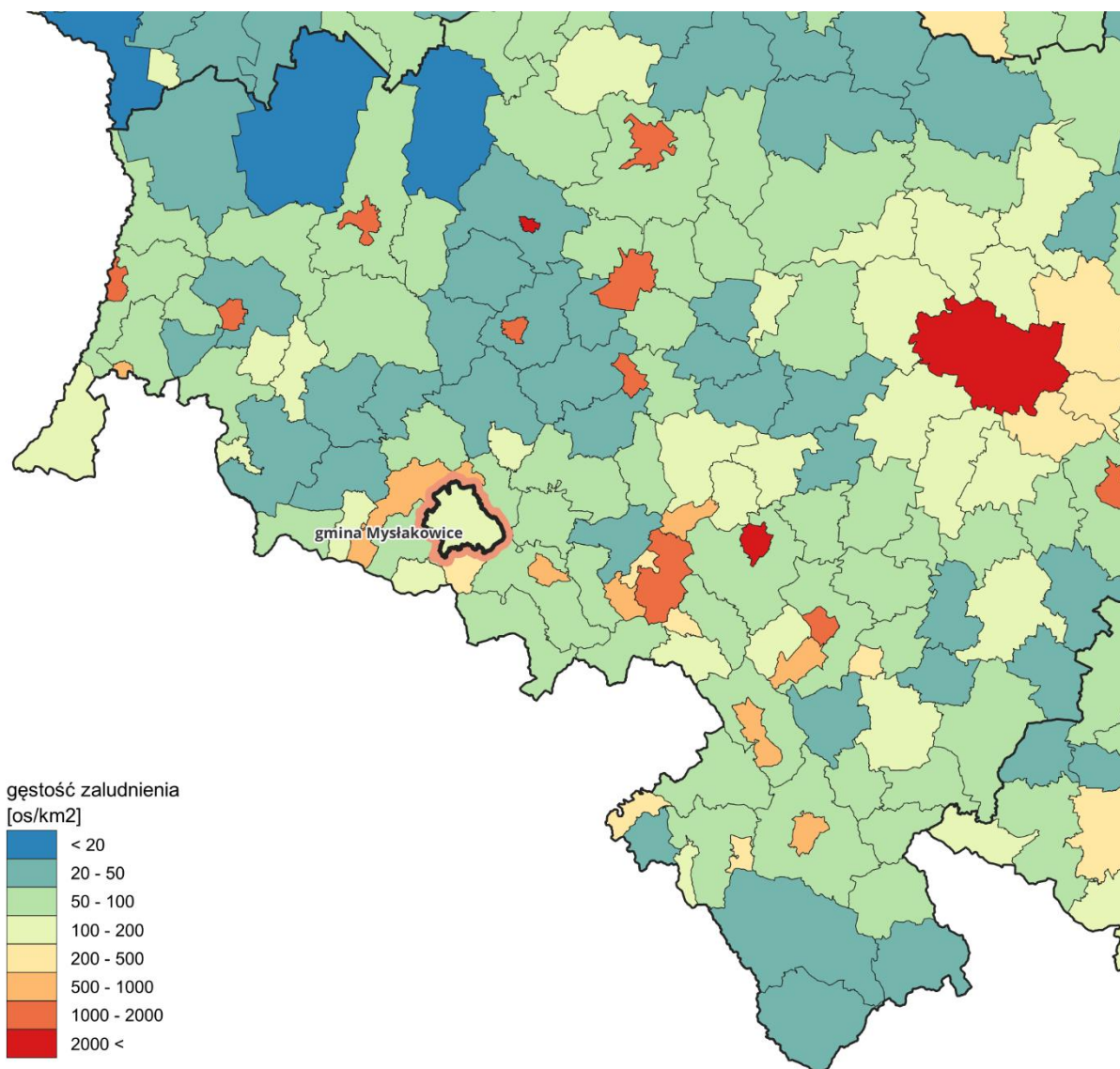
W ciągu ostatnich dziesięciu lat Gmina Mysłakowice odnotowała wyraźny spadek liczby mieszkańców. Populacja zmniejszyła się z 10 250 osób w 2014 roku do 9 640 osób w 2023 roku, co oznacza spadek o 610 osób, czyli o 5,95%. Ten trend wpisuje się w ogólnokrajową tendencję demograficzną. Warto jednak zauważyć, że w powiecie karkonoskim spadek był jeszcze większy i wyniósł 6,97%, podczas gdy w całym województwie dolnośląskim liczba mieszkańców zmniejszyła się jedynie o 1%. Mieszkańcy Gminy Mysłakowice stanowią obecnie około 15,9% populacji powiatu karkonoskiego.

Tabela 2: Liczba ludności w latach 2014-2023

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Gmina Mysłakowice	10250	10218	9867	9828	9749	9640	-610
Powiat karkonoski	64969	64178	61884	61469	61016	60438	-4531
Województwo dolnośląskie	2908457	2902547	2908378	2897737	2888033	2879271	-29186

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 5: Gęstość zaludnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Potwierdzeniem powyższych trendów są dane dotyczące gęstości zaludnienia. W latach 2014-2023 w Gminie Mysłakowice nastąpił spadek liczby mieszkańców przypadających na 1 km² z 117 do 110 osób, co oznacza zmniejszenie gęstości zaludnienia o 7 mieszkańców na km². Podobny spadek odnotowano w powiecie karkonoskim, gdzie liczba mieszkańców na km² zmniejszyła się o 8 osób (z 104 do 96), natomiast w województwie dolnośląskim spadek ten był znacznie mniejszy i wyniósł 2 osoby (z 146 do 144 mieszkańców na km²).

Tabela 3: Zmiany poziomu gęstości zaludnienia

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Gmina Mysłakowice	117	116	112	112	111	110	-7
Powiat karkonoski	104	102	99	98	97	96	-8
Województwo dolnośląskie	146	146	146	145	145	144	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tendencje związane ze starzeniem się mieszkańców Gminy Mysłakowice w latach 2014-2023 są wyraźnie widoczne w strukturze ekonomicznych grup wieku:

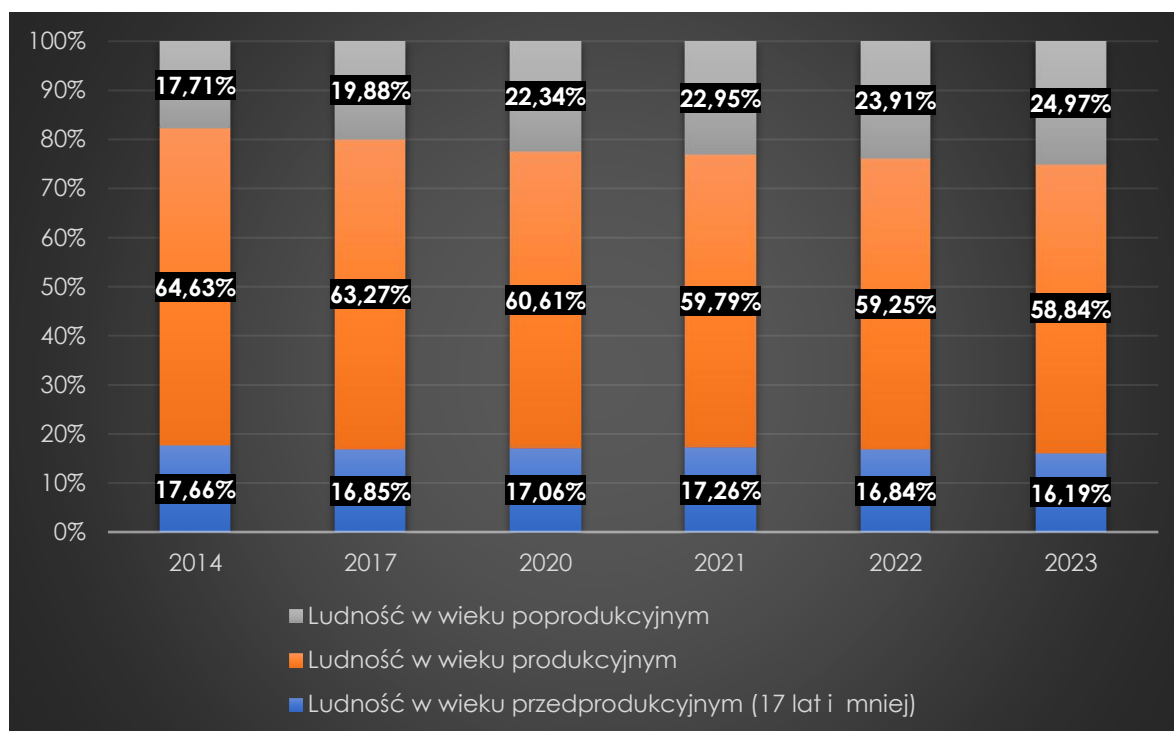
- liczba ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18–64 lata) zmniejszyła się z 6 625 do 5 672 osób, co oznacza spadek o 953 osoby, czyli o 14,38%. W 2023 roku grupa ta stanowiła 58,84% ogółu mieszkańców gminy.
- liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60+, mężczyźni 65+) wzrosła z 1 815 do 2 407 osób, czyli o 592 osoby, co oznacza wzrost o 32,63%. W 2023 roku udział tej grupy w ogólnej populacji wynosił 24,97%.
- liczba dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) spadła z 1 810 do 1 561 osób, czyli o 249 osób, co oznacza spadek o 13,76%. W 2023 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 16,19% mieszkańców gminy.

Zmiany te wskazują na proces starzenia się ludności. Udział osób w wieku poprodukcyjnym rośnie, podczas gdy liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym maleje. Zjawisko to ma istotne konsekwencje dla lokalnego rynku pracy, planowania usług publicznych oraz systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

Tendencje demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa w Polsce ilustruje procentowy udział poszczególnych grup wiekowych. W 2023 roku w kraju osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 59,2% ludności, w wieku przedprodukcyjnym – 18,2%, a w wieku poprodukcyjnym – 22,6%. W województwie dolnośląskim te wartości wynosiły odpowiednio: 58,8% dla osób w wieku produkcyjnym, 19,4% dla wieku przedprodukcyjnego oraz 21,8% dla wieku poprodukcyjnego. W powiecie karkonoskim osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 57,9% mieszkańców, osoby w wieku przedprodukcyjnym – 15,8%, a osoby w wieku poprodukcyjnym – 26,3%. Na tym tle struktura demograficzna Gminy Mysłakowice prezentuje się podobnie do średnich wartości dla powiatu, z nieco wyższym udziałem osób w wieku produkcyjnym i niższym udziałem osób starszych. Zarówno na poziomie gminnym, jak i powiatowym widoczny jest jednak wyraźny proces starzenia się społeczeństwa

w porównaniu do danych ogólnokrajowych oraz sytuacji w województwie dolnośląskim.

Wykres 1: Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2014-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Starzenie się społeczeństwa, widoczne w różnych kategoriach wiekowych, rodzi obawy dotyczące przyszłego zapotrzebowania na usługi publiczne i wpływa na rozwój potencjału siły roboczej.

Tabela 4: Liczba ludności wg ekonomicznych grup wiekowych

Wskaźnik	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	1 810	1 722	1 683	1 696	1 642	1 561	-249
Ludność w wieku produkcyjnym (K 18-59; M 18-64)	6 625	6 465	5 980	5 876	5 776	5 672	-953
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 815	2 031	2 204	2 256	2 331	2 407	+592

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

W gminie na przestrzeni ostatnich 10 lat odnotowano wyraźny spadek liczby osób w wieku 25-34 lat na 1 000 mieszkańców, z 149,82 w 2014 roku do 105,29 w 2023 roku. Spadek ten wyniósł 44,53 osoby na 1000 mieszkańców. Powyższe dane

ilustrują potencjał demograficzny gminy, ponieważ to właśnie osoby w tej grupie wiekowej najczęściej podejmują ostateczne decyzje dotyczące miejsca zamieszkania, pracy i założenia rodziny.

Analizując przyrost naturalny, czyli różnicę między liczbą urodzeń, a liczbą zgonów w latach 2014-2023, należy zwrócić uwagę na znaczące pogorszenie trendu w latach 2020-2022, spowodowanym wpływem pandemii COVID-19. W poprzednich latach Gmina Mysłakowice notowała również ujemny przyrost naturalny, który w okresie pandemii jeszcze się pogłębił. Trudny czas przełożył się na obniżenie poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji życiowej, co wpłynęło na decyzje o posiadaniu dzieci. W Gminie Mysłakowice, zgodnie z ogólnopolskim trendem, w 2023 roku współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł -4,4%, co odpowiada – 57 mieszkańców i jest taki sam jak dla województwa dolnośląskiego. Na tle powiatu karkonoskiego przyrost naturalny pomimo ujemnych wartości wypada znacznie lepiej, gdzie wyniósł on dla powiatu - 8,43 %, co przekłada się na -512 mieszkańców.

Tabela 5: Przyrost naturalny ludności

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Gmina Mysłakowice	-46	-13	-66	-62	-71	-57	-11
Powiat karkonoski	-202	-308	-480	-599	-558	-512	-224
Województwo dolnośląskie	-2 736	-3 637	-11 868	-15 931	-13 358	-12 685	-7 992

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Uzupełnieniem powyższej analizy jest analiza zmiany dzietności w latach 2014-2023.

Tabela 6: Współczynnik dzietności

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Gmina Mysłakowice	1,25	1,39	1,33	1,23	0,70	0,73	-0,52
Powiat karkonoski	1,17	1,14	1,12	0,89	0,85	0,70	-0,47
Województwo dolnośląskie	1,38	1,46	1,32	1,26	1,18	1,02	-0,36
Polska	1,54	1,73	1,52	1,45	1,31	1,20	0,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Aby zapewnić zastępowalność pokoleń, współczynnik dzietności powinien przekraczać wartość 2,1. W ciągu ostatnich 10 lat, zgodnie z ogólnopolskim trendem, w Gminie Mysłakowice wskaźnik ten systematycznie spadał, zmniejszając się o 0,52, by w 2023 roku osiągnąć poziom 0,73. To wartość porównywalna z powiatem karkonoskim (0,70). W porównaniu z województwem dolnośląskim (1,02) oraz średnią krajową (1,20) wskaźnik ten prezentuje się znacznie mniej korzystnie, co potwierdza pogłębiający się kryzys demograficzny.

Ruch migracyjny odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu liczby ludności na danym obszarze. W Gminie Mysłakowice migracje miały negatywny wpływ na demografię. W 2022 roku i 2023 roku saldo migracyjne było ujemne, wyniosło odpowiednio -22 osoby, co stanowiło spadek o 51 osób w porównaniu do 2021 roku. Na przestrzeni ostatnich 10 lat jeszcze tylko w 2020 roku odnotowano ujemne saldo migracji, wynoszące -10 osób.

Przedstawione zmiany demograficzne będą miały różnorodne konsekwencje dla Gminy Mysłakowice. Gospodarka opierająca się na zasobach ludzkich, odczuje negatywne skutki stałego spadku liczby osób zdolnych do pracy, zwłaszcza z powodu malejącej liczby młodych ludzi (efekt migracji), którzy dopiero wchodzi na rynek pracy. Jednocześnie w gminie obserwuje się znaczący przyrost osób w wieku poprodukcyjnym, co wymaga od samorządów przygotowania i dostarczenia specjalistycznych usług społecznych dedykowanych seniorom.

2.2.1.2. Dostęp do usług i zapotrzebowanie w kontekście zmian demograficznych

Edukacja

Szczególną rolę w katalogu usług publicznych odgrywają te związane z wychowaniem i edukacją młodych mieszkańców gmin. W planowaniu rozwoju gminy duże znaczenie ma więc jakość kształcenia i dostęp do usług opieki nad najmłodszymi. Kwestie te powinny być powiązane tak z istniejącą, jak i planowaną infrastrukturą. Aktywność samorządowa w tych obszarach winna się opierać na analizie i prognozie demograficznej – działania powinny być dostosowane do utrzymującego się trendu zmniejszającej się liczby dzieci w wieku szkolnym lub poprzez poszerzenie oferty zaspokojenia potrzeb wynikających z procesu kształcenia stwarzać warunki dla pozyskania nowych mieszkańców. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej jest ściśle powiązane z dostępnością i jakością usług edukacyjnych. Utrzymanie wysokiego poziomu usług może mieć wpływ m.in. na decyzję rodziców dotyczącą wyboru dla dziecka szkoły, co ograniczy ubytek liczby dzieci w placówkach.

W 2023 roku na terenie gminy mieszkało 160 dzieci w wieku 0-2 lat, czyli o 88 mniej niż w 2014 roku. Obecnie na terenie gminy nie działa żaden żłobek ani klub dziecięcy. Deficyt miejsc opieki dla najmłodszych zmusza rodziców do korzystania z opieki prywatnej lub korzystania z niepublicznych placówek w Jeleniej Górze lub Karpaczu. Sytuacja ta ogranicza możliwości szybkiego powrotu kobiet na rynek pracy po urlopie macierzyńskim oraz zniechęca młode rodziny do osiedlania się, sprzyjając jednocześnie migracji.

Na terenie gminy funkcjonują dwa przedszkola oraz dwie szkoły podstawowe, w których funkcjonują oddziały przedszkolne. W 2024 roku uczęszczało do nich 250 dzieci, co stanowi wzrost w porównaniu z 2014 rokiem, kiedy było ich 197.

W 2024 roku na terenie Gminy Mysłakowice funkcjonowały dwie szkoły podstawowe z 36 oddziałami, podczas gdy w 2014 roku były ich trzy z 33 oddziałami. W 2024 roku liczba uczniów szkół podstawowych wyniosła 582 uczniów.

Tabela 7: Placówki oświatowe na terenie Gminy Mysłakowice

Wskaźnik	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023	2024
Przedszkola								
Przedszkola – liczba placówek	2	2	2	2	2	2	2	2
Przedszkola – liczba oddziałów	6	6	8	9	9	9	9	9
Przedszkola – liczba dzieci uczęszczających do placówek	141	144	182	201	216	203	208	209
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – liczba oddziałów	3	3	3	3	3	3	3	2
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – liczba oddziałów	56	49	45	51	55	51	52	41
Szkoły podstawowe								
Szkoły podstawowe – liczba szkół	3	3	3	3	3	3	2	2
Szkoły podstawowe – liczba oddziałów	33	32	39	38	38	36	32	36
Szkoły podstawowe – liczba uczniów	567	517	651	636	624	611	582	581
Szkoły podstawowe – liczba absolwentów	79	80	-	79	88	123	97	50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL oraz danych własnych UG Mysłakowice

Uczniowie po ukończeniu szkoły podstawowej kontynuują naukę głównie w Jeleniej Górze, Kowarach oraz w Karpaczu, korzystając z oferty liceów ogólnokształcących, techników i szkół branżowych. Konieczność codziennych dojazdów do szkół średnich

wymaga dobrze zorganizowanego transportu publicznego i stanowi istotne wyzwanie dla części uczniów oraz ich rodzin.

Zdrowie

Od 2014 roku zaobserwowano systematyczny wzrost liczby porad lekarskich z 21 047 do 31 424 w 2023 roku. Mieszkańcy Gminy Mysłakowice mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Mysłakowicach, który prowadzi także poradnie specjalistyczne, rehabilitację ambulatoryjną oraz opiekę stomatologiczną. Usługi w zakresie opieki specjalistycznej i szpitalnej realizowane są głównie w Wojewódzkim Centrum Szpitalnym Kotliny Jeleniogórskiej w Jeleniej Górze, a także w Centrum Medycznym w Karpaczu oraz w Szpitalu Bukowiec w Kowarach, gdzie dostępne są m.in. oddziały: chirurgiczny, internistyczny, pediatryczny, położniczo-ginekologiczny oraz rehabilitacyjny. Ograniczona dostępność świadczeń specjalistycznych na terenie gminy i konieczność dojazdów do ośrodków zewnętrznych stanowią istotne wyzwanie dla mieszkańców, szczególnie osób starszych i przewlekle chorych.

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Mysłakowice realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłakowicach. Mieszkańcy gminy mogą również korzystać ze wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze. Świadczenia oferowane przez te instytucje mają na celu pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Wspierają one także w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb, umożliwiając życie w warunkach zgodnych z godnością człowieka.

W latach 2013-2022 liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 45,58%, z 809 gospodarstw do 385 gospodarstw. Na poprawę sytuacji wpłynęły takie czynniki jak niższe bezrobocie, wzrost liczby miejsc pracy oraz wyższe wynagrodzenia, które są kluczowymi czynnikami przyznawania wsparcia publicznego.

Wskaźnik liczby beneficjentów pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców zmniejszył się z 93 osób w 2013 roku do 39 osób w 2022 roku. Jednak w porównaniu z danymi dla powiatu karkonoskiego i województwa dolnośląskiego wskaźnik ten wciąż wypada niekorzystnie. W 2022 roku wskaźnik liczby beneficjentów pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców dla powiatu karkonoskiego wynosił 35 osób, a dla województwa dolnośląskiego był znacznie niższy, ponieważ wyniósł on 25 osób.

Pomimo poprawy sytuacji w gminie, zapotrzebowanie na pomoc społeczną pozostaje wyższe niż średnia w regionie.

2.2.1.3. Warunki zamieszkiwania, wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Na terenie Gminy Mysłakowice warunki mieszkaniowe systematycznie się poprawiają. W 2022 roku liczba mieszkań wyniosła 4 073, co oznacza wzrost o 514 lokali w porównaniu z 2013 rokiem. W ujęciu procentowym jest to przyrost o 14,44%, co można uznać za umiarkowane tempo rozwoju zasobów mieszkaniowych. Dla porównania, w powiecie karkonoskim w tym samym okresie liczba mieszkań zwiększyła się o 3 275, osiągając w 2022 roku 27 230 lokali, co stanowi wzrost o 13,68%. Na tle województwa dolnośląskiego wynik gminy jest nieco słabszy, ponieważ w skali regionu liczba mieszkań wzrosła w tym czasie o 16,53%. Wskaźnik liczby mieszkań na 1 000 mieszkańców w 2022 roku wyniósł w gminie 417,79, co jest wartością niższą zarówno od powiatu karkonoskiego - 446,28 mieszkań, jak i województwa dolnośląskiego 448,16 mieszkań. W przypadku izb, w ciągu 10 lat ich liczba w Gminie Mysłakowice wzrosła o 1 808, osiągając w 2022 roku poziom 15 818 izb. Oznacza to przyrost o 12,91%, co jest niższym wynikiem niż w powiecie karkonoskim – 14,44% oraz zbliżonym do poziomu województwa dolnośląskiego – 12,09%. Analizując powyższą dynamikę danych dotyczącą zasobów mieszkaniowych w Gminie Mysłakowice, można stwierdzić, że rozwój warunków mieszkaniowych przebiega wolniej niż w regionie.

Pod względem jakości zasobów mieszkaniowych Gmina Mysłakowice prezentuje się na stosunkowo niższym poziomie do województwa dolnośląskiego. Dlatego też warto odnotować niektóre różnice na podstawie danych z 2022 r.:

- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na 1 osobę (m²/os) jest większa w gminie o 1,22 m²/osobę niż w województwie dolnośląskim,
- odsetek mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową jest wyższy w województwie dolnośląskim o 0,65%,
- odsetek mieszkań z toaletą splukiwaną jest wyższy w województwie dolnośląskim o 1,31%,
- odsetek mieszkań z łazienką jest mniejszy o 1,71% w porównaniu do województwa dolnośląskiego,
- odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej jest niższy w gminie aż o 16,45% w porównanie do województwa dolnośląskiego.

W 2022 roku w Gminie Mysłakowice oddano do użytku 46 nowych mieszkań, a liczba nowych budynków mieszkalnych była identyczna, co oznacza, że wszystkie nowe mieszkania powstały w ramach budownictwa jednorodzinne. W ostatnich latach gmina nie prowadziła inwestycji w zakresie budownictwa komunalnego.

Tabela 8: Warunki mieszkalnicze w Gminie Mysłakowice

Wskaźnik	2013	2016	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań	3 559	3 887	3 942	4 022	4 043	4 073
Liczba izb	14 010	14 897	15 226	15 530	15 648	15 818
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	346,24	377,64	387,99	407,62	411,38	417,79
Liczba izb w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	1 362,97	1 447,29	1 498,62	1 573,93	1 592,19	1 622,53
Liczba nowo oddanych budynków mieszkalnych	38	24	23	37	37	46
Liczba nowo oddanych mieszkań	38	25	23	38	37	46
Liczba nowo oddanych mieszkań komunalnych	0	0	0	0	0	0
Liczba modernizowanych i rozbudowywanych budynków mieszkalnych	0	0	0	0	0	0
Odsetek mieszkań z instalacją wodociągową	96,91	97,17	97,21	97,54	97,55	97,57
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	50,42	57,53	60,08	61,07	61,13	61,15
Odsetek mieszkań z ustępem spłukiwanym	91,96	92,64	92,74	93,98	94,01	94,06
Odsetek mieszkań z łazienką	89,29	90,20	90,33	92,14	92,18	92,24
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na 1 osobę (m ² /os)	26,80	28,81	30,04	31,83	32,24	32,96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

2.2.1.4. Aktywność i integracja społeczna mieszkańców

Rozwój lokalny może być mierzony przez poziom ożywienia społeczności oraz aktywność organizacji społecznych. Wzmoczone uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym, a także możliwości do samorealizacji dla mieszkańców, są często efektem atrakcyjnych programów oferowanych przez instytucje publiczne oraz inwestycje samorządów w dziedzinie kultury, sportu i rekreacji. Te działania nie tylko wzbogacają życie społeczne, ale również stanowią wskaźnik zaangażowania i postępu w rozwoju społecznym gminy.

W 2023 roku samorząd przeznaczył na sport, rekreację i kulturę fizyczną 438 101,04 zł, co jest najwyższą kwotą od 2016 roku, z wyjątkiem roku 2021, kiedy to na te cele przeznaczono prawie dwukrotnie większą kwotę 827 592,88 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki wyniosły 45,45 zł, czyli o 212,48 zł mniej niż średnia dla województwa dolnośląskiego tj. 257,93 zł. Należy jednak pamiętać, że gminy wiejskie

dysponują znacznie mniejszym budżetem niż miejskie, a tym samym przeznaczają relatywnie mniej środków na kulturę fizyczną.

W Gminie realizowane są inwestycje w zakresie sportu i turystyki, polegające na budowie i przebudowie infrastruktury sportowo-turystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem kompleksu sportowego przy nowo wybudowanej szkole w Mysłakowicach⁴.

Na ochronę kultury i dziedzictwa narodowego w 2023 roku przeznaczono 1 122 052,65 zł, co jest kwotą najwyższą na przestrzeni ostatnich 10 lat. Kwota ta jest o 601 124,86 zł wyższa niż w 2014 roku, kiedy wydatki na ten cel wyniosły 520 927,79 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki te wyniosły 116,40 zł, co jest niemal czterokrotnie niższym wynikiem w porównaniu ze średnią województwa dolnośląskiego, wynoszącą 412,24 zł na osobę.

Wykres 2: Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację oraz na kulturę i dziedzictwo narodowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Działalność kulturową na terenie gminy realizuje Gminny Ośrodek Kultury w Mysłakowicach, który organizuje liczne zajęcia, warsztaty i wydarzenia artystyczne dla mieszkańców w każdym wieku. Swoją działalność prowadzi także w świetlicach wiejskich w Mysłakowicach, Łomnicy, Wojanowie, Karpnikach i Kostrzycy, które są miejscem spotkań i wspólnych inicjatyw lokalnej społeczności. Jak wynika z analizy danych statystycznych, ta instytucja kultury skutecznie realizuje swoje zadania na

⁴ Informacja własna z UG Mysłakowice

terenie gminy – corocznie obserwowany jest wzrost osób korzystających z usług Gminnego Ośrodka Kultury w Mysłakowicach. Mieszkańcy gminy chętnie korzystają także z oferty kulturalnej pobliskich ośrodków, głównie w Jeleniej Górze i Karpaczu, które oferują szerszy wachlarz wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, w tym kina, teatru, muzea czy festiwale i koncerty.

W gminie Mysłakowice działa biblioteka publiczna oraz jej dwie filie, która zapewnia mieszkańcom dostęp do księgozbioru oraz organizuje działania promujące czytelnictwo i kulturę. W latach 2014–2023 liczba zarejestrowanych czytelników spadła z 2 033 do 370 osób, co oznacza ubytek o 1 663 czytelników, a tak duży spadek może być efektem zmieniających się nawyków czytelniczych, rosnącej dostępności treści cyfrowych oraz oferty kulturalnej poza biblioteką.

W latach 2014–2023 w Gminie Mysłakowice odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych z 34 do 47, co daje przyrost o 13 podmiotów. W tym okresie saldo bieżące rejestracji i wyrejestrowań organizacji społecznych pozostawało dodatnie w większości lat, co świadczy o stopniowym wzmocnieniu sektora pozarządowego w gminie. Równocześnie znacząco zwiększyły się bieżące nakłady samorządu na dotacje dla organizacji pozarządowych. W 2014 roku na ten cel przeznaczono 190 500 zł, natomiast w 2023 roku kwota ta wyniosła 498 487,44 zł. Tak dynamiczny wzrost finansowania wskazuje na rosnącą rolę sektora NGO w realizacji zadań publicznych i współpracy z samorządem gminy.

W 2023 roku w Gminie Mysłakowice wydatki bieżące na dotacje dla organizacji pozarządowych wyniosły 51 710,32 zł w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. To więcej niż średnia dla województwa dolnośląskiego, która wyniosła 44 317,34 zł. W ciągu ostatnich 10 lat nakłady na tę sferę wzrosły niemal trzykrotnie, gdyż w 2014 roku wynosiły 18 585,37 zł. Zwiększone finansowanie organizacji pozarządowych w gminie w ostatniej dekadzie przyczyniło się do rozwoju i większej dostępności lokalnych wydarzeń kulturalnych, inicjatyw społecznych, działań na rzecz promocji sportu oraz innych form aktywnego zaangażowania mieszkańców w życie społeczne.

2.2.1.5. Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo publiczne jest kluczowym czynnikiem wpływającym na decyzje osiedleńcze i wybór miejsca do życia. Poziom przestępczości oddziałuje na postawy i zachowania mieszkańców, dlatego tak ważne są skuteczne działania prewencyjne i operacyjne, mające na celu zapewnienie porządku i bezpieczeństwa, zwłaszcza na obszarach bardziej problematycznych.

Odpowiedzialność za bezpieczeństwo publiczne w Gminie Mysłakowice spoczywa na Komendzie Miejskiej Policji w Jeleniej Górze – w strukturach której funkcjonuje Komisariat Policji w Kowarach.

Na terenie Gminy Mysłakowice działają trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej; OSP Łomnica (należąca do krajowego systemu ratownictwa), OSP Karpniki oraz OSP Bukowiec. Pełnią one kluczową rolę w lokalnym systemie bezpieczeństwa, biorąc udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, zabezpieczeniach drogowych, działaniach przeciwpowodziowych oraz w usuwaniu skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych. W gminie działa również Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego z siedzibą w Urzędzie Gminy Mysłakowice.

Na terenie gminy realizowane są inwestycje poprawiające bezpieczeństwo dotyczące budowy i przebudowy infrastruktury drogowej i mostowej, a także magazynów i obiektów ochrony ludności (zgodnie z wytycznymi Wojewody Dolnośląskiego)⁵.

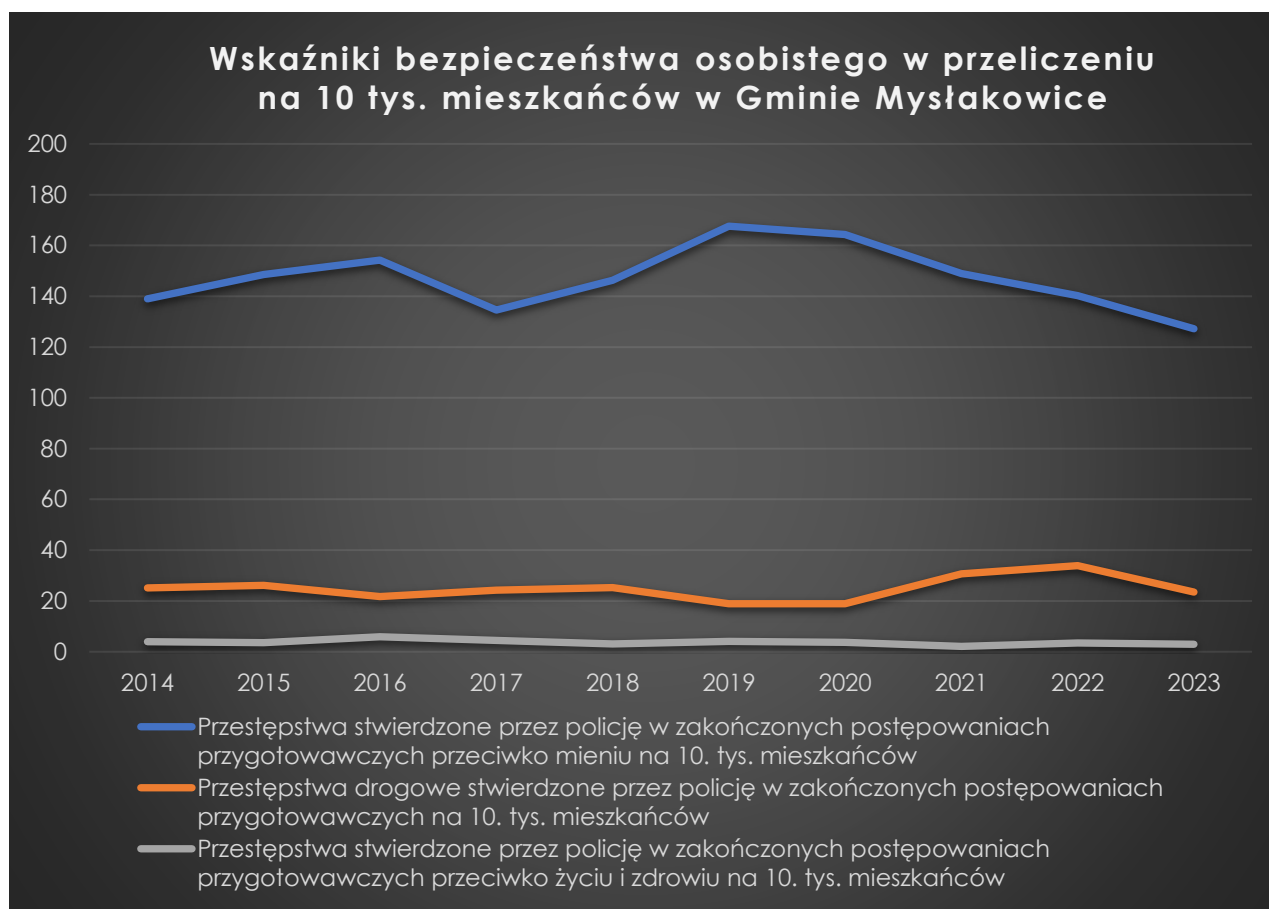
Analizując przestępczość w Gminie Mysłakowice rozpatrywane są dane z poziomu powiatu karkonoskiego. W 2023 roku odnotowano 1 510 przestępstw zakończonych postępowaniami przygotowawczymi, co oznacza wzrost o 690 przestępstw w porównaniu do roku poprzedniego. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje to 24,86 przestępstw – wartość ta jest niższa niż średnia dla województwa dolnośląskiego, która wyniosła 27,51 oraz znacznie większa od średniej krajowej, która wyniosła poziom 21,01.

Analizując przestępczość w Gminie Mysłakowice w oparciu o dane z poziomu powiatu karkonoskiego, w latach 2014–2023 odnotowano znaczący spadek w większości kategorii przestępstw, co wskazuje na ogólną poprawę bezpieczeństwa w powiecie:

- Liczba przestępstw przeciwko mieniu zmniejszyła się z 903 w 2014 roku do 769 w 2023 roku, co oznacza spadek o 134 zdarzenia, w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców wskaźnik obniżył się z 139,0 do 127,2, czyli o 11,8.
- Liczba przestępstw drogowych spadła z 163 w 2014 roku do 143 w 2023 roku, co oznacza zmniejszenie o 20 zdarzeń, wskaźnik na 10 tysięcy mieszkańców obniżył się z 25,1 do 23,5, a więc o 1,6.
- Liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu zmniejszyła się z 26 w 2014 roku do 18 w 2023 roku, co stanowi spadek o 8 zdarzeń, w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców wskaźnik obniżył się z 4,0 do 3,0, czyli o 1.

⁵ Informacja własna z UG Mysłakowice

Wykres 3: Wskaźniki bezpieczeństwa osobistego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

2.2.1.6. Podsumowanie wymiaru społecznego

Analiza wymiaru społecznego Gminy Mysłakowice wskazuje na kilka kluczowych tendencji oraz wyzwań, które mogą wpłynąć na dalszy rozwój społeczny i ekonomiczny gminy.

Jednym z głównych problemów jest spadek liczby mieszkańców – od 2014 do 2023 roku populacja zmniejszyła się o 5,95%, z 10 250 do 9 640 osób. Taka tendencja może negatywnie wpływać na stabilność finansową gminy oraz jej zdolność do utrzymania i rozwijania usług publicznych. Równocześnie obserwuje się starzenie się społeczeństwa – liczba osób w wieku produkcyjnym spadła o 14,38%, natomiast seniorów przybyło aż o 32,63%. Zmiany te wymagają dostosowania lokalnych usług, zwłaszcza w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

W gminie utrzymuje się ujemny przyrost naturalny, a współczynnik dzietności pozostaje znacznie poniżej poziomu gwarantującego zastępowalność pokoleń. W dłuższej perspektywie może to skutkować dalszym spadkiem liczby mieszkańców oraz zmniejszeniem zapotrzebowania na usługi edukacyjne. Dodatkowo, ujemne saldo

migracji – wynoszące w 2023 roku minus 22 osoby – wskazuje na trudności w przyciąganiu i zatrzymywaniu mieszkańców, co pogłębia zjawisko depopulacji.

Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden żłobek ani klub dziecięcy, co stanowi istotny deficyt w zakresie opieki nad najmłodszymi. W 2023 roku mieszkało tu 160 dzieci w wieku 0–2 lat, czyli o 88 mniej niż w 2014 roku. Brak lokalnej instytucjonalnej opieki zmusza rodziców do korzystania z placówek w Jeleniej Górze lub Karpaczu, co utrudnia szybki powrót na rynek pracy i obniża atrakcyjność gminy jako miejsca do osiedlenia się. W zakresie edukacji przedszkolnej działają dwa przedszkola oraz dwa oddziały przedszkolne, do których w 2024 roku uczęszczało 250 dzieci. W szkołach podstawowych obserwuje się natomiast spadek liczby uczniów – z 651 w 2018 roku do 581 w 2024 roku.

Działalność kulturowa oparta jest na Gminnym Ośrodku Kultury w Mysłakowicach, który prowadzi także sieć świetlic wiejskich. Oferta kulturalna spotyka się z zainteresowaniem mieszkańców, co potwierdza wzrost liczby uczestników zajęć. Dodatkowym atutem jest bliskość Jeleniej Góry i Karpacza, które oferują uzupełniający wachlarz wydarzeń kulturalno-rozrywkowych.

Mieszkańcy Gminy Mysłakowice mają zapewniony dobry dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej dzięki funkcjonującej na terenie gminy placówce medycznej (SPZOZ). Opieka specjalistyczna i szpitalna dostępna jest głównie w pobliskich placówkach medycznych w Jeleniej Górze, Kowarach i Karpaczu, co zapewnia stosunkowo łatwy dostęp do szerszego zakresu usług medycznych. W ostatnich latach odnotowano również znaczną poprawę w obszarze pomocy społecznej – liczba gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia spadła o 45,58% w latach 2014–2023. Tendencja ta wskazuje na poprawę sytuacji materialnej części mieszkańców, choć wskaźnik beneficjentów pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców wciąż pozostaje wyższy niż średnia dla powiatu karkonoskiego oraz województwa dolnośląskiego.

Tempo przyrostu liczby mieszkań w gminie jest umiarkowane, co może utrudniać zatrzymanie i przyciągnięcie nowych mieszkańców, zwłaszcza osób młodych i aktywnych zawodowo. Jednocześnie wzrosły nakłady na kulturę i rekreację, a oferta wydarzeń jest zróżnicowana. Mimo bliskości większych ośrodków miejskich, mieszkańcy chętnie korzystają z lokalnych inicjatyw, choć w niektórych obszarach widoczne jest wyzwanie w utrzymaniu stałego poziomu frekwencji. Pozytywnym zjawiskiem jest rozwój sektora organizacji pozarządowych – wzrost liczby fundacji i stowarzyszeń oraz rosnące nakłady na dotacje dla NGO wskazują na aktywizację lokalnej społeczności. Organizacje te wspierają rozwój wydarzeń kulturalnych, inicjatyw społecznych oraz sportu w gminie.

Poziom bezpieczeństwa w Gminie Mysłakowice pozostaje stabilny i wysoki. Spadek liczby przestępstw w większości kategorii w ostatniej dekadzie korzystnie wpływa na

poczucie stabilności i jakości życia mieszkańców, co stanowi istotny atut w kontekście budowania atrakcyjnego miejsca do życia.

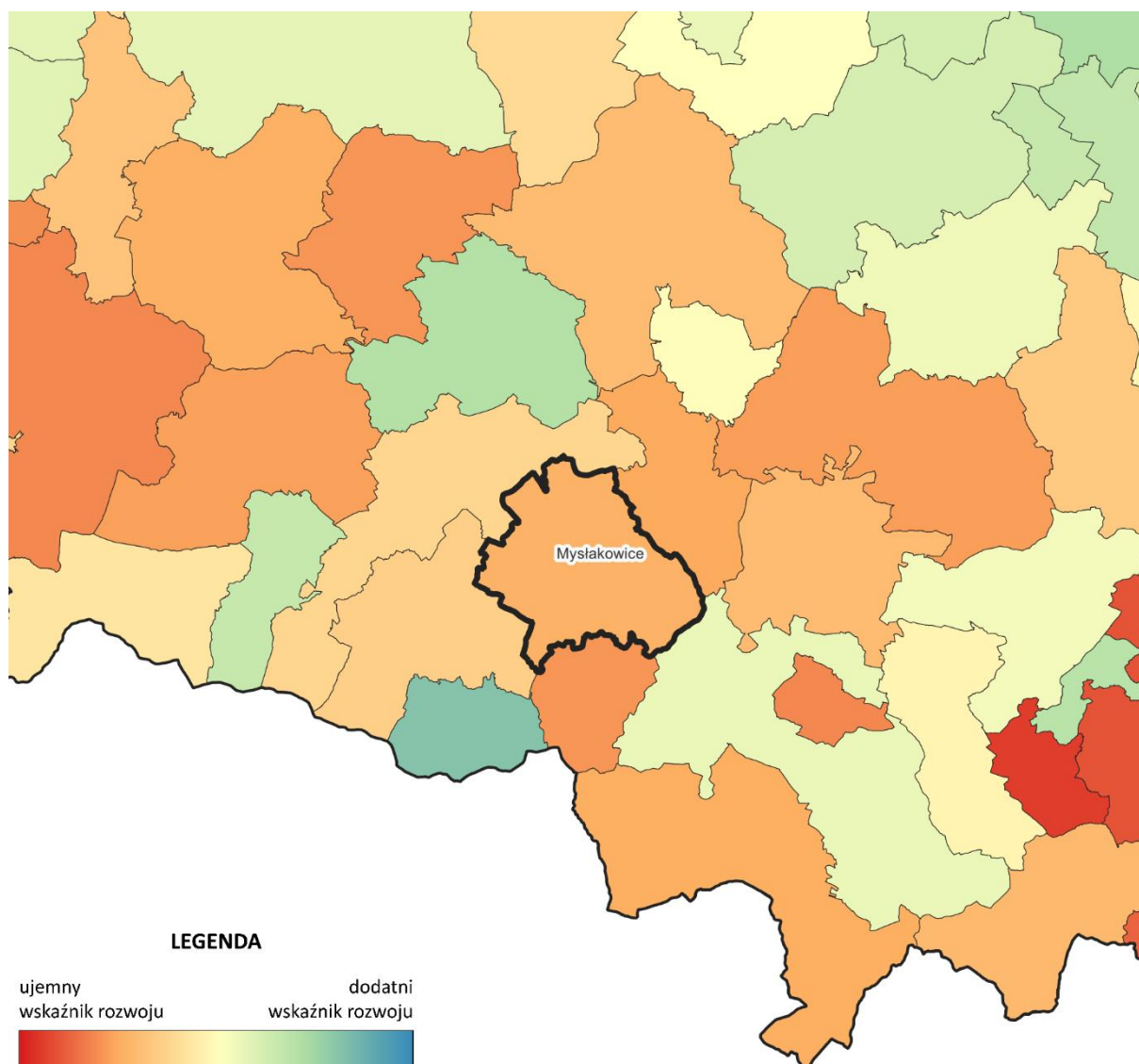
2.2.2. Wymiar gospodarczy

Gospodarczy wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2023 na obszarze Gminy Mysłakowice jest słabsza niż średnia dla grupy referencyjnej.

Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym za rok 2023 wynosi **-0,22**, przy nieznacznie ujemnej dynamice w odniesieniu do roku 2019 (zmiana o -0,10).

Wysokość wskaźnika kształtują wskaźniki w czterech obszarach – z czego w czterech z wartościami ujemnymi w relacji do grupy porównawczej w zakresie: **potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki (0,09)**, **rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej (-0,09)**, **sytuacji materialnej mieszkańców (-0,55)** oraz **stanu finansów lokalnych (zdolności finansowania rozwoju) (-0,40)**.

Rysunek 6: Gospodarczy wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Celem niniejszego rozdziału jest scharakteryzowanie sytuacji gospodarczej Gminy Mysłakowice z uwzględnieniem rynku pracy, struktury gospodarczej, atrakcyjności inwestycyjnej, przedsiębiorczości i konkurencyjności lokalnej gospodarki na tle regionu oraz finansów gminy w kontekście zdolności do finansowania nowych inwestycji.

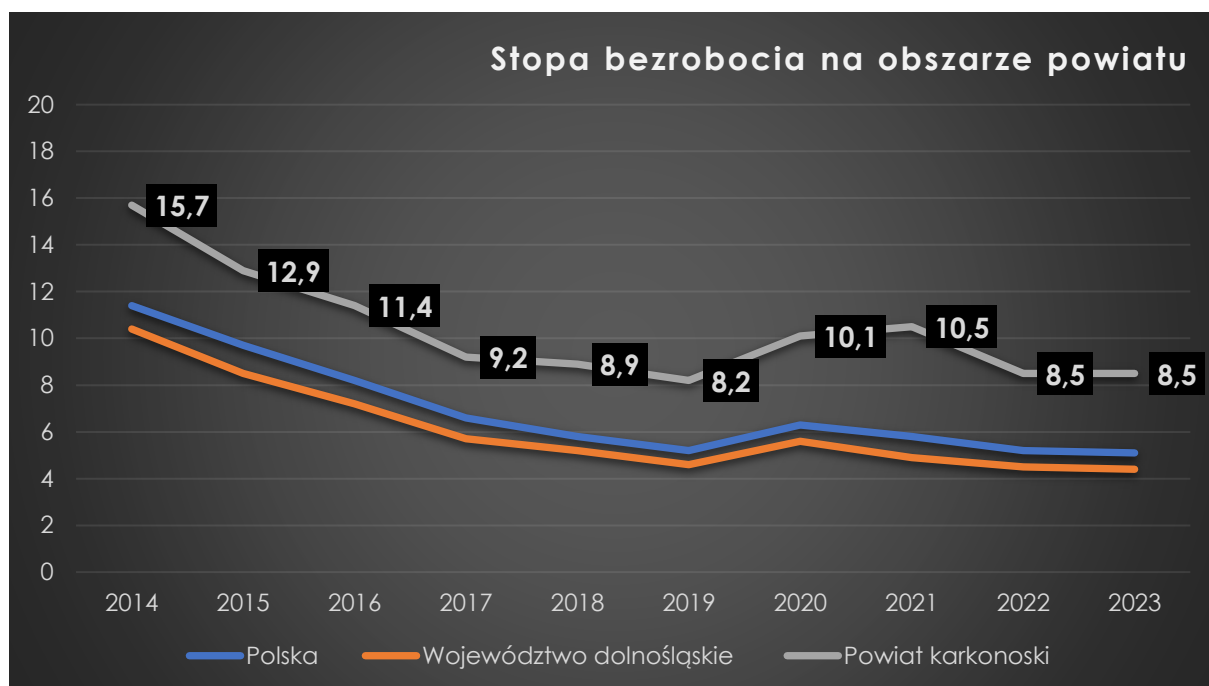
Diagnoza obszaru gospodarczego obejmuje analizę lokalnych uwarunkowań i zasobów, które sprzyjają rozwojowi gminy – zarówno poprzez aktywizację mieszkańców i wsparcie lokalnych firm, jak i pozyskiwanie stabilnych inwestycji. W przypadku gminy wiejskiej, takiej jak Mysłakowice, rozwój gospodarczy nie musi oznaczać dążenia do uprzemysłowienia czy dużych przedsięwzięć technologicznych, lecz przede wszystkim zapewnienie mieszkańcom możliwości godnego życia, pracy w

pobliżu miejsca zamieszkania, zachęcenie młodszych pokoleń do pozostania oraz stworzenie atrakcyjnych warunków dla małych i średnich przedsiębiorstw.

2.2.2.1. Rynek pracy

Jednym z kluczowych czynników determinujących tempo rozwoju gospodarczego i bezpośrednio wpływających na jakość życia jest rynek pracy, zrównoważony pod kątem podaży, dostępności pracowników oraz popytu, zapotrzebowania pracodawców i wolnych miejsc pracy.

Tradycyjnym wskaźnikiem charakteryzującym rynek pracy jest stopa bezrobocia, gdyż wskazuje ona na poziom dostosowania popytu do podaży siły roboczej. Dane w tym zakresie dostępne są na poziomie powiatu karkonoskiego, w którego granicach administracyjnych położona jest Gmina Mysłakowice. W 2023 roku stopa bezrobocia w powiecie karkonoskim wyniosła 8,5% i jest niemal dwukrotnie wyższa niż w województwie dolnośląskim tj. 4,4% a także wyższa niż średnia krajowa, która wyniosła 5,1%. Od 2013 roku obserwowany jest jednak pozytywny trend w postaci systematycznego spadku bezrobocia. Porównując sytuację z poziomem całego województwa dolnośląskiego, wyraźnie widać silniejszy wpływ czynników makroekonomicznych niż lokalnej polityki w zakresie kreowania i utrzymywania miejsc pracy, szczególnie że wielu mieszkańców gminy podejmuje zatrudnienie poza miejscem zamieszkania. Utrzymująca się stosunkowo wysoka stopa bezrobocia wskazuje na potrzebę działań zmierzających do tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy, zwłaszcza w branżach, które mogą zatrzymać w gminie młodych i aktywnych zawodowo mieszkańców.

Wykres 4: Stopa bezrobocia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dane powiatowe)

W liczbach nominalnych, w przypadku samej Gminy Mysłakowice w 2023 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 308. Na przestrzeni lat widać poprawę, ponieważ w 2014 roku bez pracy pozostawało 522 mieszkańców, czyli aż o 214 więcej. Wśród bezrobotnych większą grupę stanowią kobiety tj. 164 osoby, podczas gdy było zarejestrowanych 144 mężczyzn. Niepokojącym zjawiskiem jest rosnąca od 2021 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat. W 2023 roku grupa ta liczyła 211 osób, o 23 więcej niż dwa lata wcześniej. Długotrwała bezczynność zawodowa sprzyja bierności i godzeniu się na niższy standard życia, a także uzależnieniu od pomocy innych czy świadczeń socjalnych, co dodatkowo utrudnia powrót na rynek pracy. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia tj. 113 mieszkańców. To właśnie tej grupie wiekowej najtrudniej jest powrócić na rynek pracy. Wynika to m.in. z mniejszych możliwości przekwalifikowania się oraz ograniczonej oferty zatrudnienia odpowiadającej ich kompetencjom i doświadczeniu, ale również sam wiek dla wielu pracodawców stanowi barierę przy zatrudnieniu.

Tabela 9: Skala bezrobocia w Gminie Mysłakowice

Region	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Liczba bezrobotnych ogółem	522	454	341	345	313	327	308
Liczba długotrwale bezrobotnych	353	291	211	210	188	210	211

Liczba bezrobotnych kobiet	248	192	179	166	162	159	164
Liczba bezrobotnych mężczyzn	274	262	162	179	151	168	144
Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia	202	185	128	108	100	123	113
Liczba bezrobotnych do 30 roku życia	B/D	62	46	50	42	50	41
Liczba bezrobotnych do 25 roku życia	49	33	18	27	25	22	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Jednocześnie niepokojące są wartości wskaźników dotyczących wewnętrznej zastępowalności pokoleń na rynku pracy, które określają potencjalną dostępność lokalnej siły roboczej. W 2023 roku różnica liczby mieszkańców w wieku 10–24 lata i 50–64 lata wynosi –498 osób, natomiast różnica w grupach 20–24 i 60–64 lata –202 osoby, co oznacza niedobór potencjalnych pracowników w najbliższych latach. Analiza trendów z ostatnich lat wskazuje stopniowe zmniejszanie się tych różnic, co pozwala przypuszczać, że utrzymanie tej tendencji może zniwelować skalę ubytku kadr na rynku pracy.

Tabela 10: Wskaźniki w obszarze bezrobocia

Wskaźniki	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Liczba osób w wieku produkcyjnym	6 625	6 549	6 400	5 980	5 876	5 776	5 672
Różnica liczby mieszkańców w wieku 20-24 i 60-64 lat	-192	-233	-279	-343	-277	-234	-202
Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat	-625	-586	-553	-619	-536	-487	-498
Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach	B/D	B/D	-225	-569	-589	-624	-658
Udział zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	78,79	62,60	53,91	64,21	60,59	56,61	54,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Jednym z kluczowych czynników charakteryzujących lokalny rynek pracy jest wysokość przeciętnego wynagrodzenia brutto, które ma istotny wpływ na decyzje osiedleńcze mieszkańców. Średnie wynagrodzenia mieszkańców Gminy Mysłakowice, oszacowane na podstawie danych dla powiatu karkonoskiego, są niższe zarówno od średniego poziomu wynagrodzeń w województwie dolnośląskim, jak i od przeciętnego wynagrodzenia w skali kraju.

Tabela 11: Wskaźniki wynagrodzenia

Obszar	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto PLN					Zmiana (2014-2023)%	Procent średniego wynagrodzenia (2023)
	2014	2020	2021	2022	2023		
Polska	4 003,99	5 523,32	6 001,02	6 705,62	7 595,30	152,72	100%
Województwo dolnośląskie	4 042,86	5 693,69	6 242,88	6 945,01	7 850,30	151,50	103%
Powiat karkonoski	3 232,50	4 526,41	5 050,91	5 627,61	6 287,20	151,41	83%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

O rozwoju rynku pracy świadczy również podaż miejsc pracy, czyli liczba dostępnych ofert zatrudnienia zgłaszanych przez pracodawców. Na podstawie dostępnych danych dla powiatu karkonoskiego wskaźnik ten w 2023 roku wyniósł 1,85 na 1000 mieszkańców. Dla porównania w województwie dolnośląskim było to 1,49, a średnia krajowa wyniosła 1,09. Oznacza to, że lokalni pracodawcy zgłaszali relatywnie więcej wolnych etatów niż przeciętnie w regionie i kraju, co może świadczyć o pewnym potencjale zatrudnieniowym. Należy jednak podkreślić, że są to dane zagregowane dla całego powiatu, a nie samej gminy Mysłakowice. Dlatego rzeczywista sytuacja lokalna może się różnić, zwłaszcza w kontekście mobilności zawodowej mieszkańców i ich dojazdów do pracy do sąsiednich miejscowości.

Tabela 12: Oferty pracy na 1000 mieszkańców powiatu

Obszar	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Polska	1,03	1,64	1,63	1,15	1,59	1,17	1,09
Województwo dolnośląskie	1,55	2,22	2,86	1,63	2,29	2,08	1,49
Powiat karkonoski	0,32	0,57	0,41	0,06	0,80	1,90	1,85

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

2.2.2.2. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki

Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki determinują sytuację ekonomiczną mieszkańców oraz wyznaczają możliwości rozwojowe gminy. Na kondycję lokalnej gospodarki wpływa wiele czynników takich jak przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, dostępność zasobów do prowadzenia działalności gospodarczej czy choćby konkurencyjność i dywersyfikacja podmiotów gospodarczych.

Aktywność gospodarcza mieszkańców przekłada się na liczbę i kondycję lokalnych firm. Wyznacza możliwości dochodowe gospodarstw domowych i instytucji samorządowych. Pozwala na rozwój infrastruktury i świadczenie wysokiej jakości usług publicznych. W 2023 roku na terenie Gminy Mysłakowice w rejestrze REGON

zarejestrowanych było 1 216 podmiotów gospodarczych, jest to 232 podmiotów więcej niż w 2014 roku i stanowi 9,87% firm działających w powiecie karkonoskim oraz 0,28% podmiotów zarejestrowanych w całym województwie dolnośląskim.

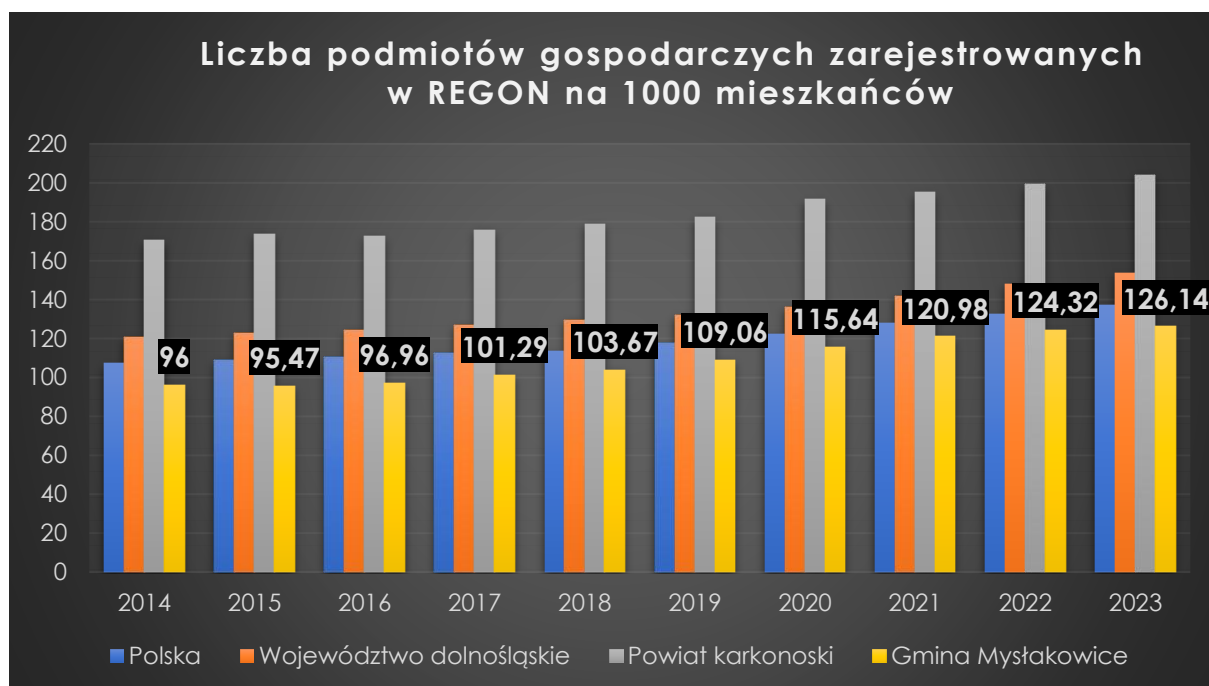
Tabela 13: Podmioty zarejestrowane w REGON w Gminie Mysłakowice

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Udział podmiotów gospodarczych (2023)
Polska	4119671	4309800	4663378	4836214	4995042	5150034	0,024 %
Woj. dolnośląskie	351 121	368 811	396 046	410 985	427 198	441 419	0,28 %
Powiat karkonoski	11 065	11 290	11 835	11 981	12 140	12 326	9,87 %
Gmina Mysłakowice	984	1 035	1 141	1 189	1 212	1 216	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W odniesieniu do 1000 mieszkańców liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w 2023 roku na terenie Gminy wyniosła 126,14 i była o 30,14% wyższa niż w 2014 roku, kiedy osiągnęła poziom 96 podmiotów. Wskaźnik ten odzwierciedla zdolność lokalnej społeczności do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej. Wartość wskaźnika wypada relatywnie słabo w porównaniu do wskaźnika dla województwa dolnośląskiego, który w 2023 roku wyniósł 153,31 podmiotów, a jeszcze gorzej wypada na tle powiatu karkonoskiego, gdzie wskaźnik ten wyniósł, aż 203,94 podmioty.

Wykres 5: Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na przestrzeni lat można zaobserwować, że liczba firm nowo zarejestrowanych przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych z REGON. Największą aktywność odnotowano w latach 2016–2019, kiedy rocznie rejestrowano co najmniej 100 nowych firm, co wskazuje na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości przed pandemią COVID-19. Nadejście pandemii zahamowało ten trend. W 2023 roku zarejestrowanych zostało 65 nowych podmiotów w REGON, zaś wyrejestrowanych zostało 63 firmy, co daje bilans dodatni wynoszący +2.

Tabela 14: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON

Podmioty	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nowo zarejestrowane	89	100	126	116	87	80	89	65
Wyrejestrowane	111	95	106	74	62	47	60	63
Różnica	-22	5	20	42	25	33	29	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON od 2018 roku systematycznie spadała, osiągając w 2023 roku wartość 11,46 i jest to najniższa wartość na przestrzeni ostatnich 10 lat. To rezultat wyraźnie niższy niż średnia dla powiatu karkonoskiego, gdzie wskaźnik wyniósł 16,69 oraz dla województwa dolnośląskiego, gdzie osiągnął poziom 19,47. Taka sytuacja wskazuje na ograniczoną aktywność gospodarczą mieszkańców gminy w zakresie zakładania nowych firm.

Tabela 15: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON w wieku produkcyjnym

Wskaźnik	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	13,43	15,27	19,69	14,55	13,61	15,41	11,46
Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	16,75	14,51	16,56	10,37	8,00	10,39	11,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Patrząc na przedsiębiorstwa według kryterium ich wielkości w Gminie Mysłakowice, podobnie jak w całym kraju, dominują mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa określane jako MŚP. Wśród nich przeważają mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 1–9 osób (głównie w formie jednoosobowej działalności gospodarczej), których liczba systematycznie wzrasta – z 942 do 1 182, co stanowi 97,20% wszystkich podmiotów w naszej gminie. W ciągu 10 lat liczba małych firm spadła z 36 do 31, stanowiąc 2,55% wszystkich przedsiębiorstw. Liczba średnich przedsiębiorstw zmniejszyła się o połowę z 6 do 3, co stanowi 0,25% wszystkich firm zarejestrowanych w Gminie Mysłakowice. Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden duży pracodawca zatrudniający powyżej 250 osób.

Tabela 16: Ilość przedsiębiorstw wg wielkości zatrudnienia

Zatrudnienie	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1-9	942	960	1025	1077	1108	1155	1177	1182
10-49	36	32	28	26	28	29	32	31
50-249	6	6	4	5	5	5	3	3
250 i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

O znaczeniu przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą dla budżetu Gminy Mysłakowice świadczą dane przedstawione w tabeli poniżej. Dla porównania pokazano również jeden z największych strumieni dochodów gminy – podatek od nieruchomości, który w dużej mierze zależy od aktywności gospodarczej na jej terenie. Analiza danych z ostatnich lat wskazuje na systematyczny wzrost dochodów zarówno z udziału w PIT i CIT, jak i z podatku od nieruchomości, co potwierdza istotny wkład lokalnych przedsiębiorców w stabilność finansową gminy.

Tabela 17: Dochody budżetu Gminy Mysłakowice

Wskaźnik (tys. PLN)	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Dochody budżetu gminy z tytułu podatku od nieruchomości	7 143	7 201	7 201	7 739	8 110	8 330	8 870	1 727
Dochody budżetu JST z tytułu udziału w CIT	102	94	94	150	161	179	326	224
Dochody budżetu JST z tytułu udziału w PIT	5 103	6 667	7 678	8 804	9 693	11 311	8 143	3 039

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Łączne dochody budżetu Gminy Mysłakowice z tytułu podatku PIT w 2023 roku wyniosły 8 143 248,00 zł i są pochodną dochodów osiągniętych przez mieszkańców z tytułu aktywności gospodarczej, pracy, świadczeń społecznych oraz majątku. W porównaniu z rokiem 2014, kiedy wpływy z PIT wyniosły 5 103 949,00 zł, jest to wzrost o 3 039 299,00 zł, czyli 59,5% w ciągu 10 lat. Wpływy z podatku CIT będące pochodną dochodów osiągniętych przez osoby prawne, w 2023 roku wyniosły 326 518,00 zł. Oznacza to wzrost o 224 274,84 zł w stosunku do 2014 roku, kiedy CIT przyniósł 102 243,16 zł, czyli 219,3%. Na przestrzeni dekady dochody z podatku od nieruchomości również wzrosły, osiągając w 2023 roku 8 870 715,26 zł. Jest to wzrost o 1 727 596,95 zł, czyli 24,2% w porównaniu z rokiem 2014, kiedy wynosiły 7 143 118,31 zł. Powyższe dane jednoznacznie pokazują, że w ciągu ostatnich 10 lat aktywność gospodarcza mieszkańców i przedsiębiorców systematycznie przyczyniała się do wzrostu dochodów budżetu Gminy Mysłakowice.

Tabela 18: Dochody budżetu Gminy Mysłakowice w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wskaźnik	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Dochody budżetu gminy z tytułu podatku od nieruchomości na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym	1078,21	1152,67	1125,28	1294,27	1380,26	1442,34	1563,95	485,74
Dochody budżetu JST z tytułu udziału w CIT na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym	15,43	13,34	14,84	25,12	27,49	31,06	57,57	42,14
Dochody budżetu JST z tytułu	770,41	1018,03	1199,69	1472,39	1649,63	1958,43	1435,69	665,28

udziału w PIT na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W przeliczeniu na jednego mieszkańca w wieku produkcyjnym w 2023 roku dochody budżetu Gminy Mysłakowice z tytułu podatku PIT wyniosły 1 435,69 zł, co oznacza wzrost o 665,28 zł w porównaniu do 2014 roku. Są one zbliżone do średniej dla województwa dolnośląskiego, która wyniosła 1 460,22 zł. Dochody z tytułu udziału w CIT osiągnęły 57,57 zł na mieszkańca, co oznacza wzrost o 42,14 zł w stosunku do 2014 roku. Jednak na tle regionu pozostają one znacznie niższe, gdyż średnia dla województwa wynosi 153,78 zł. Natomiast wpływy z podatku od nieruchomości wyniosły 1 563,95 zł na mieszkańca, co oznacza wzrost o 428,80 zł w porównaniu do 2014 r., kiedy wskaźnik ten wynosił 1 078,21 zł. Jednocześnie wskaźnik ten pozostaje niższy od średniej dla województwa, która wynosi 1 728,55 zł. Analizując powyższe dane, należy zwrócić uwagę na istotny wzrost średnich dochodów na jednego mieszkańca w ciągu ostatnich 10 lat, co pokazuje rosnący wpływ aktywności gospodarczej mieszkańców oraz przedsiębiorców na budżet Gminy Mysłakowice.

2.2.2.3. Sytuacja materialna mieszkańców

Analizując sytuację materialną mieszkańców Gminy Mysłakowice, poza wcześniej wskazywanymi informacjami dotyczącymi liczby osób pracujących, stopy bezrobocia i przeciętnego wynagrodzenia, należy zwrócić również uwagę na źródła dochodów mieszkańców oraz wskaźniki dotyczące poziomu obciążenia społecznego.

Największa część dochodów mieszkańców Gminy Mysłakowice pochodzi ze stosunku pracy, które w 2022 roku wyniosły 155 520 907,56 zł i utrzymuje trend wzrostowy. Drugim pod względem wartości źródłem dochodów są emerytury i renty, które systematycznie rosną od 2018 r., osiągając w 2022 roku wartość 71 939 701,48 zł. W przypadku dochodów pochodzących z działalności gospodarczej, które w 2022 roku osiągnęły 56 252 826,06 zł, widać wyraźną zmienność w ciągu ostatnich lat, przy czym w 2020 roku był widoczny wpływ pandemii na funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorców. Od 2018 roku zauważalny jest również wzrost dochodów z tzw. innych źródeł, obejmujących m.in. zasiłki pieniężne, stypendia, alimenty oraz inne dopłaty. W 2022 roku dochody te wzrosły ponad dwukrotnie w stosunku do 2018 r., osiągając wartość 7 314 069,13 zł. Również dochody z umów zlecenia i dzieła oraz z najmu wykazały tendencję wzrostową, przy czym szczególnie widać znaczący wzrost dochodów z najmu, o ponad 2 mln zł w stosunku do 2018 roku, osiągając w 2022 roku 3 898 879,38 zł. W całym analizowanym okresie obserwujemy stabilny wzrost

dochodów mieszkańców Gminy Mysłakowice, co odzwierciedla rosnącą wyższe wynagrodzenia oraz zwiększone wsparcie w postaci świadczeń i innych dopłat.

Tabela 19: Dochody podatników Gminy Mysłakowice wg źródeł dochodów

Źródło dochodu (PLN)	2018	2019	2020	2021	2022
Działalność gospodarcza	70 480 947	71 571 017	55 910 425	67 723 704	56 252 826
Działalność nierejestrowana			20 989	27 495	82 178
Emerytury i renty	54 142 862	59 508 644	62 526 912	70 785 650	71 939 701
Inne źródła	2 939 970	6 607 990	7 705 406	8 551 686	7 314 069
Najem	1 704 511	2 062 717	78 773	2 667 493	3 898 879
Prawa autorskie	120 385	355 732	212 504	255 471	270 175
Stosunek pracy	122 281 757	128 388 491	123 345 502	136 644 372	155 520 907
Umowy zlecenia lub dzieło	8 936 845	8 574 843	8 012 018	8 516 389	10 055 840

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Monitorrowoju.pl

W zakresie świadczeń społecznych widoczny jest wzrost liczby przyznanych dodatków mieszkaniowych od 209 w 2019 roku do 266 w 2022 roku. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik ten wzrósł z 20,57 do 27,28. Jest to znaczenie niższa wartość niż dla województwa dolnośląskiego, która wynosi 62,45 a także dla powiatu karkonoskiego, dla którego średni wskaźnik wynosi 55,9. Jednocześnie liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej systematycznie malała z 551 w 2018 roku do 385 w 2022 roku, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oznacza spadek z 54,04 do 39,49. Co jest wyższą wartością niż średnia dla powiatu karkonoskiego tj. 34,68 i znacznie wyższą niż dla województwa dolnośląskiego, która wynosi 25,21. Analizując te dane można wskazać, że mimo wzrostu przyznawanych dodatków mieszkaniowych, ogólna liczba osób wymagających wsparcia społecznego zmniejsza się, co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej części mieszkańców Gminy Mysłakowice.

Tabela 20: Obciążenia społeczne

Wskaźnik	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	236	209	205	226	266
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	23,15	20,57	20,78	23,00	27,28
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem)	551	515	486	439	385
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem) na 1000 mieszkańców	54,04	50,69	49,26	44,67	39,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.2.4. Finanse publiczne

Gmina Mysłakowice dysponuje corocznie ustalonym budżetem, obejmującym dochody i wydatki oraz przychody i rozchody. Środki finansowe przewidziane w uchwałach budżetowych przeznaczone są na realizację zadań własnych gminy określonych w ustawach samorządowych. Gospodarka finansowa stanowi fundament funkcjonowania gminy, warunkując jej rozwój, konkurencyjność oraz możliwość zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Poziom dochodów ogółem bezpośrednio wpływa na możliwość finansowania zadań publicznych ze środków bezzwrotnych. Na przestrzeni ostatnich 10 lat obserwujemy systematyczny wzrost dochodów. W 2023 roku gmina osiągnęła rekordowy poziom dochodów ogółem wynoszący 82 673 143,54 zł. Szczególnie istotny wpływ na tę wartość miały dochody majątkowe, które wyniosły 32 286 868,83 zł, co stanowiło ośmiokrotny wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

Wzrost dochodów majątkowych wskazuje na rosnącą aktywność inwestycyjną gminy, umożliwiającą realizację dużych projektów infrastrukturalnych i rozwojowych. W połączeniu ze stabilnym napływem dochodów bieżących, takich jak wpływy z podatków od osób fizycznych i prawnych oraz z tytułu podatku od nieruchomości, pozwala to Gminie Mysłakowice skutecznie planować rozwój lokalnej infrastruktury i wspierać mieszkańców.

Tabela 21: Dochody ogółem w tys. zł

Wskaźnik	2014	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem	30 801	53 092	52 593	58 575	63 260	82 673

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dochody własne są jednym z kluczowych czynników wpływających na poziom finansowania zadań własnych gminy i wskazują na stopień jej samodzielności finansowej oraz zdolność realizacji zaplanowanych działań. W 2023 roku dochody własne Gminy Mysłakowice wyniosły 55 049 118,95 zł, przy czym obserwowana jest wyraźna tendencja wzrostowa. Stanowią one stabilne źródło finansowania zarówno bieżących wydatków, jak i przyszłych wydatków majątkowych gminy.

Tabela 22: Dochody własne w tys. zł

Wskaźnik	2014	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody własne	17 490	23 009	25 210	31 357	38 597	55 049

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W kontekście analizy stanu finansów publicznych warto przejrzeć dwa kluczowe wskaźniki dotyczące kondycji finansowej i budżetowej samorządów, a mianowicie poziom nadwyżki operacyjnej oraz poziom zadłużenia.

W 2023 roku Gmina Mysłakowice osiągnęła wskaźnik nadwyżki operacyjnej do dochodów bieżących na poziomie 0,8%, co stanowi najniższą wartość w ciągu ostatnich 10 lat. Oznacza to, że dochody bieżące są jedynie nieznacznie wyższe od wydatków bieżących, a pojawiająca się minimalna nadwyżka może być wykorzystana zarówno na spłatę zadłużenia, jak i na inwestycje. Im większa część dochodów bieżących pozostaje w dyspozycji samorządu, tym więcej środków może być przeznaczonych na spłatę aktualnego zadłużenia oraz na wydatki majątkowe. Pożądany poziom wskaźnika wynosi zazwyczaj około 8–10%. Natomiast zbyt wysoki wskaźnik może świadczyć o pewnej pasywności inwestycyjnej i rozwojowej samorządu.

Tabela 23: Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących

Wskaźnik	2014	2019	2020	2021	2022	2023
Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących	3,5%	7,2%	4,9%	7,0%	3,5%	0,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Drugi istotny wskaźnik to relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem, który informuje o stopniu pokrycia kwoty długu dochodami ogółem budżetu samorządu. Do 2013 roku włącznie był to wskaźnik ustawowy określający maksymalny limit zadłużenia samorządu na poziomie 60%. W 2023 roku wartość wskaźnika dla Gminy Mysłakowice wyniosła 48,38%, co stanowi najwyższy poziom w ciągu ostatnich 10 lat.

Tabela 24: Relacja kwoty zadłużenia do dochodów ogółem

Wskaźnik	2014	2019	2020	2021	2022	2023
Relacja kwoty zadłużenia do dochodów ogółem	22,20%	17,83%	15,82%	12,80%	25,77%	48,38%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina w ostatnich latach nie realizowała inwestycji przy udziale dofinansowania UE. W 2023 roku kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE na 1 mieszkańca wyniosła 0 zł, co oznacza, że w tym czasie nie realizowano inwestycji współfinansowanych z funduszy UE/EOG. Jednocześnie Gmina realizowała inwestycje przy udziale środków rządowych.

Tabela 25: Finansowanie projektów ze środków UE

Wskaźnik	2014	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota wydatków majątkowych na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków UE i EOG	2 220,00	5 950 404,00	0	13 500,00	918 753,27	0
Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE na 1 mieszkańca	32,25	585,67	0	1,37	94,24	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.2.5. Wsparcie inwestycyjne

Ważnym elementem polityki gospodarczej samorządów lokalnych jest pozyskiwanie inwestorów, którzy mają pozytywny wpływ na aktywizację gospodarki i poprawę warunków życia mieszkańców. Tworzenie na terenie gminy dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości ma zapewnić stabilność na rynku pracy i zwiększyć zamożność mieszkańców.

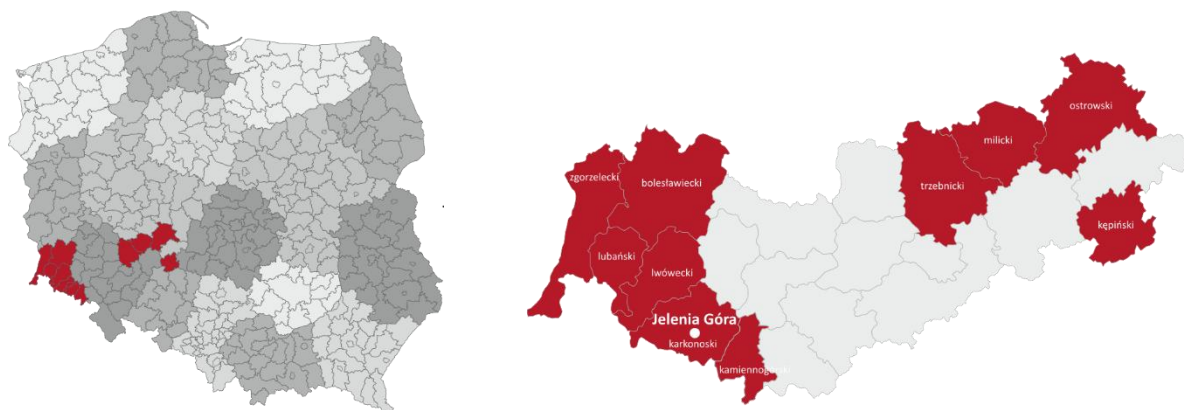
W przypadku gminy Mysłakowice obserwuje się ograniczoną aktywność inwestycyjną w zakresie realizacji nowych powierzchni komercyjnych. W 2022 roku na terenie gminy nie oddano do użytku żadnej nowej powierzchni tego typu. Dla porównania, w 2021 roku na obszarze gminy oddano do użytkowania łącznie 1 100 m² powierzchni komercyjnej, w tym:

- 400 m² w budynkach hoteli (PKOB 1211),
- 205 m² w budynkach handlowo-usługowych (PKOB 1230),
- 425 m² w budynkach magazynowych i obiektach typu silosy, zbiorniki,
- 70 m² w budynkach garażowych (PKOB 1242).

Łączna powierzchnia nowo oddanych budynków w gminie Mysłakowice stanowiła wówczas około 6,6% wartości oddanej nowej powierzchni komercyjnej w powiecie karkonoskim (16 568 m²).

Gmina Mysłakowice wchodzi w skład Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości (KSSEMP), co daje przedsiębiorcom działającym na tym terenie dostęp do ulg inwestycyjnych i wsparcia publicznego. To ułatwienie może stanowić impuls do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, przy jednoczesnym zachowaniu charakteru gminy.

Rysunek 7: Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości

Źródło: <https://www.paih.gov.pl/inwestycje/zachety-inwestycyjne/polska-strefa-inwestycji/kamienna-gora/>

Choć na terenie gminy nie funkcjonują własne instytucje otoczenia biznesu, lokalni przedsiębiorcy mają do dyspozycji rozwinięty ekosystem wsparcia w najbliższym otoczeniu terytorialnym. W Jeleniej Górze działają m.in. Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego z ofertą pożyczek, doradztwa i szkoleń, Fundusz Poręczeń Kredytowych ułatwiający dostęp do finansowania bankowego oraz Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich zapewniający bezpłatne konsultacje o dostępnych dotacjach i instrumentach zwrotnych. Na poziomie wojewódzkim kluczowe znaczenie mają Dolnośląski Fundusz Rozwoju z preferencyjnymi pożyczkami dla MŚP oraz Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej, której zadaniem jest poprzez swoją ofertę wsparcia pobudzać innowacyjność regionu a także poprawiać konkurencyjność przedsiębiorstw. W zakresie kapitału ludzkiego i rozwoju kompetencji wsparcie oferuje Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy (filia w Jeleniej Górze), co jest istotne dla firm planujących rekrutację i ścieżki podnoszenia kwalifikacji pracowników. Dodatkiem uzupełniającym do oferowanego wsparcia, jest oferta Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Ducha Gór”, która wzmacnia przedsiębiorczość na obszarach wiejskich.

2.2.2.6. Podsumowanie wymiaru gospodarczego

Analiza danych gospodarczych Gminy Mysłakowice pozwala na wyodrębnienie kilku kluczowych zjawisk oraz kierunków zmian, jakie zachodzą na jej obszarze.

W ostatnich latach obserwuje się spadek liczby osób bezrobotnych, co może świadczyć o poprawie sytuacji na rynku pracy. Jednocześnie rośnie udział osób długotrwale bezrobotnych, co wskazuje na potrzebę bardziej zindywidualizowanego wsparcia i aktywizacji zawodowej. Wskaźnik zastępowalności pokoleń pozostaje ujemny, co stanowi wyzwanie dla lokalnego rynku pracy i systemów zabezpieczenia

społecznego. Pomimo spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej, wzrasta liczba przyznawanych dodatków mieszkaniowych, co może świadczyć o pogłębiających się trudnościach mieszkaniowych w części gospodarstw domowych, choć w skali regionu nie jest to zjawisko o dużej skali.

Struktura lokalnej gospodarki opiera się głównie na mikroprzedsiębiorstwach, co przekłada się na umiarkowany poziom aktywności gospodarczej i ograniczone wpływy budżetowe z tytułu podatku CIT. Liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na stabilnym poziomie, bez wyraźnych skoków w dynamice. W 2023 roku największe wpływy budżetowe na jednego mieszkańca pochodziły z podatku od nieruchomości (1 563,95 zł) oraz PIT (1 435,69 zł), natomiast dochody z CIT wyniosły jedynie 57,57 zł na mieszkańca, co było trzykrotnie niższym wynikiem niż średnia dla województwa dolnośląskiego. Dane te potwierdzają ograniczoną obecność większych podmiotów gospodarczych i dominację drobnej działalności lokalnej.

W strukturze dochodów mieszkańców dominującym źródłem pozostaje wynagrodzenie ze stosunku pracy. W dalszej kolejności są to emerytury i renty oraz działalność gospodarcza, która w latach 2018–2022 cechowała się dużą zmiennością, a w 2020 roku widoczny był negatywny wpływ pandemii. Zauważalny jest również wzrost przychodów z najmu oraz innych źródeł, co może świadczyć o zmianie struktury dochodów części mieszkańców i dywersyfikacji źródeł utrzymania.

W zakresie polityki finansowej Gminy widoczny jest stabilny wzrost dochodów ogółem oraz dochodów własnych, które w 2023 roku osiągnęły rekordowy poziom ponad 55 mln zł. Jednocześnie wystąpiła rekordowo niska nadwyżka operacyjna – zaledwie 0,8%, co może budzić obawy w kontekście zdolności do finansowania inwestycji bez wsparcia zewnętrznego. Poziom zadłużenia gminy osiągnął 48,38% i był najwyższy w ostatnich dziesięciu latach.

W kontekście rozwoju przedsiębiorczości, Gmina Mysłakowice oferuje dostęp do rozbudowanej oferty zewnętrznych instytucji otoczenia biznesu, co może stanowić impuls do aktywizacji gospodarczej. Jednocześnie poziom nowo oddawanej powierzchni komercyjnej pozostaje niski, co ogranicza możliwości lokalizacji nowych działalności gospodarczych i wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury inwestycyjnej, szczególnie w zakresie dostępnej bazy lokalowej.

2.2.3. Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy

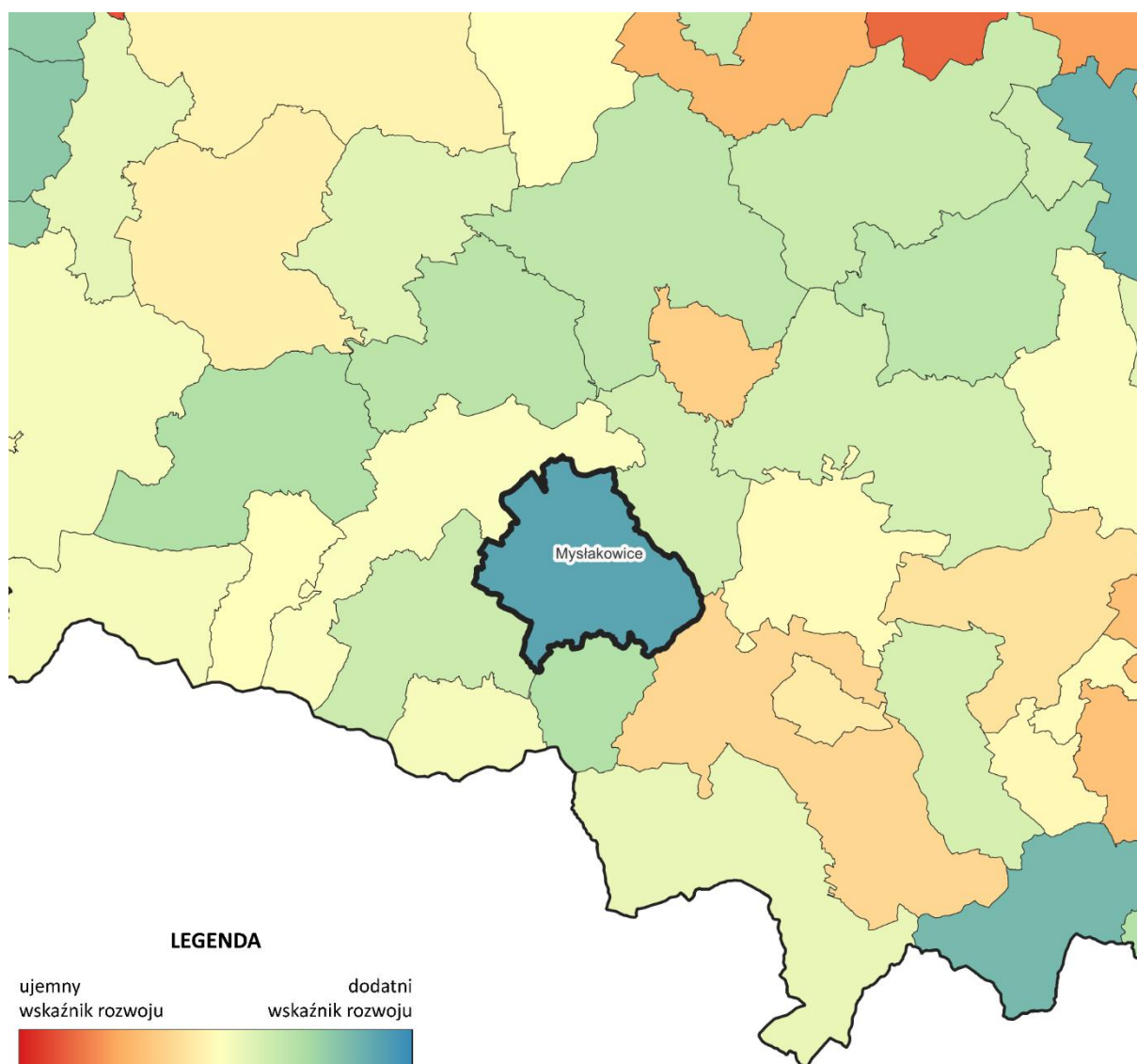
Środowiskowo-przestrzenny⁶ wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2023 na obszarze Gminy Mysłakowice jest znacznie lepsza niż średnia dla grupy

⁶ Zgodne z zakresami określonymi w art. 10e ust. 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym Strategia rozwoju gminy (...) zawiera wnioski z diagnozy o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tj. diagnozy

referencyjnej. **Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym** za rok 2023 wynosi **+0,80**, przy nieznacznie ujemnej dynamice w odniesieniu do roku 2019 (zmiana o -0,07).

Wysokość wskaźnika kształtują wskaźniki w trzech obszarach – w każdym z wyraźnie dodatnimi wartościami w relacji do grupy porównawczej w zakresie: **dostępności komunikacyjnej (zewnętrzna i wewnętrzna) (+0,69)**, **ładu i struktury przestrzennej obszaru (+0,79)** oraz **lokalnego środowiska przyrodniczego (+0,89)**.

Rysunek 8: Środowiskowo-przestrzenny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej (tu stosowane zamiennie z: środowiskowo-przestrzennej)

Diagnoza wymiaru środowiskowo-przestrzennego Gminy Mysłakowice obejmuje analizę sytuacji wynikającej z położenia obszaru i charakterystyki środowiska naturalnego, a także procesów zachodzących w zakresie turystyki, rekreacji i kultury, mobilności, odnawialnych źródeł energii.

Celem diagnozy sytuacji środowiskowo-przestrzennej jest uchwycenie specyfiki środowiskowej i geograficznej wpływającej na pozostałe wymiary – społeczny i gospodarczy. Elementy te stanowią podstawę do generowania produktów i usług i prowadzenia działalności publicznej i gospodarczej, bazę do rozwoju turystyki, rekreacji czy oferty kulturalnej, poprzez atrakcyjność przestrzeni, ale także konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności komunikacyjnej, zarówno zewnętrznej, jak i wewnętrznej, co w całości tworzy przestrzeń do funkcjonowania mieszkańców.

2.2.3.1. Uwarunkowania rozwoju wynikające z położenia obszaru w regionie i kraju

Gmina Mysłakowice położona jest w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie karkonoskim, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Jelenia Góra, które pełni funkcję subregionalnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i kulturalnego. Powierzchnia gminy wynosi 87,9 km², a jej charakter jest w przeważającej części wiejski, z wyraźnie rozwiniętą funkcją turystyczną i mieszkaniową.

Gmina Mysłakowice graniczy z pięcioma gminami: od zachodu z gminą Podgórzyn, od wschodu z gminą Janowice Wielkie i Kamienna Góra, od południa z miastem Kowary, natomiast od północy z miastem Jelenia Góra. Położenie w centralnej części Kotliny Jeleniogórskiej sprawia, że gmina stanowi naturalne zaplecze osadnicze i rekreacyjne dla całego subregionu. System osadniczy gminy obejmuje 10 sołectw: Bukowiec, Dąbrowica, Gruszków, Karpniki, Kostrzyca, Krogulec, Łomnica, Mysłakowice, Strużnica, Wojanów-Bobrów. Mysłakowice pełnią funkcję administracyjnego i społeczno-gospodarczego centrum Gminy, skupiającego podstawowe usługi, instytucje publiczne i infrastrukturę społeczną.

Położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Jeleniej Góry i w niewielkiej odległości od granicy z Republiką Czeską (ok. 20 km) ma istotny wpływ na jej funkcje i kierunki rozwoju. Obszar ten leży w strefie transgranicznej Dolnego Śląska, co sprzyja rozwojowi współpracy międzynarodowej, ruchu turystycznego oraz wymiany gospodarczej. Jednocześnie lokalizacja gminy w obrębie subregionu jeleniogórskiego wpisuje ją w strukturę Aglomeracji Jeleniogórskiej, stanowiącej część Porozumienia Sudety 2030 – inicjatywy skupiającej jednostki samorządu terytorialnego południowo-zachodniej Polski, mającej na celu wzmocnienie konkurencyjności i spójności społeczno-gospodarczej regionu sudeckiego.

Pod względem komunikacyjnym gmina ma dogodne połączenia drogowe i kolejowe z ośrodkami regionalnymi i krajowymi. Przez jej obszar przebiega droga wojewódzka 367 (prowadząca z Wałbrzycha do Jeleniej Góry) która zapewnia powiązanie z siecią dróg krajowych i trasą ekspresową S3. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 308/340 Jelenia Góra-Mysłakowice-Karpacz, odnowiona i ponownie oddana do użytku w 2025 roku. Obecnie prowadzone są prace mające na celu przywrócenie ruchu na linii 308 na odcinku Mysłakowice – Kowary – Kamienna Góra. Położenie w niewielkiej odległości od przejść granicznych z Czechami (m.in. w Lubawce i Jakuszycach) i Niemcami (m.in. w Zgorzelcu i Jędrzychowicach) wzmacnia znaczenie gminy jako elementu regionalnego układu transportowego i turystycznego.

W kontekście dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego, gmina Mysłakowice znajduje się w obszarze rozwoju zrównoważonego o średniej intensywności procesów osadniczych, zgodnie z ustaleniami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” oraz „Strategii Sudety 2030” obszar ten nie został zakwalifikowany jako obszar problemowy ani obszar strategicznej interwencji, jednak jego położenie w strefie przygranicznej oraz w otoczeniu terenów chronionych predysponuje gminę do pełnienia funkcji wspierających rozwój turystyki, rekreacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz lokalnego przetwórstwa rolnego.

Najbliższym ośrodkiem subregionalnym jest Jelenia Góra (ok. 7 km), natomiast w skali regionalnej gmina znajduje się w zasięgu wpływu aglomeracji wałbrzyskiej i wrocławskiej – odpowiednio w odległości ok. 70 km i 110 km. W skali ponadregionalnej położenie w sąsiedztwie polsko-czesko-niemieckiego pogranicza stwarza dogodne warunki do rozwoju współpracy w ramach Euroregionu Nysa.

Położenie gminy w centralnej części Kotliny Jeleniogórskiej, w sąsiedztwie Rudaw Janowickich i Karkonoszy, w połączeniu z bogatym dziedzictwem kulturowym, stanowi jeden z jej najważniejszych atutów rozwojowych.

Jednocześnie ograniczenia wynikające z warunków przyrodniczych i ochrony krajobrazu determinują konieczność wdrażania polityki rozwoju zrównoważonego, sprzyjającej zachowaniu wartości środowiskowych i kulturowych gminy.

W konsekwencji, położenie gminy Mysłakowice stanowi kluczowy czynnik determinujący jej rozwój społeczno-gospodarczy. Korzystne usytuowanie między ośrodkami miejskimi i w sąsiedztwie granicy państwowej, połączone z atrakcyjnym środowiskiem przyrodniczym, sprzyja rozwojowi funkcji turystycznych, usługowych i mieszkaniowych. Jednocześnie rosnące powiązania komunikacyjne z głównymi ośrodkami Dolnego Śląska i Czech tworzą warunki do aktywizacji gospodarczej oraz wzmacniania roli gminy w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej regionu sudeckiego.

2.2.3.2. Środowisko przyrodnicze – zasoby i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju

Zgodnie z regionalnym podziałem Sudetów opracowanym przez W. Walczaka, obszar gminy Mysłakowice położony jest w Sudetach Zachodnich, w obrębie mezoregionów Kotliny Jeleniogórskiej oraz Rudaw Janowickich. W granicach gminy wyodrębnić można Wzgórza Łomnickie, Wzgórza Karpnickie oraz Obniżenie Mysłakowic.

Wschodnią część gminy zajmują Rudawy Janowickie, stanowiące zwarty masyw górski o przebiegu południkowym. Najwyższym szczytem tego pasma jest Skalnik (945 m n.p.m.). Od wschodu Rudawy Janowickie graniczą ze Wzgórzami Karpnickimi i Obniżeniem Mysłakowic. Rzeźba terenu charakteryzuje się tu znacznymi spadkami – stoki często przekraczają nachylenie 30%. Jednym z najbardziej rozpoznawalnych elementów panoramy gminy są Góry Sokole – grupa sześciu granitowych wzgórz, wśród których wyróżniają się Krzyżna Góra (654 m n.p.m.) i Sokolik (642 m n.p.m.). Obszar ten cechuje się dużym nagromadzeniem form skalnych, takich jak Krzywa, Sukiennica, Wielbłąd, Zamkowe Skały, Grzęda, Bukowe Skały czy Strużnickie Skały. Zarówno szczyty, jak i skałki stanowią doskonałe punkty widokowe na Rudawy Janowickie i Karkonosze. Góry Sokole są jednym z najpopularniejszych w Sudetach miejsc uprawiania wspinaczki skałkowej.

Kotlina Jeleniogórska, obejmująca pozostałą część gminy, ma powierzchnię pofalowaną z licznymi wzniesieniami sięgającymi około 400 m n.p.m. Wzgórza Łomnickie i Karpnickie charakteryzują się pagórkowatą rzeźbą terenu – wzniesienia nie tworzą regularnych ciągów, lecz występują pojedynczo lub w postaci niewielkich skupisk. Grzbiety są krótkie i słabo urozmaicone.

Krajobraz gminy Mysłakowice jest silnie zróżnicowany i wynika z jej położenia między Rudawami Janowickimi a Wzgórzami Łomnickimi. Obszar obejmuje zarówno tereny nizinne, doliny rzeczne (m.in. Łomnicy), jak i pagórkowate oraz górskie fragmenty, w tym malownicze wzniesienia wpisane w Rudawski Park Krajobrazowy. W krajobrazie dominują szerokie panoramy z widokami na Śnieżkę i Karkonosze oraz liczne punkty widokowe w Rudawach Janowickich.

Gmina Mysłakowice charakteryzuje się bogatymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Udział powierzchni prawnie chronionych dla terenu gminy kształtuje się na poziomie 62,9% co jest wartością bardzo wysoką (powiat karkonoski – 26,3%, województwo dolnośląskie – 18,7%).

Gleby, użytki rolne

Na terenie gminy Mysłakowice występują trzy główne działy gleb: autogeniczne, semihydrogeniczne oraz hydrogeniczne. Gleby autogeniczne powstają w wyniku

współdziałania kilku czynników glebotwórczych – skały macierzystej, roślinności i rzeźby terenu – bez dominacji jednego z nich. Gleby semihydrogeniczne charakteryzują się częściowym oddziaływaniem wód gruntowych i opadowych, co powoduje oglejenie dolnych partii profilu. Natomiast gleby hydrogeniczne powstają w warunkach trwałego lub okresowego nadmiernego uwilgotnienia, głównie w dolinach rzek i obniżeniach terenu.

Gleby gminy wykazują w przeważającej części odczyn bardzo kwaśny lub kwaśny, co oznacza konieczność wapniowania na około 80% powierzchni użytków rolnych. Ich przydatność rolnicza jest zróżnicowana i zależy od żyzności, głębokości, uwilgotnienia oraz wysokości nad poziomem morza. Najlepsze gleby występują w niższej położonych miejscowościach – Łomnicy, Dąbrowicy, Bukowcu, Wojanowie i Kostrzycy. Gleby o najmniejszej wartości użytkowej znajdują się natomiast w wyżej położonych rejonach, zwłaszcza w Gruszkowie.

W ujęciu fizjograficznym gmina dzieli się na dwa zasadnicze rejony glebowe: górski oraz Kotliny Jeleniogórskiej. W rejonie górskim dominują gleby skaliste i szkieletowe, wytworzone ze skał pochodzenia magmowego. Są to gleby słabo wykształcone, mało urodzajne, często podlegające erozji wodnej i pokryte lasami. W miejscach o mniejszych spadkach wykorzystywane są jako łąki i pastwiska, natomiast powyżej 600 m n.p.m. grunty orne praktycznie nie występują.

W niższych partiach terenu, w obrębie Kotliny Jeleniogórskiej, dominują gleby brunatne i bielicowe, typowe dla obszarów górskich, często występujące w formie gleb przejściowych – brunatno-bielicowych. W dolinach rzek spotykane są mady rzeczne, zbudowane z materiału aluwialnego, żwirów i głazów naniesionych przez wody Łomnicy, Jedlicy, Karpnickiego Potoku i Bobru.

Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby klasy IV, odpowiadające glebom brunatno-bielicowym dna kotlin, oraz klasy V, występujące głównie na zboczach Rudaw Janowickich, gdzie utworzyły się na żwirowej zwietrzelinie granitowej i są w dużej mierze zalesione. Ogólnie gleby gminy charakteryzują się średnią i niską wartością użytkową, co ogranicza możliwości intensywnego rolnictwa, ale sprzyja rozwojowi gospodarki łąkowo-pasterskiej oraz utrzymaniu funkcji przyrodniczo-krajobrazowych.

Na terenie gminy przeważają gleby o średniej i słabej jakości, głównie klasy IV i V. Gleby klasy IV występują w dolinach i na dnach kotlin, gdzie dominują gleby brunatno-bielicowe, natomiast klasy V – na zboczach Rudaw Janowickich, gdzie powstały na żwirowym podłożu granitowym i są w większości porośnięte lasem. Takie warunki ograniczają możliwość intensywnej uprawy roli, ale sprzyjają hodowli zwierząt, gospodarce łąkowo-pasterskiej oraz zachowaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy.

Warunki klimatyczne

Gmina Mysłakowice znajduje się w zasięgu oddziaływania **klimatu górskiego**, należącego do strefy klimatu umiarkowanego w odmianie środkowoeuropejskiej. Obszar ten charakteryzuje się znacznym udziałem napływu wilgotnych mas powietrza z kierunków zachodnich oraz wyraźnym piętrowym układem warunków termicznych i opadowych. Z uwagi na zróżnicowaną rzeźbę terenu występują tu lokalne odmiany klimatu, uzależnione od wysokości n.p.m. oraz ekspozycji stoków.

Na obszarze gminy wyodrębnia się dwa piętra klimatyczne według klasyfikacji Hessa:

- piętro umiarkowanie ciepłe – ze średnią roczną temperaturą powietrza od 8 do 6°C,
- piętro umiarkowanie chłodne – o temperaturze od 6 do 4°C.

Granica między tymi piętrami przebiega na wysokości około 620 m n.p.m., co zbliżone jest do zasięgu górnej granicy lasów podgórskich. Relatywnie wyższe położenie granic pięter klimatycznych świadczy o uprzywilejowaniu termicznym gminy w stosunku do innych obszarów Sudetów Zachodnich, wynikającym głównie z oddziaływania fenów karkonoskich, które powodują ocieplenie i osuszanie powietrza po zawietrznej stronie gór.

Okres wegetacyjny (średnia temperatura dobowa powyżej 5°C) trwa na wysokości około 400 m n.p.m. przeciętnie 213 dni. Wraz ze wzrostem wysokości skracają się kolejne fazy rozwoju roślin. Faza aktywnego wzrostu (temperatura powyżej 10°C) rozpoczyna się w kotlinach na początku maja, a na kulminacjach gór około miesiąc później. Lato termiczne (temperatura powyżej 15°C) występuje jedynie do wysokości ok. 580 m n.p.m., natomiast zima termiczna (temperatura poniżej 0°C) trwa od 2,5 miesiąca w rejonach nizinnych do ponad 4 miesięcy w partiach szczytowych Rudaw Janowickich.

Rozkład opadów cechuje się wzrostem ich sum wraz z wysokością. Na terenach położonych poniżej 400 m n.p.m. roczne sumy opadów wynoszą około 700–750 mm, natomiast w rejonach kulminacyjnych Rudaw Janowickich osiągają 950–1000 mm. Gradient wysokościowy opadów wynosi przeciętnie 47 mm na 100 m różnicy wysokości. Zjawiska fenowe powodują nieznaczne obniżenie sum opadów na stokach zachodnich w porównaniu ze wschodnimi. Największe sumy miesięczne występują w lipcu i osiągają 90–120 mm.

Pokrywa śnieżna utrzymuje się przeciętnie przez około 2 miesiące w Kotlinie Jeleniogórskiej i do 4 miesięcy w strefie grzbietowej Rudaw Janowickich. Gradient wysokościowy liczby dni z pokrywą śnieżną wynosi około 11 dni na każde 100 m wysokości. Maksymalna grubość pokrywy śnieżnej w niższych partiach nie przekracza 40 cm.

Analiza danych klimatycznych oraz prognoz zawartych w „Planie adaptacji do zmian klimatu dla Aglomeracji Jeleniogórskiej” wskazuje, że obszar gminy Mysłakowice, podobnie jak cały region, znajduje się w strefie postępującego ocieplenia klimatu. W ostatnich dekadach obserwuje się systematyczny wzrost średniej rocznej temperatury powietrza, a prognozy do 2050 roku potwierdzają utrzymanie tego trendu. Średnia temperatura roczna wzrośnie z obecnego poziomu około 7°C do wartości rzędu 7,5–8°C, przy czym największe przyrosty notowane będą zimą, późną wiosną i wczesną jesienią. Przewiduje się także wzrost średnich temperatur maksymalnych z około 11°C do 12°C oraz minimalnych z 3°C do około 4°C.

Konsekwencją ocieplenia będzie wydłużenie okresu wegetacyjnego oraz zwiększenie liczby dni gorących i upalnych. W drugiej połowie stulecia liczba dni z temperaturą powyżej 25°C wzrośnie do około 25–26 w roku, a dni z temperaturą powyżej 30°C do 6–7. Jednocześnie skróceniu ulegnie okres zimowy oraz zmniejszy się liczba dni mroźnych i bardzo mroźnych. Zjawiska te są szczególnie widoczne w obszarach o gęstej zabudowie, takich jak Jelenia Góra, gdzie rozwija się zjawisko miejskiej wyspy ciepła.

W zakresie opadów atmosferycznych nie stwierdza się wyraźnej, jednoznacznej tendencji wzrostowej ani spadkowej w skali roku. Średnie sumy roczne utrzymują się w granicach 900–1000 mm, z naturalnym wzrostem wraz z wysokością nad poziomem morza. Analizy wskazują na niewielki wzrost opadów zimowych przy jednoczesnym spadku sum jesiennych. W prognozach do 2050 roku oczekuje się wzrostu liczby dni z opadem o co najmniej 1 mm – z obecnych około 150 do 160 rocznie, przy jednoczesnym zwiększeniu częstości intensywnych, krótkotrwałych opadów (powyżej 20 mm na dobę). Utrzyma się liczba dni bezopadowych na poziomie około 205–206 w roku, jednak coraz większy udział opadów deszczowych kosztem śniegu wpłynie na ograniczenie naturalnej retencji wodnej w krajobrazie.

Coraz wyraźniej zaznaczają się również zjawiska ekstremalne, w tym fale upałów, lokalne burze o dużej intensywności, gwałtowne sploty powierzchniowe oraz okresowe susze meteorologiczne i glebowe. Zwiększa się częstotliwość krótkotrwałych, intensywnych deszczów, które przyczyniają się do erozji gleb i lokalnych podtopień. W okresie letnim rośnie ryzyko niedoborów wody oraz przesuszenia gleby, co stanowi istotne zagrożenie dla produkcji rolnej, roślinności naturalnej i gospodarki wodnej.

Prognozowane zmiany klimatu dla regionu wskazują, że w najbliższych dekadach klimat Aglomeracji Jeleniogórskiej będzie ewoluował w kierunku cieplejszego i bardziej zróżnicowanego termicznie, z rosnącym udziałem zjawisk ekstremalnych. Oczekuje się dalszego wzrostu temperatury, wydłużenia sezonu wegetacyjnego oraz możliwego spadku całkowitych sum opadów w półroczu ciepłym. W konsekwencji wzrośnie znaczenie działań adaptacyjnych – zwłaszcza w zakresie poprawy retencji, przeciwdziałania erozji i racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Lasy

Lasy w gminie Mysłakowice zajmują 39,9% całkowitej powierzchni gminy. Jest to nieco więcej niż średnia krajowa (29,7%), wojewódzka (25,8%) i powiatowa (24,7%).

Teren gminy Mysłakowice charakteryzuje się znacznym udziałem powierzchni leśnych, które pełnią istotną rolę przyrodniczą, krajobrazową i ochronną. Większość lasów ma status własności państwowej i jest administrowana przez Nadleśnictwo „Śnieżka” w Kowarach, natomiast niewielki udział stanowią lasy prywatne. Lasy gminy występują głównie w południowej i zachodniej części obszaru, na stokach Rudaw Janowickich oraz w rejonie pogórzy, gdzie tworzą zwarte kompleksy leśne o dużym znaczeniu dla stabilizacji warunków środowiskowych.

Zbiorowiska leśne gminy reprezentują typowe dla Sudetów piętrowe układy roślinne. W wyższych partiach występują bory świerkowe i mieszane, natomiast w niższych — buczyny i lasy mieszane z udziałem jodły, jaworu i dębu. W dolinach potoków spotykane są nadrzeczne olszyny oraz zarośla łęgowe. Skład gatunkowy drzewostanów jest w dużej mierze wynikiem wieloletniej działalności gospodarczej, co spowodowało dominację świerka w miejscach, gdzie naturalnie występowałyby buczyny i lasy mieszane.

Aktualnym zadaniem gospodarki leśnej jest przebudowa drzewostanów jednowiekowych i monokulturowych w kierunku zwiększenia udziału gatunków liściastych – przede wszystkim buka, jodły, jaworu i dębu. Celem tych działań jest poprawa stabilności ekosystemów leśnych, zwiększenie ich odporności na czynniki klimatyczne i biotyczne oraz odbudowa naturalnego charakteru siedlisk.

Lasy gminy Mysłakowice pełnią ważne funkcje ochronne – ograniczają erozję stoków, stabilizują stosunki wodne, poprawiają mikroklimat oraz stanowią istotne ogniwo systemu przyrodniczego regionu. Ze względu na położenie u podnóża Karkonoszy i Rudaw Janowickich, mają one także duże znaczenie rekreacyjne i krajobrazowe, stanowiąc ważny element tożsamości przyrodniczej gminy.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie gminy Mysłakowice występują zarówno lite utwory wodonośne, związane głównie ze skałami krystalicznymi podłoża, jak i pokrywy luźne – zwietrzelinowe oraz aluwialne. Wody podziemne występują w kilku poziomach użytkowych, różniących się budową geologiczną, głębokością występowania oraz charakterem powiązań z wodami powierzchniowymi. Do najzasobniejszych zbiorników należy jeleniogórski zbiornik wód podziemnych, rozciągający się od ujścia Radomierki po ujście Łomnicy do Bobru. Tworzą go utwory czwartorzędowe doliny i pradoliny Bobru.

Na obszarach występowania skał krystalicznych wody podziemne tworzą płytkie, szczelinowe zbiorniki o ograniczonej zasobności, często o charakterze okresowym. Wyróżnia się tu dwa poziomy: głębszy – szczelinowy, o średniej głębokości około 30 m, oraz płytszy – rumoszowy, występujący w utworach zwietrzelinowych i charakteryzujący się porowym przepływem. Obszar ten cechuje się intensywną infiltracją i szybkim obiegiem wód, co zapewnia wysoką odnawialność zasobów, mimo braku dużych kolektorów wodnych.

Zwierciadło wód gruntowych wykazuje wyraźne wahania sezonowe i wieloletnie, uzależnione od warunków klimatycznych, w szczególności występowania okresowych susz. Dane z posterunku obserwacyjnego w Karpnikach wskazują, że poziom wód gruntowych znajduje się przeciętnie na głębokości około 1,8 m, a amplituda wahań sięga 42 cm w cyklu rocznym i do 2 m w cyklu wieloletnim.

Sieć rzeczna ma charakter promienisty (ekscentryczny), co wynika z układu grzbietów i dolin. Do najważniejszych dopływów Bobru należą: Łomnica z dopływem Jedlicy, a także Karpnicki Potok z dopływami Gruszkówki i Łupii. Wszystkie te cieki stanowią samodzielne jednostki hydrograficzne, których stosunki wodne kształtują się niezależnie od sąsiednich zlewni.

Wśród wód stojących dominują sztuczne zbiorniki wodne – głównie stawy rybne, wyrobiska poeksploatacyjne oraz małe zbiorniki retencyjne i przeciwpowodziowe. Największy kompleks stanowią Stawy Karpnickie, obejmujące 20–25 płytkich, wieloletnich zbiorników zasilanych wodami Karpnickiego Potoku, Gruszkówki i Łupii. Drugi zespół stawów, z największym zbiornikiem Kąpielnik (ok. 6 ha), znajduje się między Bukowcem a Kostrzycą i jest zasilany dopływami Jedlicy.

Na terenie gminy zlokalizowany jest również zbiornik przeciwpowodziowy w Mysłakowicach na rzece Łomnicy, należący do kategorii tzw. suchych zbiorników, napełnianych jedynie w czasie wezbrań powodziowych. Jego pojemność wynosi około 3 mln m³, a zadaniem jest ochrona dolnego odcinka doliny Łomnicy.

W krajobrazie gminy występują także obszary zabagnione, głównie w dolinach Karpnickiego Potoku i Jedlicy, a także w miejscach dawnych, zanikłych stawów rybnych. Pełnią one ważną funkcję przyrodniczą i hydrologiczną, stanowiąc lokalne obszary retencji wód powierzchniowych oraz siedliska cenne przyrodniczo.

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Mysłakowice występuje rozbudowany system form ochrony przyrody, wynikający z położenia między Karkonoszami a Rudawami Janowickimi oraz obecności cennych walorów krajobrazowych i przyrodniczych.

- **Rudawski Park Krajobrazowy**

Rudawski Park Krajobrazowy został utworzony w 1989 roku i obejmuje powierzchnię 15 705 ha, z czego aż 5532 ha znajduje się na terenie gminy Mysłakowice. W jego granicach leżą całe wsie Bukowiec, Gruszków, Karpniki, Krogulec i Strużnica, a także częściowo Bobrów, Wojanów, Kostrzyca, Łomnica i Mysłakowice. Park pełni funkcję ochrony przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego, a równocześnie jest przestrzenią aktywizacji turystycznej i rekreacyjnej.

Krajobraz parku charakteryzuje się dużą różnorodnością form terenu. Obejmuje malownicze partie Rudaw Janowickich, Góry Sokole i Góry Ołowiane z charakterystycznymi formacjami skalnymi (Krzyżna Góra, Sokolik, Starościńskie Skały), a także rozległe doliny z systemem stawów rybnych (m.in. Stawy Karpnickie i Bukowieckie). Te ostatnie pełnią funkcję nie tylko gospodarczą, ale i przyrodniczą, stanowiąc ostoje ptactwa wodnego i teren atrakcyjny dla turystyki przyrodniczej.

Przyroda Rudawskiego Parku Krajobrazowego charakteryzuje się wyjątkową różnorodnością wynikającą z urozmaiconej rzeźby terenu i położenia między Kotliną Jeleniogórską a Sudetami. Dominującym elementem są rozległe kompleksy leśne, które zajmują ponad 60% powierzchni parku. Najczęściej spotykane są buczyny – kwaśne i żyzne, stanowiące jeden z najbardziej naturalnych typów zbiorowisk w regionie. Towarzyszą im świerczyny regla dolnego, a lokalnie także grądy i łągi. Buczyny tworzą nie tylko krajobrazowy fundament, lecz także siedlisko dla wielu gatunków roślin chronionych.

W runie leśnym można spotkać rośliny rzadkie i chronione, takie jak lilia złotogłów, wawrzynek wilczełyko, czosnek niedźwiedzi, paprotnik kolczysty, storczyki (m.in. kruszczyk szerokolistny, gnieźnik leśny). Na wilgotnych siedliskach pojawia się rosiczka okrągłolistna, będąca gatunkiem owadożernym, oraz liczne gatunki mchów i torfowców. Szczególną rolę odgrywają ekosystemy wodne – stawy, torfowiska i ciekі – które stanowią refugia dla flory wodno-błotnej i rzadkich gatunków zwierząt.

Fauna parku jest również bardzo bogata. W lasach żyją liczne ssaki – jelenie, sarny, dziki, muflony (introdukowane), a także borsuki, kuny, lisy i nietoperze. Obszar ten jest ostoją ptaków – gniazdują tu m.in. bocian czarny, puszczyk uralski, sóweczka, włośchatka, trzmielojad, orlik krzykliwy oraz liczne gatunki dzięciołów. Stawy i mokradła są miejscem lęgu dla perkozów, cyranek, żurawi i wielu gatunków kaczek. Występują tu również płazy i gady, jak traszka górską, salamandra plamista, padalec zwyczajny, żmija zygzakowata.

Na uwagę zasługują także owady – zwłaszcza motyle dzienne, z których wiele objętych jest ochroną gatunkową. W parku odnotowano m.in. pazika dębowca, czerwonończyka nieparka, modraszki, a w siedliskach wilgotnych – rzadkie gatunki wazek.

Przyroda Rudawskiego Parku Krajobrazowego to zatem mozaika lasów, łąk, torfowisk, cieków i stawów, w których żyją gatunki rzadkie i chronione. W połączeniu

z malowniczą rzeźbą terenu stanowi to jedną z największych wartości przyrodniczych regionu i uzasadnia szczególną ochronę tego obszaru.

- **Obszar Natura 2000 „Stawy Karpnickie” (PLH020075)**

Obszar Natura 2000 „Stawy Karpnickie” (PLH020075) został wyznaczony jako specjalny obszar ochrony siedlisk w ramach unijnej sieci Natura 2000. Obejmuje powierzchnię około 211 ha, a jego granice obejmują dolinę potoku Karpnickiego wraz z kompleksem stawów rybnych i otaczających je lasów oraz łąk. Położony u podnóża Rudaw Janowickich, w sąsiedztwie Kotliny Jeleniogórskiej, stanowi jeden z najcenniejszych przyrodniczo obszarów gminy Mysłakowice.

W strukturze siedlisk szczególne znaczenie mają ekosystemy wodne i związane z nimi zbiorowiska roślinne. Występują tu m.in. oligotroficzne i mezotroficzne wody stojące z roślinnością z klasy Littorelletea i Isoëto-Nanojuncetea, fragmenty cieków wodnych z roślinnością z zespołu Callitricho-Batrachion, a także podmokłe łąki i wilgotne zarośla nadrzeczne. Ważną rolę odgrywają też łągi olszowe i jesionowe oraz niskopiennie łąki użytkowane rolniczo. Zróżnicowana mozaika środowisk sprawia, że obszar ten jest miejscem o wyjątkowej bioróżnorodności.

Stawy Karpnickie są ostoją wielu gatunków chronionych. Szczególnie bogata jest tu fauna płazów – występuje m.in. kumak nizinny i traszka grzebieniasta. Obszar zasiedlają również ssaki wodne, takie jak bóbr europejski i wydra, a także nietoperze, w tym nocek duży. W wodach żyją gatunki ryb charakterystyczne dla czystych strumieni – głowacz białopłetwy i minóg strumieniowy. W drzewostanach i starodrzewach spotykany jest rzadki chrząszcz pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*), a nad taflami wody polują liczne ważki i ptaki wodno-błotne.

Użytkowanie tego terenu od wieków związane jest z gospodarką rybacką. Do dziś stawy pełnią funkcję hodowlaną, ale jednocześnie stanowią siedlisko cenne dla przyrody. W strukturze powierzchniowej obszaru około 38% zajmują wody, 40% grunty orne i użytkowane rolniczo, a 9% łąki. Takie zróżnicowanie użytkowania sprzyja zachowaniu walorów przyrodniczych, choć wymaga jednocześnie prowadzenia zrównoważonej gospodarki rybackiej i rolniczej.

„Stawy Karpnickie” to przykład harmonijnego połączenia tradycyjnej działalności gospodarczej z ochroną przyrody. Ostoja ta ma znaczenie nie tylko w skali lokalnej, ale i europejskiej – jest ważnym miejscem dla zachowania rzadkich siedlisk wodnych oraz gatunków związanych z ekosystemami podmokłymi i rzecznyymi.

- **Obszar Natura 2000 „Źródła Pijawnika” (PLH020076)**

Obszar Natura 2000 „Źródła Pijawnika” (PLH020076) obejmuje powierzchnię około 157 ha i został wyznaczony jako specjalny obszar ochrony siedlisk w ramach unijnej sieci Natura 2000. Położony jest w Kotlinie Jeleniogórskiej, na terenie gminy Mysłakowice oraz częściowo gmin Jelenia Góra i Podgórzyn. Kluczowym elementem

obszaru są źródłiska potoku Pijawnik, które tworzą układ mokradel, łąk i torfowisk stanowiących wyjątkowo cenne siedliska dla wielu gatunków flory i fauny.

Najważniejszą wartością tego obszaru jest mozaika siedlisk wodno-wilgotnych. Występują tu m.in. oligotroficzne i mezotroficzne zbiorniki wodne z charakterystyczną roślinnością, naturalne ciek z roślinnością strumieniową, torfowiska przejściowe i wilgotne łąki trzęślicowe. Uzupełniają je zarośla nadwodne, niskopienne łąki koszone, a także fragmenty łągów olszowych i jesionowych. Zróznicowanie tych siedlisk wynika z położenia obszaru w strefie źródłiskowej i sprawia, że jest on ostoją bioróżnorodności na tle całej Kotliny Jeleniogórskiej.

„Źródła Pijawnika” są również ważne ze względu na obecność rzadkich i chronionych gatunków. Na obszarze tym żyją m.in. motyle związane z łąkami – czerwończyk piastowski, modraszek teleius i modraszek nausithous, a także ssaki wodne, w tym wydra europejska. Obecność tych gatunków świadczy o wysokiej jakości siedlisk, które wciąż zachowały swój naturalny charakter.

Podsumowując, „Źródła Pijawnika” to obszar o wyjątkowych walorach przyrodniczych, którego główną wartością jest połączenie siedlisk źródłiskowych, torfowiskowych i łąkowych w jednej, stosunkowo niewielkiej przestrzeni. Chroni on nie tylko cenne zbiorowiska roślinne, ale też miejsca bytowania rzadkich gatunków zwierząt. Dzięki temu stanowi istotny element sieci Natura 2000 w Sudetach i wymaga prowadzenia działań ochronnych, które zapewnią zachowanie jego naturalnego charakteru.

Kolejną formę ochrony przyrody stanowią **pomniki przyrody**, czyli pojedyncze drzewa o wyjątkowych rozmiarach, wieku i znaczeniu przyrodniczym. W gminie znajdują się m.in. okazały świerk pospolity w Mysłakowicach, a także potężne dęby szypułkowe w Bukowcu i Mysłakowicach. Pełnią one funkcję przyrodniczą, edukacyjną i krajobrazową, stanowiąc ważne punkty odniesienia w przestrzeni kulturowej wsi.

Tabela 26: Pomniki przyrody na obszarze gminy

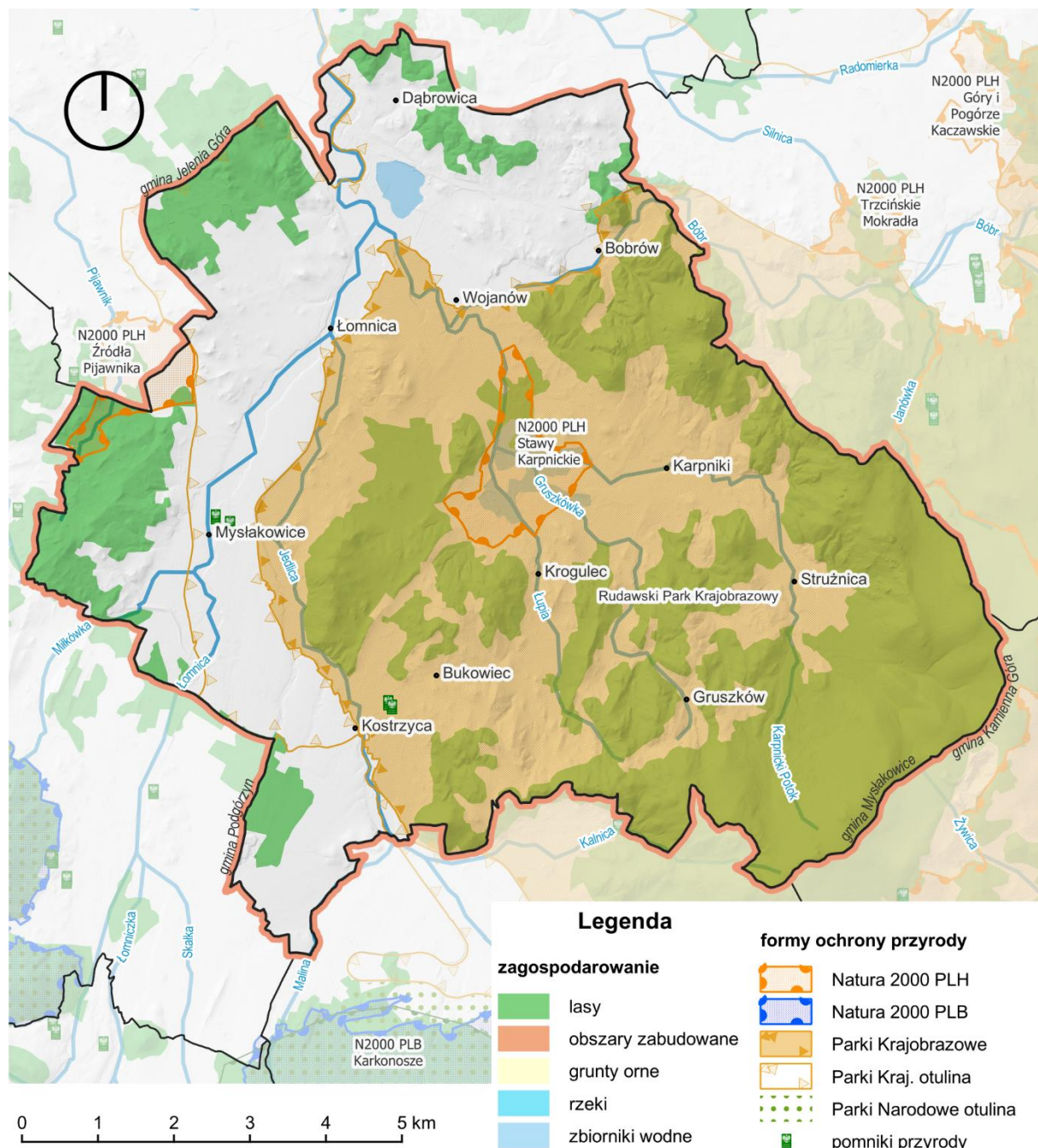
Kod	Data utworzenia	Opis granicy
PL.ZIPOP.1393.PP.0206072.1084	1994-06-09	drzewo (gatunek: Świerk pospolity) Suche gałęzie
PL.ZIPOP.1393.PP.0206072.1085	1994-06-09	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy) Uschnięte i złamane konary
PL.ZIPOP.1393.PP.0206072.1086	1994-06-09	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy) Uschnięte i obcięte konary
PL.ZIPOP.1393.PP.0206072.1087	1994-06-09	Drzewo: Dąb szypułkowy Ścięte konary, ubytki wgłębne w pniu

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody (CRFOP)

Oprócz istniejących form ochrony, dokumenty planistyczne wskazują także na **postulowane i projektowane formy ochrony przyrody**. Należy do nich projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie, obejmujący południową część gminy (wieś Kostrzyca), a także Łomnicki Park Krajobrazowy⁷ planowany w części zachodniej. Proponuje się również utworzenie rezerwatów przyrody lub pomników przyrody nieożywionej w celu ochrony cennych form geologicznych i krajobrazowych, takich jak Starościńskie Skały, Skalnik, Krzyżna Góra, Diabelska Ambona, Babie Skały, Brama czy Sowi Kamień. Wskazuje się także potrzebę ochrony geostanowisk oraz dalszego rozszerzania sieci użytków ekologicznych.

⁷ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Mysłakowice

Rysunek 9: Formy ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Cenne formy geomorfologiczne gminy Mysłakowice

Gołoborze na Skalniku. Zlokalizowane w podszczytowej partii Skalnika (850–930 m n.p.m.), stanowi cenny przykład wietrzenia mrozowego w granicie drobnoziarnistym. Tworzą je liczne bloki skalne o średnicy do 2 m, z widocznymi formami eksfoliacji i kotłów wietrzeniowych. Obiekt ma wysokie walory naukowe,

dydaktyczne i krajobrazowe. Proponowana forma ochrony: rezerwat przyrody nieożywionej.

Ostra Mała. Grupa trzech granitowych skałek zlokalizowana na kulminacji Skalnika (945 m n.p.m.). Ostra Mała charakteryzuje się zróżnicowaną budową i obecnością mikroform wietrzeniowych, takich jak nisze kłoszowe i kotły wietrzeniowe. Skałki są wyraźnym elementem krajobrazu Rudaw Janowickich oraz cennym obiektem dydaktycznym. Proponowana forma ochrony: pomnik przyrody.

Starościńskie Skały. Największa grupa granitowych skał w Rudawach Janowickich, położona na Lwiej Górze (719 m n.p.m.). Tworzy rozległy kompleks form wietrzeniowych, takich jak iglice, żłobki, misy i nisze kłoszowe. Skały stanowią wyjątkowy przykład tzw. skalnego miasta w granicie, posiadający bardzo wysokie walory naukowe i krajobrazowe. Proponowana forma ochrony: rezerwat przyrody nieożywionej.

Skałka Fajka. Znajduje się w pobliżu Starościńskich Skał, na wysokości około 800 m n.p.m. Jest to granitowa skałka zboczowa o wysokości ok. 20 m, zwieńczona charakterystycznym blokiem tworzącym naturalny okap. Obiekt wyróżnia się oryginalną formą i znacznymi walorami krajobrazowymi.

Skałka na szczycie Płonicy. Położona na szczycie wzniesienia Płonica (516 m n.p.m.), stanowi formę skalną otoczoną blokowiskiem powstałym w wyniku rozpadu granitu. Skałka jest przykładem procesów denudacyjnych i ma wysokie znaczenie poznawcze.

2.2.3.3. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Charakterystyka ogólna krajobrazu kulturowego

Gmina Mysłakowice stanowi obszar o wybitnych, w skali europejskiej, walorach dziedzictwa kulturowego. Jej terytorium jest sercem historycznej Kotliny Jeleniogórskiej, znanej współcześnie jako „Dolina Pałaców i Ogrodów”. Unikalność tego terenu wynika z harmonijnego połączenia sudeckiej przyrody – styku Karkonoszy, Rudaw Janowickich i Wzgórz Łomnickich – z celową działalnością człowieka, która w XIX wieku przekształciła ten region w rozległy park krajobrazowy. Zasoby dziedzictwa kulturowego gminy nie ograniczają się do pojedynczych obiektów zabytkowych. Stanowią one spójny system przestrzenny, na który składają się rezydencje królewskie i arystokratyczne, założenia parkowe projektowane przez wybitnych architektów krajobrazu (m.in. Petera Josepha Lenné), historyczne układy wsi oraz obiekty architektury wernakularnej i przemysłowej. Szczególnym, wyróżniającym gminę elementem tożsamości, jest dziedzictwo osadnictwa tyrolskiego, stanowiące ewenement na mapie kulturowej Polski.

Zasoby te stanowią kluczowy potencjał rozwojowy gminy, determinując kierunki rozwoju turystyki, edukacji regionalnej oraz kształtowania ładu przestrzennego.

Szczegółowa charakterystyka zasobów w układzie sołectw

Mysłakowice

Jako centrum administracyjne gminy, Mysłakowice pełnią funkcję węzłową w strukturze Doliny Pałaców i Ogrodów. Miejscowość wyróżnia się obecnością obiektów o randze królewskiej oraz unikalnym dziedzictwem osadniczym.

- Zespół Pałacowo-Parkowy: centralnym punktem jest dawna letnia rezydencja królów Prus (Fryderyka Wilhelma III), przebudowana w stylu neogotyckim. Obiekt otoczony jest rozległym parkiem krajobrazowym, którego osie widokowe skierowane są na masyw Śnieżki.
- Dziedzictwo Tyrolskie: w strukturze wsi zachował się unikatowy zespół domów tyrolskich z XIX wieku. Budynki te, wzniesione dla uchodźców religijnych z austriackiego Zillertal, charakteryzują się alpejskim stylem (drewniane balkony, szerokie okapy), stanowiąc świadectwo wielokulturowej historii regionu. Uzupełnieniem tego dziedzictwa jest pomnik Johanna Fleidla.
- Architektura sakralna i przemysłowa: istotnym elementem krajobrazu jest Kościół Królewski pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, zabytek klasy wysokiej, wyróżniający się portykiem z antycznymi kolumnami pompejańskimi. Przemysłową historię miejscowości dokumentują zabudowania dawnych Zakładów Lniarskich „Orzeł”, będące przykładem monumentalnej architektury fabrycznej XIX wieku.

Wojanów

Miejscowość o wybitnych walorach krajobrazowych, stanowiąca naturalną bramę w Góry Sokole, zdominowana przez jeden z najcenniejszych zespołów rezydencjonalnych w regionie.

- Zespół Pałacowo-Parkowy: neogotycki pałac, flankowany narożnymi wieżami, otoczony historycznym parkiem krajobrazowym nad rzeką Bóbr. Obiekt po kompleksowej rewitalizacji pełni funkcje hotelowo-konferencyjne, stanowiąc przykład wzorcowej adaptacji zabytku do celów komercyjnych z poszanowaniem tkanki historycznej.
- Tkanka wiejska: we wsi zachował się historyczny układ przestrzenny z gotyckim kościołem pw. Wniebowzięcia NMP (z cennym wyposażeniem renesansowym i barokowym) oraz dawną Karczmą Sądową – obiektem łączącym konstrukcję murowaną, ryglową i przysłupową, pełniącym obecnie funkcje kulturalne.

Łomnica

Sołectwo stanowiące jeden z najaktywniejszych ośrodków rewitalizacji i promocji dziedzictwa kulturowego na Dolnym Śląsku.

- Kompleks dworski: składa się z dwóch obiektów rezydencjonalnych: barokowego Dużego Pałacu oraz klasycystycznego Domu Wdowy. Otoczenie stanowi odtworzony park krajobrazowy oraz folwark, który został zaadaptowany na centrum kultury regionalnej, promujące tradycyjne rzemiosło, kuchnię i historię śląską.
- Zabudowa historyczna: wieś posiada zachowany układ łańcuchówki z licznymi przykładami tradycyjnego budownictwa ludowego (domy szachulcowe) oraz zabytkowym dworcem kolejowym, świadczącym o rozwoju cywilizacyjnym regionu na przełomie XIX i XX wieku.

Karpniki

Miejscowość letniskowa o bogatych tradycjach arystokratycznych, położona u stóp Gór Sokolich, łącząca walory historyczne z turystyką aktywną.

- Zamek Karpniki: neogotycka warownia otoczona fosą, będąca dawną siedzibą księcia Wilhelma Pruskiego. Obiekt, po latach degradacji, został odrestaurowany i pełni funkcje luksusowego obiektu hotelowego, zachowując historyczny charakter dziedzińca i wnętrz.
- Zasoby parkowe i leśne: miejscowość otaczają pozostałości założeń parkowych księżnej Marianny (m.in. chata w stylu górskim). Kluczowym obiektem jest również schronisko „Szwajcarka” na stokach Krzyżnej Góry – jedyny w Polsce całkowicie drewniany obiekt tego typu w stylu tyrolskim, stanowiący węzeł szlaków turystycznych.
- Pałac Dębowy: druga, rezydencja myśliwska na terenie wsi, dopełniająca obrazu Karpnik jako istotnego ośrodka dworskiego.

Bukowiec

Miejscowość o kluczowym znaczeniu dla historii europejskiej architektury krajobrazu, będąca realizacją idei „Ornamental Farm” (Farmy Ozdobnej).

- Park Krajobrazowy: rozległe, ponad 120-hektarowe założenie parkowe hrabiego von Reden, łączące funkcje estetyczne z gospodarczymi. Teren usiany jest obiektami małej architektury (tzw. sztafażami), takimi jak Świątynia Ateny, Opactwo (mauzoleum), Wieża Widokowa czy sztuczne ruiny. Park stanowi spójną całość kompozycyjną z otaczającymi go górami i stawami.
- Pałac: siedziba Związku Gmin Karkonoskich, pełniąca funkcje administracyjne i kulturalne, stanowiąca centrum zarządzania dziedzictwem regionu.

Bobrów

Sołectwo o wysokim potencjale krajobrazowym, położone w malowniczym zakolu rzeki Bóbr.

- Pałac w Bobrowie: monumentalna bryła neorenesansowego pałacu, obecnie znajdująca się w stanie zabezpieczonej ruiny. Obiekt wraz z zabudowaniami folwarcznymi stanowi dominantę przestrzenną wsi i posiada istotny potencjał ekspozycyjny i rewitalizacyjny.
- Zabudowa wernakularna: wieś charakteryzuje się dużym nasyceniem tradycyjną zabudową przysłupową i ryglową, tworzącą autentyczny klimat sudeckiej wsi.

Kostrzyca

Wieś o charakterze rolniczo-leśnym z silnymi tradycjami rzemieślniczymi.

- Dziedzictwo przemysłowe i przyrodnicze: historycznie wieś związana była z tkactwem i przemysłem lniarskim, co znajduje odzwierciedlenie w architekturze (domy tkaczy). Współcześnie kluczową instytucją jest Leśny Bank Genów, łączący ochronę dziedzictwa przyrodniczego z nowoczesną technologią.
- Zasoby historyczne: na terenie sołectwa znajdują się ruiny zamczku myśliwskiego „Radziwiłłówka” oraz zróżnicowana zabudowa willowa z przełomu XIX i XX wieku.

Strużnica

Miejscowość górską położoną w głębi Rudaw Janowickich, o charakterze zacisznym, związana historycznie z osadnictwem tkaczy.

- Zasoby Przyrodniczo-Kulturowe: głównym atutem są formacje skalne (Starościńskie Skały) wkomponowane w leśny krajobraz. Miejscowość posiada bogatą historię niematerialną, związaną z tajnymi nabożeństwami ewangelickimi w okresie kontrreformacji (tzw. Leśny Kościół). Zachowana zabudowa drewniano-murowana sprzyja rozwojowi agroturystyki.

Gruszków

Sołectwo o wybitnych walorach izolacji geograficznej, zachowujące charakter tradycyjnej wsi sudeckiej.

- Architektura Ludowa: zespół zachowanych domów przysłupowych i szachulcowych oraz dawna karczma sądowa stanowią cenny przykład budownictwa regionalnego, nieskażonego współczesną urbanizacją.
- Krajobraz: brak intensywnej zabudowy oraz walory geologiczne (Dziobata Skała) predestynują miejscowość do rozwoju turystyki kwalifikowanej i astroturystyki (obszar ciemnego nieba).

Dąbrowica

Miejscowość o profilu przemysłowo-religijnym, położona na styku z Jelenią Górą.

- Sanktuarium: Kościół pw. Matki Boskiej Jasnogórskiej Uzdrawienia Chorych wraz z unikalnym zespołem kaplic leśnych na wzgórzu, stanowiący lokalne centrum pielgrzymkowe.
- Zabytki Techniki: historyczna fabryka papieru, znana z produkcji papieru czerpanego i banknotowego w XIX wieku, będąca istotnym elementem dziedzictwa industrialnego gminy. W miejscowości znajduje się również neogotycki pałac (własność prywatna).

Krogulec

Sołectwo o charakterze rolniczym, pełniące funkcję łącznika krajobrazowego pomiędzy założeniami pałacowymi.

- Walory widokowe: miejscowość leży na historycznym trakcie łączącym Karpniki z Bukowcem. Jej głównym atutem dziedzictwa jest zachowany krajobraz kulturowy pól, łąk i stawów, oferujący jedno z najpełniejszych panoram Karkonoszy, co historycznie wykorzystywano przy projektowaniu osi widokowych sąsiednich parków.

Krajobraz kulturowy i dziedzictwo historyczne gminy Mysłakowice

Krajobraz kulturowy gminy Mysłakowice stanowi wyjątkową w skali kraju kompozycję przestrzenną, w której harmonijnie przenikają się elementy rezydencjonalne, przemysłowe oraz wiejskie, tworząc spójny i wielowarstwowy system. Obszar ten jest kluczowym fragmentem **Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej**, uznanej w 2011 roku za Pomnik Historii. O jego randze decyduje niezwykle zagęszczenie zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych, które w XIX wieku, dzięki obecności rodziny królewskiej Hohenzollernów oraz arystokracji pruskiej, zyskały oprawę architektoniczną i krajobrazową na najwyższym europejskim poziomie. Fundamentem tożsamości gminy jest sieć rezydencji powiązanych osiami widokowymi i parkami krajobrazowymi. Osią tego układu są zespoły w **Mysłakowicach, Karpnikach, Wojanowie, Łomnicy i Bukowcu**. Ich dzisiejszy kształt jest dziełem wybitnych twórców epoki: architektów Karla Friedricha Schinkela i Friedricha Augusta Stülera oraz planisty ogrodów Petera Josepha Lenné. Szczególnie miejsce zajmuje tu założenie w Bukowcu, rozwijane przez hrabiego Fryderyka Wilhelma von Reden i jego żonę Fryderykę. Stało się ono modelowym przykładem parku romantycznego (ornamental farm), łączącego funkcje reprezentacyjne, rekreacyjne i gospodarcze. Z kolei pałace w Mysłakowicach, Karpnikach i Wojanowie tworzyły królewski układ rezydencji letnich, pomyślany jako całościowe dzieło sztuki ogrodowej, spięte systemem alei i punktów widokowych.

Zdjęcie 1: Pałac w Wojanowie

Źródło: materiały UG Mysłakowice

Zabytki nieruchome gminy odzwierciedlają pełne spektrum historycznych funkcji tego terenu. Oprócz arystokratycznych pałaców, otoczonych pawilonami, mauzoleami i sztucznymi ruinami, zachowała się cenna tkanka osadnicza i gospodarcza. Na uwagę zasługują liczne zespoły folwarczne w Łomnicy, Bukowcu czy Bobrowie, obejmujące XVIII- i XIX-wieczne spichlerze, stajnie i obory. Unikatem na skalę polską są **kolonie tyrolskie** w Mysłakowicach (z lat 1837–1840). Domy o charakterystycznej alpejskiej architekturze, wzniesione dla uchodźców religijnych z Zillertal, do dziś pełnią funkcje mieszkalne i turystyczne, a pamięć o tej społeczności kultywuje Muzeum Ducha Gór – Dom Tyrolski.

Warstwę architektoniczną dopełniają obiekty sakralne, będące świadectwem wielowyznaniowej historii regionu. W krajobraz wpisane są zarówno średniowieczne kościoły (Łomnica, Karpniki), barokowe i klasycystyczne świątynie (Bukowiec, Wojanów, Dąbrowica), jak i unikalny kościół w Mysłakowicach z kolumnami z Pompejów, rozbudowany przez Schinkela i Stülera. Dopełnieniem sfery sacrum są cmentarze rodowe, kaplice oraz pastorówki. Istotnym elementem dziedzictwa jest również industrialna historia regionu. XIX-wieczny rozwój przemysłu pozostawił trwałe ślady w postaci Zakładów Przemysłu Lniarskiego „Orzeł” w Mysłakowicach – kompleksu o walorach zabytkowych, obejmującego przędzalnię, tkalnię i budynki towarzyszące w znacznej części wyburzone. Ważnymi punktami na mapie techniki są

także historyczne stacje kolejowe, mosty, zbiorniki przeciwpowodziowe oraz tradycje papiernicze w Dąbrowicy, gdzie produkowano m.in. papier banknotowy.

Dopełnieniem zasobów materialnych jest dziedzictwo archeologiczne. Choć rejestr zabytków nie wykazuje spektakularnych ruin o randze krajowej, ewidencja archeologiczna potwierdza głębokie zakorzenienie osadnictwa na tym terenie. Liczne stanowiska w Karpnikach, Łomnicy i Bukowcu dokumentują ciągłość zamieszkania od średniowiecza (grodziska, ślady osad), a znaleziska w Kostrzycy i Krogulcu (cementarzysko ciałopalne, osady) sięgają epoki żelaza i pradziejów.

Współcześnie gmina Mysłakowice skutecznie łączy ochronę tego wielowymiarowego dziedzictwa z nowoczesną funkcją turystyczną. Rewitalizowane pałace, adaptowane folwarki i pielęgnowane parki krajobrazowe, w połączeniu z niematerialną tradycją rzemiosła (tkactwo) i "kultury ogrodowej", tworzą unikatową przestrzeń, w której historia harmonijnie współistnieje z terażniejszością. Gmina Mysłakowice dysponuje unikatowym w skali regionu potencjałem turystycznym, opartym na harmonijnym współistnieniu wybitnych walorów przyrodniczych z dziedzictwem kulturowym o randze europejskiej. To właśnie ścisła korelacja tych dwóch sfer – krajobrazu naturalnego i skomponowanego krajobrazu kulturowego – stanowi o przewadze konkurencyjnej gminy i definiuje jej kluczowy produkt turystyczny.

2.2.3.4. Turystyka i rekreacja

Położenie geograficzne gminy, obejmujące fragmenty **Kotliny Jeleniogórskiej**, **Rudaw Janowickich** (Rudawski Park Krajobrazowy) oraz bliskość **Karkonoszy**, determinuje rozwój turystyki krajoznawczej i specjalistycznej.

- **Rzeźba terenu i geologia:** dominującymi elementami krajobrazu są Góry Sokole (z ikonicznymi szczytami: Krzyżna Góra i Sokolik) oraz masyw Skalnika (945 m n.p.m. – najwyższy szczyt Rudaw Janowickich). Obszar ten, obfitujący w granitowe formacje skalne (m.in. Starościńskie Skały, Piekliko, Most Skalny), jest jednym z najważniejszych w Polsce ośrodków wspinaczki skałkowej.
- **Wody i lasy:** doliny rzek (Bóbr, Łomnica, Jedlica) oraz kompleksy stawów (szczególnie Stawy Karpnickie) tworzą dogodne warunki dla ekoturystyki i birdwatchingu. Wysoki wskaźnik lesistości oraz czyste środowisko naturalne sprzyjają rozwojowi funkcji uzdrowiskowych i rekreacyjnych.

Dziedzictwo kulturowe – Dolina Pałaców i Ogrodów

Obszar gminy stanowi serce **Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej**, uznanej w 2011 roku za Pomnik Historii. Nasyconie obiektami zabytkowymi jest tu wyjątkowe na skalę kraju.

- **Zespoły rezydencjonalne:** oś turystyki kulturowej wyznaczają rezydencje w Mysłakowicach, Karpnikach, Wojanowie, Bukowcu, Łomnicy i Bobrowie. Są to założenia kompletne, obejmujące pałace, folwarki oraz – co kluczowe – rozległe parki krajobrazowe projektowane przez wybitnych twórców (m.in. P.J. Lenné).
- **Architektura wernakularna i osadnictwo:** unikatem jest kolonia domów tyrolskich w Mysłakowicach (świadełstwo emigracji z Zillertal) oraz zachowana tradycyjna zabudowa sudecka (domy przysłupowe). Dopełnieniem są zabytki sakralne i techniki.

Synergia krajobrazowa – strategiczny atut gminy

Największą wartością gminy jest zacieranie granic między „naturą” a „kulturą”. XIX-wieczni planiści celowo komponowali parki tak, aby płynnie przechodziły w naturalny krajobraz górski (tzw. ornamental farm w Bukowcu czy osie widokowe na Śnieżkę). Dzięki temu gmina oferuje **zintegrowany produkt turystyczny**: zwiedzanie nie kończy się na murach pałacu, lecz jest kontynuowane na szlakach prowadzących przez parki w góry.

Sieć szlaków turystycznych – dostępność i komunikacja

Infrastruktura szlakowa gminy umożliwi wielowymiarową eksplorację terenu, łącząc główne atrakcje w spójny system.

Zdjęcie 2: Schronisko „Szwajcarka” w Rudawach Janowickich

Źródło: materiały UG Mysłakowice

A. Turystyka piesza – główne szlaki:

- **Główny Szlak Sudecki im. M. Orłowicza (koloru czerwonego):** kluczowa trasa regionu. Na terenie gminy prowadzi z Mysłakowic przez park w Bukowcu, stanowiący doskonały wstęp do partii górskich. Następnie szlak wznosi się w Rudawy Janowickie, mijając malownicze skałki (Konie Apokalipsy) i osiągając Ostrą Małą (platforma widokowa) oraz Skalnik. Dalej prowadzi przez Przełęcz pod Bobrzakiem w stronę Szarocina. Jest to trasa o wysokich walorach widokowych.
- **Szlak Zamków Piastowskich (koloru zielonego):** przebiega przez północną część gminy, kluczowy dla turystyki wspinaczkowej i widokowej. Łączy on obszar Wojanowa i Bobrowa z Górami Sokolimi (Sokolik, Krzyżna Góra), prowadząc obok historycznego schroniska „Szwajcarka” i ruin zamku Bolczów.
- **Międzynarodowy Szlak E3 (lokalnie szlak koloru niebieskiego):** odcinek europejskiego szlaku długodystansowego. W rejonie gminy łączy Trzczańskie, rejon Górek Sokolich i masyw Skalnika (gdzie krzyżuje się ze szlakiem czerwonym), integrując gminę z europejskim systemem turystycznym.
- **Szlak Żółty (łącznikowy):** trasa łącząca Jelenią Górę z sercem Rudaw. Prowadzi przez Wojanów, Karpniki (u podnóża zamku) do Strużnicy i dalej w rejon Starościńskich Skał. Szlak ten jest doskonałą propozycją dla turystów chcących połączyć zwiedzanie obiektów w dolinach z wejściem w wyższe partie gór.

B. Turystyka rowerowa: sieć tras rowerowych ("Dolina Pałaców i Ogrodów") wykorzystuje relatywnie płaskie dno Kotliny do komunikacji między zespołami pałacowymi (Mysłakowice – Wojanów – Łomnica), oferując jednocześnie trudniejsze warianty MTB wkraczające w obszar leśny Rudaw Janowickich.

C. Turystyka konna: opiera się na tradycjach i istniejącej bazie (m.in. Bukowiec, Strużnica, Karpniki). Wytyczone dukty leśne i polne pozwalają na uprawianie turystyki jeździeckiej w scenerii parku kulturowego, co stanowi ofertę premium dla wymagającego klienta.

Dalszy rozwój turystyki w gminie Mysłakowice powinien koncentrować się na **promocji spójności oferty**. Należy unikać separowania turystyki „pałacowej” od „górskiej”. Zamiast tego, w działaniach marketingowych i inwestycyjnych, należy podkreślać unikalną możliwość płynnego przejścia od arystokratycznej rezydencji, przez romantyczny park, aż po dzikie szczyty Rudaw Janowickich w ciągu jednej wycieczki. Jest to wyróżnik, którego nie posiada większość gmin sudeckich.

2.2.3.5. Dostępność komunikacyjna zewnętrzna

Szkielet układu komunikacyjnego gminy Mysłakowice tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne, które zapewniają powiązania zarówno w układzie lokalnym, jak i regionalnym. Gmina położona jest w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w sąsiedztwie miasta Jelenia Góra, będącego głównym ośrodkiem komunikacyjnym i gospodarczym subregionu. Układ komunikacyjny gminy kształtuje się w oparciu o doliny rzek i obniżenia terenu Kotliny Jeleniogórskiej, co warunkuje przebieg głównych szlaków transportowych.

Najważniejszymi trasami drogowymi w układzie zewnętrznym są droga wojewódzka nr 367 (Wałbrzych – Kowary – Jelenia Góra), biegnąca przez północno-wschodnią część gminy oraz droga powiatowa Karpacz – Mysłakowice – Jelenia Góra, stanowiąca główne połączenie gminy z ośrodkami turystycznymi regionu i z siecią dróg krajowych. Obie trasy zapewniają dogodny dostęp do drogi krajowej nr 5 oraz z trasą ekspresową S3, przebiegającą w odległości około 25 km na wschód. Sieć dróg powiatowych i gminnych obsługuje ruch wewnętrzny i lokalny, łącząc poszczególne miejscowości gminy oraz zapewniając bezpośredni dostęp do Jeleniej Góry, Kowar, Karpacza i Janowic Wielkich.

Dojazd z Mysłakowic do Jeleniej Góry zajmuje około 20 minut, do Kowar i Karpacza – 10 minut. Połączenia drogowe zapewniają także dogodny dostęp do Wałbrzycha (ok. 1h 10 min) i Wrocławia (ok. 2h 10 min), co pozwala mieszkańcom korzystać z oferty gospodarczej i edukacyjnej większych ośrodków miejskich regionu. Na terenie gminy realizowane są również inwestycje poprawiające bezpieczeństwo dotyczące budowy i przebudowy infrastruktury drogowej i mostowej.

Znaczącym elementem poprawy dostępności komunikacyjnej gminy jest przywrócenie połączeń kolejowych na linii nr 308/340 Jelenia Góra – Mysłakowice – Karpacz, które wznowiono w 2025 roku po ponad dwóch dekadach przerwy. Linia ta została zmodernizowana, stanowiąc obecnie ważny element regionalnego systemu transportu publicznego w ramach Aglomeracji Jeleniogórskiej. Na terenie gminy funkcjonują przystanki kolejowe: Mysłakowice, Mysłakowice Orzeł, Łomnica Średnia, Łomnica i Łomnica Dolna, z których realizowane są regularne połączenia pasażerskie do Jeleniej Góry oraz Karpacza. Linia 308/340 ma duże znaczenie dla ruchu turystycznego, umożliwiając bezpośredni dojazd do miejscowości podgórskich bez konieczności korzystania z transportu samochodowego. Istotnym elementem systemu kolejowego w gminie jest linia kolejowa nr 274 Wrocław Główny – Zgorzelec, stanowiąca jeden z głównych korytarzy transportowych Dolnego Śląska o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Przebiega ona przez północno-wschodnią część gminy, gdzie zlokalizowana jest stacja kolejowa Wojanów, obsługująca ruch pasażerski i towarowy. Linia ta zapewnia bezpośrednie połączenia z Wrocławiem, Jelenią Górą i Wałbrzychem. Dzięki jej przebiegowi gmina uzyskuje dobre powiązania

z regionalną i krajową siecią kolejową, co zwiększa dostępność transportową mieszkańców oraz atrakcyjność inwestycyjną obszaru.

W strukturze regionalnej istotną rolę odgrywa również bliskość granicy z Republiką Czeską (ok. 20 km) i Republiką Federalną Niemiec (ok. 75 km), która umożliwia rozwój ruchu transgranicznego w ramach Euroregionu Nysa. W niedalekiej przyszłości planowane są dalsze inwestycje w zakresie transportu, m.in. modernizacja dróg wojewódzkich, rozwój węzłów przesiadkowych oraz integracja komunikacji autobusowej z koleją w ramach wspólnego biletu.

Najbliżej położone lotniska międzynarodowe to Wrocław (ok. 110 km), Drezno (ok. 185 km) i Praga (ok. 200 km).

Gmina Mysłakowice dysponuje dobrze rozwiniętą siecią dróg lokalnych i powiatowych, zapewniającą dojazd do wszystkich miejscowości. Sieć ta jest systematycznie modernizowana i dostosowywana do rosnącego ruchu turystycznego oraz zwiększającego się znaczenia gminy jako zaplecza mieszkaniowego Jeleniej Góry.

Położenie gminy w pobliżu głównych tras turystycznych i ośrodków górskich, w połączeniu z funkcjonującymi połączeniami kolejowymi, czyni z gminy Mysłakowice obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej, co stanowi istotny potencjał rozwojowy w zakresie turystyki, usług i mieszkalnictwa oraz integracji funkcjonalnej z regionem Karkonoszy i całym Dolnym Śląskiem.

2.2.3.6. Transport zbiorowy i indywidualny

Przez teren gminy Mysłakowice przebiegają dwie linie kolejowe o znaczeniu regionalnym i krajowym: linia kolejowa nr 308/340 Jelenia Góra Mysłakowice Kamienna Góra, Jelenia Góra – Mysłakowice – Karpacz oraz linia kolejowa nr 274 Wrocław Główny – Jelenia Góra – Zgorzelec. Stanowią one kluczowe elementy układu komunikacyjnego Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz istotne ogniwa w obsłudze ruchu turystycznego w rejonie Karkonoszy.

Na linii nr 308/340, po zakończonej modernizacji, w 2025 roku przywrócono regularny ruch pasażerski, przywracając połączenia kolejowe do Karpacza po ponad 25-letniej przerwie. Połączenia obsługiwane są przez Koleje Dolnośląskie nowoczesnym taborem. Pociągi kursują pomiędzy Jelenią Górą, Łomnicą, Mysłakowicami i Karpaczem, umożliwiając szybkie, bezpośrednie przejazdy pomiędzy głównymi miejscowościami Kotliny Jeleniogórskiej. W dzień roboczy funkcjonuje 12 par połączeń, a w weekendy liczba kursów zwiększa się w związku z ruchem turystycznym. Czas przejazdu z Mysłakowic do Jeleniej Góry wynosi około 10 minut, natomiast do Karpacza około 25 minut. Reaktywacja tej trasy znacząco poprawiła dostępność komunikacyjną gminy i stanowi ważny element strategii zrównoważonego

transportu w regionie. Powrót połączeń kolejowych do Karpacza i Mysłakowic stał się przełomowym momentem w rozwoju transportu publicznego regionu. Dla mieszkańców gminy kolej oznacza alternatywę dla samochodu w codziennych dojazdach do pracy, szkół i instytucji publicznych, a dla turystów – wygodny i ekologiczny sposób dotarcia do jednej z najpopularniejszych miejscowości górskich w Polsce.

W ramach inwestycji na terenie gminy uruchomiono pięć przystanków kolejowych: Łomnica, Łomnica Dolna, Łomnica Średnia, Mysłakowice (stacja główna), Mysłakowice Orzeł. Wszystkie wyposażono w wiaty, ławki, oświetlenie, monitoring i tablice informacyjne. Kursuje tu obecnie 12 par pociągów dziennie, co zapewnia wysoką częstotliwość i regularność połączeń.

Reaktywacja kolei stanowi strategiczny krok w kierunku bardziej efektywnej, ekologicznej i nowoczesnej mobilności. Dzięki temu możliwe będzie stopniowe ograniczanie dopłat do komunikacji autobusowej, poprawa dostępności miejscowości górskich, a także odciążenie układu drogowego i redukcja emisji spalin w rejonie Karkonoszy.

Drugim ważnym elementem systemu kolejowego jest linia nr 274 Wrocław – Jelenia Góra – Zgorzelec, będąca jednym z głównych korytarzy transportowych Dolnego Śląska. Przez północną część gminy przebiega jej odcinek z przystankiem kolejowym Wojanów, obsługującym ruch pasażerski i towarowy. Stacja zapewnia bezpośrednie połączenia z Jelenią Górą (8 minut), Wrocławiem (ok. 2 godz. 15 min), a także umożliwia skomunikowanie z połączeniami międzynarodowymi do Drezna i Pragi. Dzięki temu gmina uzyskała dobre powiązania z krajową i transgraniczną siecią kolejową, co wzmacnia jej pozycję transportową i inwestycyjną.

Lokalny transport zbiorowy w gminie Mysłakowice oparty jest na porozumieniu międzygminnym z miastem Jelenia Góra, które pełni rolę głównego organizatora komunikacji publicznej. Usługi przewozowe realizuje Miejski Zakład Komunikacyjny w Jeleniej Górze. Współpraca ta obejmuje m.in. uzgadnianie tras i liczby kursów z samorządem Mysłakowic, utrzymanie przystanków przez gminę, a także ustalanie taryf biletowych i dopłat do każdego przejechanego wozokilometra, będących przedmiotem rozliczeń z Jelenią Górą.

W ramach transportu zbiorowego funkcjonują trzy linie autobusowe MZK Jelenia Góra – nr 3, 11 i 33. System obejmuje 40 przystanków, z których większość wyposażona jest w zadane wiaty. Największe natężenie ruchu pasażerskiego notowane jest na linii nr 3, szczególnie w Mysłakowicach i Łomnicy. Komunikacja publiczna służy nie tylko mieszkańcom dojeżdżającym do pracy, lecz także uczniom – w tym dzieciom dowożonym do szkół w Mysłakowicach, Łomnicy i Jeleniej Górze.

Lokalny system transportu uzupełniają połączenia POLBUS-PKS na trasie Wrocław – Karpacz oraz sieć Powiatowej Komunikacji Karkonoskiej, uruchomionej przez Powiat Karkonoski w 2021 roku. Przez teren gminy przebiegają linie nr 102, 110 i 112,

łącznie Mysłakowice z Jelenią Górą, Kowarami, Karpaczem i Janowicami Wielkimi. Część połączeń została jednak ograniczona w kolejnych latach z uwagi na niską frekwencję, co spowodowało pogorszenie dostępności komunikacyjnej niektórych mniejszych sołectw.

Samochód pozostaje podstawowym środkiem transportu na terenie gminy Mysłakowice. W latach 2013-2023 ilość samochodów na 1000 mieszkańców w powiecie karkonoskim wzrosła o 50%. (492 w 2013, 743 w 2023). Jest to wartość wyższa niż średnia dla Polski (723) ale niższa niż dla Dolnego Śląska (741).

2.2.3.7. Infrastruktura techniczna i OZE

Obszar gminy charakteryzuje się niższym niż średnia powiatowa, krajowa i wojewódzka odsetkiem ludności korzystającej z kanalizacji. Sieć gazowa jest słabo rozwinięta i obejmuje ponad 1/3 mieszkańców gminy. Analiza łączna odsetka osób korzystających z sieci, i długości sieci w stosunku do powierzchni wskazuje na nie najlepszą efektywność instalacji sieciowych. Poziom skanalizowania gminy jest średni. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 103,9 km co w relacji do sieci wodociągowej wynosi ponad 140%.

Tabela 27: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci

Obszar	Wodociąg [%]	Kanalizacja [%]	Gaz [%]
Polska	92,7	72,9	56,6
Województwo dolnośląskie	95,4	78,0	61,7
Powiat karkonoski	85,3	65,6	56,3
Mysłakowice	71,1	59,7	38,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (2024)

Tabela 28: Sieć rozdzielcza na 100 km² powierzchni

Obszar	Wodociąg	Kanalizacja	Gaz
Polska	109,5	59,2	52,4
Województwo dolnośląskie	106,3	67,6	47,0
Powiat karkonoski	97,2	88,7	59,3
Mysłakowice	84,0	118,1	57,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (2024)

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę w gminie Mysłakowice realizuje Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. (KSWiK). System obejmuje 73,27 km sieci wodociągowej (7,90 km przesyłowej i 65,37 km rozdzielczej), 3 ujęcia wody i 2 stacje

uzdatniania, przy czym zasięg sieci nie pokrywa całego obszaru gminy. Część miejscowości m.in. Gruszków, Karpniki, Krogulec, Strużnica korzysta z ujęć indywidualnych. Zwodociągowanie gminy szacuje się na ok. 69%.

Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania docelowy układ wodociągowy ma charakter zbiorczego systemu gminnego opartego o rurociągi magistralne doprowadzające wodę z ujęcia na rzece Łomnicy (granica gmin Podgórzyn/Karpacz). Przyjęto układ grawitacyjny dla Mysłakowic, Łomnicy, Wojanowa, Dąbrowicy i Kostrzycy, grawitacyjno-pompowy dla Bukowca, Krogulca i Karpnik oraz lokalne urządzenia hydroforowe dla Strużnicy i Gruszkowa. Kierunki rozwoju obejmują rozbudowę sieci magistralnej i rozdzielczej, unowocześnienie procesów uzdatniania oraz zwiększenie pojemności retencyjnej w zbiornikach zapasowo-wyrównawczych.

Zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie gminy Mysłakowice realizuje Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. (KSWiK). System obejmuje 103,86 km sieci, którymi objęto 94,33% mieszkańców. Ścieki trafiają do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni „Orzeł” w Mysłakowicach (Qśr 5100 m³/d, Qmaxd 7100 m³/d, Qmaxh 720 m³/h, RLM 36 737), przyjmującej również ścieki z Karpacza oraz z gminy Podgórzyn (Miłków, Ściegny).

Poza zasięgiem sieci pozostają m.in. Bobrów, Gruszków, Karpniki, Krogulec i Strużnica – tu stosowane są zbiorniki bezodpływowe i indywidualne rozwiązania. Gmina prowadzi działania administracyjne (nakazy podłączeń, kontrole opróżniania szamb) i dąży do uzyskania 98% skanalizowania aglomeracji Mysłakowice do 2027 r.

Kierunkowo Studium przewiduje utrzymanie zbiorczego systemu dla Mysłakowic, Łomnicy, Wojanowa, Dąbrowicy, Kostrzycy i Bukowca oraz lokalny system dla Karpnik z docelowym włączeniem Gruszkowa, Krogulca i Strużnicy. W zabudowie rozproszonej dopuszcza się przydomowe oczyszczalnie jako rozwiązania docelowe lub czasowe.

System gazowniczy gminy Mysłakowice opiera się na gazociągach wysokiego i podwyższonego średniego ciśnienia na trasie Ściegny – Jelenia Góra z odgałęzieniem do Kostrzycy oraz na stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia w Mysłakowicach (z obejściem kontenerowym zapewniającym ciągłość dostaw w trakcie prac). Z sieci korzystają dziś głównie odbiorcy w Mysłakowicach, Łomnicy, Kostrzycy i Bukowcu. Studium przewiduje stację w Wojanowie dla zasilenia Wojanowa i Dąbrowicy oraz docelowe włączenie Krogulca, Karpnik, Strużnicy i Gruszkowa do jednego, spójnego układu rozdzielczego średniego ciśnienia. Realizacja nowych odcinków i przyłączy uwarunkowana jest opłacalnością ekonomiczną i warunkami technicznymi operatora (PSG). Stopień gazyfikacji gminy oceniono na ok. 25%. W latach 2015–2024 nie prowadzono modernizacji sieci poza pojedynczymi przyłączami (głównie w Mysłakowicach i Kostrzycy). Część gospodarstw domowych używa gazu w butlach

(LPG) – ok. 20% wyłącznie do gotowania. Rozszerzanie sieci hamuje niska rentowność inwestycji wskazana przez Polską Spółkę Gazownictwa.

System elektroenergetyczny gminy Myślakowice opiera się na sieci średniego napięcia 20 kV i niskiego napięcia zasilanej z istniejących stacji 20/0,4 kV. Studium przewiduje budowę kolejnych stacji wraz z towarzyszącymi liniami kablowymi SN, modernizację istniejących układów (wymiana transformatorów, remonty linii) oraz docelowe skablowanie odcinków SN i nn na terenach zurbanizowanych. Nowe lub modernizowane odcinki należy prowadzić przede wszystkim wzdłuż układów komunikacyjnych, dopuszczając wydzielanie działek pod stacje po wykonaniu bilansu zasilania i na warunkach operatora sieci. W zakresie bezpieczeństwa i ładu przestrzennego obowiązuje zachowanie stref ochronnych – dla linii WN 220 kV pas ochronny wynosi po 14,5 m od rzutu skrajnego przewodu z obu stron, a dla linii SN – odległości określone przepisami. W razie kolizji z planowaną zabudową przewiduje się przebudowę urządzeń na koszt inwestora. Dla poprawy niezawodności zasilania wskazano powiązanie linią 20 kV stacji PT-28220 „Czerwony Dworek” i PT-28213 „Głębock”. Kierunek kablowania i wzmocnień uzasadniają także uwarunkowania regionalne: w Aglomeracji Jeleniogórskiej ok. 83% długości linii 110 kV ma ponad 40 lat, a skablowanie wynosi zaledwie 0,35% dla WN, 24% dla SN i 46% dla nn, co zwiększa podatność na przerwy w dostawie energii podczas burz i silnych wiatrów – dotyczy to również gminy Myślakowice.

System gospodarowania odpadami w gminie Myślakowice funkcjonuje zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zagospodarowanie odpadów realizowane jest w Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadami (KCGO) w Ściegnach-Kostrzycy, które obsługuje cały region Kotliny Jeleniogórskiej.

Pomimo stosunkowo dobrze rozwiniętej infrastruktury selektywnej zbiórki (PSZOK w Kostrzycy, sezonowe zbiórki gabarytów i elektroodpadów), gmina wciąż zmaga się z problemem niskiej jakości segregacji i rosnących kosztów systemu.

W 2024 roku zebrano ok. 4 tys. ton odpadów komunalnych, z czego blisko 40% stanowiły odpady zmieszane. Osiągnięty poziom recyklingu wyniósł ponad 45%, co jest zgodne z wymaganiami krajowymi.

Największym wyzwaniem pozostają rosnące koszty systemu, które w 2024 roku wyniosły 4,68 mln zł przy wpływach z opłat rzędu 4,35 mln zł, co oznacza deficyt blisko 1 mln zł. Od 2013 roku łączny niedobór w systemie przekroczył 2,3 mln zł. Gmina, dopłacając do każdego wozokilometra i tony przetworzonych odpadów, ma ograniczoną możliwość regulowania siatki połączeń odbioru i wpływania na koszty operacyjne.

Gmina planuje dalsze działania informacyjne i kontrolne, wspieranie kompostowania przydomowego, rozwój selektywnej zbiórki bioodpadów oraz modernizację PSZOK-u w Kostrzycy (do 2026 r.). Celem jest ograniczenie ilości odpadów zmieszanych, poprawa efektywności recyklingu i stopniowe zrównoważenie finansowe systemu.

Tabela 29: Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów

Wskaźnik	2020	2021	2022	2023	2024
Odsetek odpadów zebranych selektywnie	53,8	50,8	58,5	52,9	52,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Gmina Mysłakowice posiada rosnący potencjał w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii, który stopniowo wykorzystywany jest zarówno przez mieszkańców, jak i inwestorów prywatnych. W strukturze lokalnych źródeł energii odnawialnej dominują instalacje fotowoltaiczne, montowane głównie na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej. Na terenie gminy realizowane są także projekty większych farm solarnych, m.in. inwestycja „Łomnica III”, obejmująca budowę elektrowni fotowoltaicznej o planowanej mocy kilku megawatów, wykorzystującej około 4 tys. paneli słonecznych.

W gminie znajdują się również małe elektrownie wodne zlokalizowane na rzece Bóbr, o łącznej mocy ok. 475 kW, stanowiące przykład wykorzystania tradycyjnych, odnawialnych zasobów regionu. Ponadto na terenie Karkonoskiego Centrum Gospodarki Odpadami w Ściegnach-Kostrzycy funkcjonuje instalacja do zbioru i odprowadzania biogazu powstającego w procesie składowania odpadów, co stanowi formę odzysku energii z procesów biologicznych.

Zgodnie z „Aktualizacją projektu założeń do zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Mysłakowice (2021–2035)”, obszar gminy charakteryzuje się warunkami sprzyjającymi rozwojowi energetyki wiatrowej, choć jej wykorzystanie ograniczają uwarunkowania krajobrazowe, przyrodnicze i turystyczne. W praktyce największy potencjał rozwojowy mają mikroinstalacje OZE w gospodarstwach domowych, w tym pompy ciepła i ogniwa fotowoltaiczne.

Samorząd aktywnie wspiera proces transformacji energetycznej, m.in. poprzez programy dotacyjne na wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz instalacje OZE, a także poprzez działania edukacyjne skierowane do mieszkańców. Włączenie gminy w regionalne inicjatywy związane z energetyką odnawialną – m.in. w ramach Strategii Sudety 2030 – sprzyja dalszemu rozwojowi czystych technologii energetycznych i stopniowemu ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych.

Tabela 30: Instalacje OZE na terenie gminy

Miejscowość (lokalizacja instalacji)	Moc elektryczna	Rodzaj OZE
Mysłakowice	0,100	WO
Mysłakowice	0,227	PVA
Dąbrowica	0,320	WO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych URE za czerwiec 2025

2.2.3.8. Dostęp do internetu

W gminie Mysłakowice znajduje się 2 512 punktów adresowych⁸. Na dzień 30 czerwca 2025 roku stacjonarny dostęp do usług szerokopasmowych obejmował 1 253 punkty adresowe, natomiast 1 259 pozostawało poza zasięgiem. Na analizowanym obszarze zidentyfikowano 1 802 białe plamy NGA. W okresie 1.01.2023–30.06.2025 mieszkańcy zgłosili 133 zapotrzebowania na internet, natomiast nie odnotowano żadnych weryfikacji danych w systemie internet.gov.pl. Zasięg rzeczywisty obejmuje ponad 41,72% adresów. Zasięg wyłącznie hurtowy 8,12% a zasięg wyłącznie teoretyczny 0,04%. Brak zasięgu obejmuje 50,12% adresów na terenie gminy. Najbardziej rozpowszechniona jest przepustowość 1000 Mb/s (54,43 % adresów) oraz 30 Mb/s (17,16%). Większość zasięgu zapewniana jest za pomocą łączy światłowodowych (59,5%) oraz kablami parowymi miedzianymi (36,5%).

Plany inwestycyjne (komercyjne). W gminie zgłoszono plany obejmujące 745 punktów adresowych. W horyzoncie najbliższych 3 lat planowane jest objęcie stacjonarnym zasięgiem: 188 punktów już znajdujących się w zasięgu rzeczywistym, 56 w zasięgu wyłącznie hurtowym, 0 w zasięgu teoretycznym, 107 ujętych w planie inwestycyjnym ze środków publicznych, 122 w innym planie inwestycyjnym ze środków prywatnych oraz 379 będących obecnie białymi plamami.

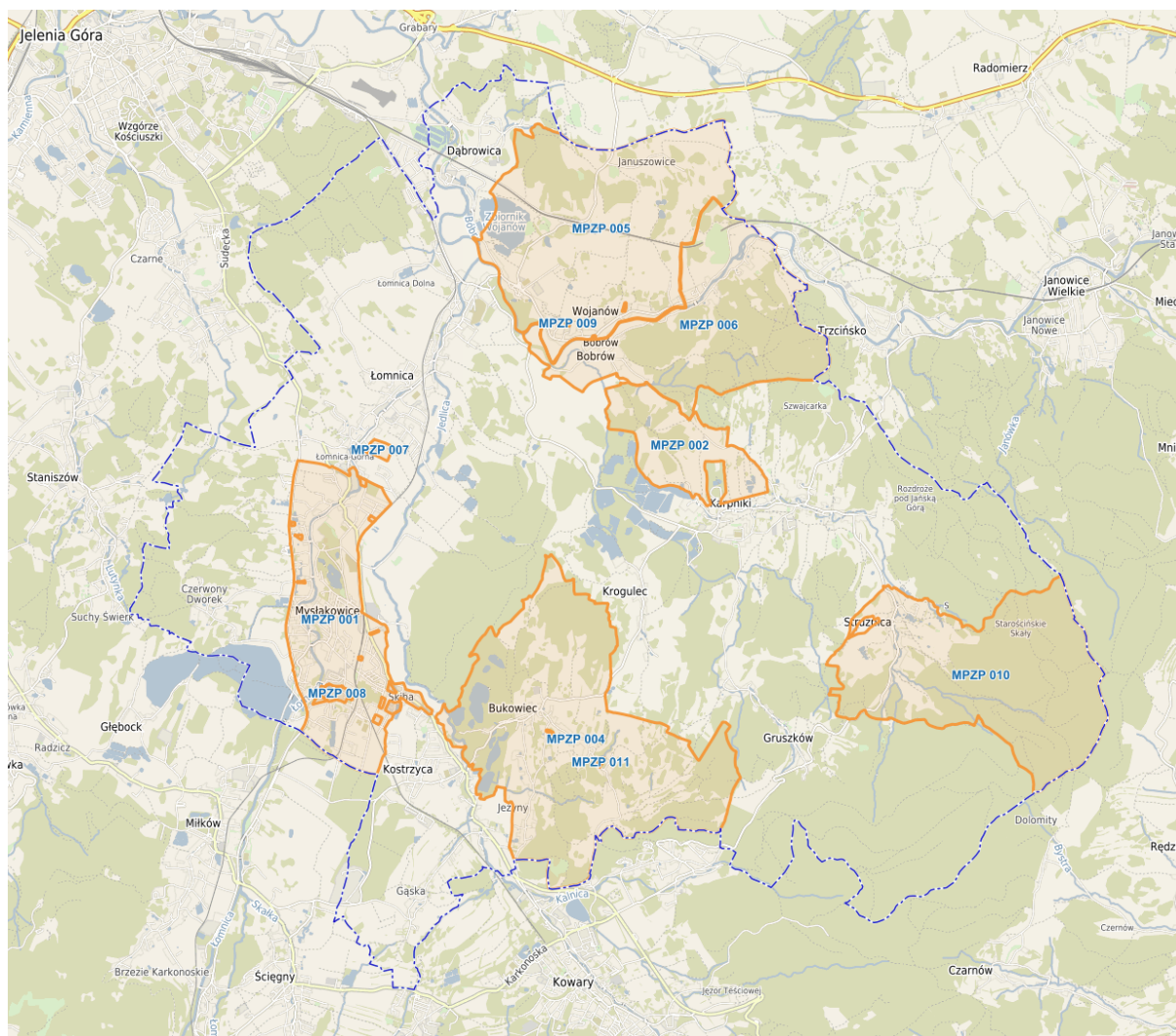
Plany inwestycyjne realizowane ze środków publicznych. W gminie zgłoszono plany obejmujące 1 045 punktów adresowych. Realizowanych jest 0 projektów z KPO i 1 projekt z FERC (dane z systemu SIMBA, stan na 30.06.2025).

Aktualnie prowadzona jest inwestycja mająca na celu rozbudowę sieci w całej gminie w ramach projektu Światłowód dla mieszkańców powiatu karkonoskiego.

⁸ Na podstawie raportu Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do internetu – II kwartał 2025 – Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy

2.2.3.9. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja

Rysunek 10: Lokalizacja MPZP na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne danych <https://www.geoportal.gov.pl/mapy/planowanie-przestrzenne/>

System planowania przestrzennego w gminie Mysłakowice opiera się na Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr 255/XXX/01 z 24.02.2001 r., zmiany 2007 i 2022), które – w związku z nowelizacją ustawy z 2023 r. – będzie obowiązywać do 30 czerwca 2026 r. Rada Gminy Mysłakowice podjęła 27.11.2024 r. uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy.

Pokrycie miejscowymi planami ma charakter częściowy i zróżnicowany przestrzennie: obowiązują m.in. MPZP dla Bobrowa (2008, 2011), Bukowca (2011, aktualizacja 2022), Karpnik (część – wspólnie z Bobrowem, 2008), Łomnicy (plan dla cmentarza, 2012), Mysłakowic (2007, zmiana 2011, wybrane tereny 2014), Strużnicy (2021) i Wojanowa (2011, zmiana 2018), natomiast Dąbrowica, Gruszków, Kostrzyca i

Krogulec pozostają bez MPZP. W 2024 roku kontynuowano procedury planistyczne dla obrębów Łomnica (uchwała o przystąpieniu z 2017 roku) oraz Mysłakowice (uchwała z 2019 roku).

Z niskim stopniem pokrycia terenu gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, związany jest problem wydawania nadmiernej ilości decyzji o warunkach zabudowy, co może prowadzić do chaosu przestrzennego i niekontrolowanego rozlewania się zabudowy. W ostatnich latach można było zaobserwować duże zainteresowanie terenami pod zabudowę rekreacyjną indywidualną, lub jednorodziną. Na obszarach nieobjętych planami zagospodarowanie realizuje się decyzjami administracyjnymi – w 2024 roku wydano 115 decyzji o warunkach zabudowy i 6 decyzji lokalizacji celu publicznego, co potwierdza znaczną skalę inwestowania w trybie decyzji indywidualnych.

2.2.3.10. Podsumowanie wymiaru środowiskowo-przestrzennego

Gmina Mysłakowice leży w centrum Kotliny Jeleniogórskiej, około 7 km od Jeleniej Góry i około 20 km od granicy z Czechami, pełniąc funkcje mieszkaniowe, usługowe i turystyczne w układzie Aglomeracji Jeleniogórskiej bez statusu OSI. Gmina swój rozwój opiera na atutach położenia i zaplecza subregionalnego.

Walory środowiskowe są wyjątkowe: około 62,9% powierzchni pozostaje pod ochroną, a osie widokowe na Karkonosze oraz krajobrazy Rudaw Janowickich wzmacniają potencjał turystyczny, wymagając jednocześnie troski o ład przestrzenny i ciągłość panoram.

Warunki glebowe sprzyjają raczej gospodarce ekstensywnej niż intensywnemu rolnictwu. Dominują gleby kwaśne (około 80% wymaga wapnowania), a najlepsze grunty leżą w niższych partiach kotliny.

Uprzywilejowanie termiczne wynikające z fenów współistnieje z odczuwalnym ociepleniem klimatu i większą częstością zjawisk ekstremalnych. Priorytetem stają się mała retencja, zielono-niebieska infrastruktura oraz podnoszenie odporności systemów na ulewy i okresowe susze.

Zasoby leśne zajmują około 39,9% powierzchni i pełnią funkcje ochronne oraz rekreacyjne. Wskazana jest konsekwentna przebudowa monokultur świerkowych w kierunku drzewostanów mieszanych i liściastych.

Układ hydrologiczny opiera się na dolinie i pradolinie Bobru oraz płytkich, szybko odnawialnych, lecz mało zasobnych zbiornikach szczelinowych w strefie górskiej. Kluczowe obiekty retencyjne (stawy i suchy zbiornik na Łomnicy) wymagają stałego utrzymania i modernizacji.

System ochrony przyrody obejmuje Rudawski Park Krajobrazowy oraz obszary Natura 2000 „Stawy Karpnickie” i „Źródła Pijawnika”, co potwierdza wysoką

bioróżnorodność. Konieczne jest równoważenie ochrony z ruchem turystycznym oraz domykanie postulowanych form ochrony.

Różnorodne formy geomorfologiczne, w tym Starościńskie Skały i gołoborze na Skalniku, stanowią zasób edukacyjno-turystyczny o randze regionalnej i powinny być obejmowane adekwatnymi formami ochrony (rezerваты, pomniki przyrody).

Dziedzictwo kulturowe tworzy rdzeń „Doliny Pałaców i Ogrodów” z wyjątkową koncentracją rezydencji, parków i osi widokowych. Kluczowe działania to konserwacja, adaptacje do nowych funkcji i konsekwentne wykorzystanie marki historycznej.

Oferta turystyczno-rekreacyjna korzysta z silnej synergii przyrody i kultury oraz gęstej sieci tras pieszych, rowerowych i konnych. Potrzebne są produkty łączone, zarządzanie ruchem i zwiększanie całoroczności odwiedzin.

Dostępność zewnętrzną zapewniają drogi wojewódzka 367 oraz kolej: linia 308/340 z 12 parami pociągów i linia 274 przez stację Wojanów. Kolej istotnie poprawia codzienne dojazdy i obsługę ruchu turystycznego. Istotne znaczenie ma również dostępność portów lotniczych.

Transport lokalny opiera się na liniach MZK Jelenia Góra (3, 11, 33) przy rosnących kosztach dopłat i nierównomiernej dostępności w sołectwach. Priorytetem jest integracja rozkładów autobusów z koleją oraz rozwój mobilności rowerowej.

Infrastruktura techniczna charakteryzuje się zwodociągowaniem na poziomie około 69–71%, skanalizowaniem około 94% (z celem 98% do 2027 r.) i gazyfikacją około 38%. Konieczne są programy popytowe, alternatywne źródła ciepła (pompy + PV) oraz kablowanie i modernizacja sieci SN/nn, a w gospodarce odpadami – domknięcie finansowe przy utrzymaniu recyklingu powyżej 50%.

Dostęp do internetu wymaga zdecydowanej poprawy, ponieważ około połowa adresów pozostaje poza zasięgiem stacjonarnym, a zidentyfikowano 1 802 białe plamy NGA. Realizowane i planowane inwestycje publiczne oraz komercyjne są kluczowe dla usług, edukacji i e-turystyki.

Planowanie przestrzenne znajduje się w fazie przejściowej: Studium obowiązuje do 30.06.2026 r., Opracowanie Planu Ogólnego Gminy jest w toku, a pokrycie MPZP ma charakter fragmentaryczny. Ograniczenie skali decyzji WZ i szybkie uchwalanie planów w strefach presji są niezbędne dla ładu i ochrony osi widokowych.

2.3. WYNIKI BADAŃ I ANALIZ

Proces strategiczny, związany z opracowaniem raportu diagnostycznego obszaru gminy Mysłakowice, obejmował włączenie społeczności lokalnej (partycypację). Elementem pośredniej partycypacji społecznej były dwa kluczowe badania opinii

społecznej – mieszkańców (badanie powszechne) oraz lokalnych liderów (kluczowi interesariusze obszaru). Jednocześnie przeprowadzone zostało badanie wewnętrzne w zakresie potencjału instytucjonalnego.

2.3.1. Wyniki badań mieszkańców

Ankieta cieszyła się średnim zainteresowaniem (łącznie 114 wypełnień), co pokazuje, że mieszkańcy byli umiarkowanie gotowi wypowiadać się w kwestii potrzeb i rozwoju miejsca, w którym mieszkają.

Rysunek 11: Ogłoszenie o ankiecie na potrzeby strategii

The image shows a screenshot of a website announcement. At the top, there is a navigation bar with links: STRONA GŁÓWNA, KALENDARIUM, DLA MIESZKAŃCA, DLA TURYSTY, KARKONOSZE, and KONTAKT. Below the navigation bar, there is a breadcrumb trail: Jesteś tutaj / Start / Aktualności / Zaproszenie do wypełnienia ankiety na potrzeby przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice na lata 2026-2035. The main heading of the announcement is 'ZAPROSZENIE DO WYPEŁNIENIA ANKIETY NA POTRZEBY PRZYGOTOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY MYŚLAKOWICE NA LATA 2026-2035'. Below the heading, it says 'Opublikowano: 28 wrzesień 2025'. The text of the announcement includes: 'Serdecznie zapraszamy wszystkich mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i pozostałe podmioty działające na terenie Gminy Mysłakowice do wypełnienia ankiety na potrzeby sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice na lata 2026-2035.', 'Państwa udział będzie stanowił aktywny wkład w tworzenie nowego dokumentu strategicznego, w tym określenie celów i kierunków działań.', 'Opracowanie będzie stanowić również odpowiedź na zidentyfikowane problemy, potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy gminy.', 'Wyznaczenie celów i kierunków rozwoju na najbliższe lata umożliwi również pozyskanie wsparcia z funduszy zewnętrznych i skorzystanie z instrumentów polityki regionalnej, w szczególności w ze środków Unii Europejskiej.', and 'Uprzejmie prosimy o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej najpóźniej do dnia 12.10.2025 roku - dostępnej pod adresem: <https://forms.gle/U6ZQ3Fget8hKFFxm8>'. At the bottom of the announcement, there is a large blue banner with white text that reads 'WEŹ UDZIAŁ W BADANIU!'.

Źródło: materiały UG Mysłakowice

Jako najsilniejsze strony obszaru mieszkańcy wymieniają:

- Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki,
- Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi,
- Opinia o obszarze i jego mieszkańcach,
- Więzy i tradycje rodzinne,
- Oferta edukacji i kształcenia się.

Obszary jakie mieszkańcy najsłabiej oceniają to:

- Oferty pracy, rynek pracy,
- Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa,
- Wysokość zarobków i płac,

- Dostępność i ceny mieszkań/domów,
- Komunikacja i transport zbiorowy.

Przedsięwzięcia jakie powinny być zrealizowane zasadniczo odpowiadają na najważniejsze problemy zauważane przez mieszkańców, tj.:

- Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury publicznej: chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe,
- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.,
- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego,
- Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.

Z badania wynika, że w gminie zapewniony jest dostęp do podstawowych usług. Natomiast mieszkańcy Mysłakowic z części usług korzystają poza obszarem gminy – specjalistycznych usług zdrowotnych, usług kultury wysokiej, usług kultury rozrywkowej, zakupów artykułów przemysłowych, odzieży, AGD. Poza obszarem gminy często korzystają też z usług gastronomicznych, imprez sportowych, realizacji własnych pasji, ale też pracy zawodowej czy doradztwa specjalistycznego. W tych obszarach usługi na obszarze gminy nie są zapewnione w odpowiedniej ilości i/lub jakości.

Ankietę wypełniło zdecydowanie więcej kobiet, ponad 2/3 wypełniających, przez co można wysunąć wniosek, że kobiety są osobami bardziej zaangażowanymi w życie społeczności lokalnej. Ponadto najwięcej wypełnień zauważa się wśród mieszkańców w szczycie swojej aktywności zawodowej 31-45 lat i z wykształceniem wyższym.

2.3.2. Wyniki badań liderów

W badaniu liderów wzięli udział przedstawiciele Zespołu Doradczego, ściśle wyselekcjonowani przedstawiciele różnych środowisk – publicznego, społecznego, gospodarczego i opiniotwórczego (wysokie zróżnicowanie i reprezentatywność), mający najwięcej konstruktywnych i cennych uwag i komentarzy z punktu widzenia rozwoju obszaru.

Jako najsilniejsze strony obszaru liderzy wymieniają:

- Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki,
- Oferta usług zdrowotnych,
- Oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna,
- Oferta edukacji i kształcenia się,
- Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana.

Obszary jakie liderzy najslabiej oceniają to:

- Oferty pracy, rynek pracy,
- Dostępność i ceny mieszkań/domów,
- Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami i większymi miastami,
- Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych,
- Warunki dla przedsiębiorczości – otwarcia i prowadzenia własnej firmy,
- Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego.

Aby poprawić warunki życia i zachęcić zwłaszcza młodych mieszkańców do pozostania bądź powrotu na obszar gminy według liderów, w pierwszej kolejności powinny zostać poczynione następujące działania:

- Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia,
- Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury publicznej: chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe,
- Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne,
- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.

Przedsięwzięcia te w pełni odpowiadają największym deficytom obszaru gminy zdefiniowanym przez lokalnych liderów oraz wybranym potencjałom (silnym stronom).

Z badania wynika, że w gminie zapewniony jest dostęp do podstawowych usług. Natomiast liderzy gminy Mysłakowice z części usług korzystają poza obszarem gminy – specjalistycznych usług zdrowotnych, usług kultury wysokiej, usług kultury rozrywkowej, zakupów artykułów przemysłowych, odzieży, AGD. Poza obszarem gminy często korzystają też z usług gastronomicznych, realizacji własnych pasji, ale też pracy zawodowej czy doradztwa specjalistycznego. W tych obszarach usługi na obszarze gminy nie są zapewnione w odpowiedniej ilości i/lub jakości.

Z badania wynika, że liderzy Gminy Mysłakowice mają zapewniony dostęp do podstawowych usług na terenie gminy, takich jak edukacja przedszkolna, podstawowa opieka zdrowotna, zakupy żywności, drobne usługi naprawcze czy usługi komunalne. Niemniej jednak, w przypadku bardziej wyspecjalizowanych usług – szczególnie tych związanych z kulturą wysoką, rozrywką, specjalistyczną opieką zdrowotną, doradztwem zawodowym, gastronomią czy zakupami artykułów przemysłowych – często korzystają z oferty dostępnej poza obszarem gminy. Dotyczy to również realizacji własnych pasji, pracy zawodowej oraz usług finansowych i budowlanych.

2.3.3. Wspólne wnioski

Analizując wnioski z przeprowadzonych badań wśród mieszkańców gminy Mysłakowice oraz lokalnych liderów, można wyciągnąć wspólne wnioski i spostrzeżenia.

Wszyscy badani jako **najsilniejsze strony** obszaru wymieniali:

- **Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki,**
- **Oferta edukacji i kształcenia się.**

Dla mieszkańców były to jeszcze:

- Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi,
- Opinia o obszarze i jego mieszkańcach,
- Więzy i tradycje rodzinne.

A dla liderów:

- Oferta usług zdrowotnych,
- Oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna,
- Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana.

Wszyscy badani jako **najsłabiej oceniane obszary** wymieniali:

- **Oferty pracy, rynek pracy,**
- **Dostępność i ceny mieszkań/domów.**

Dla mieszkańców była to jeszcze:

- Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa,
- Wysokość zarobków i płac,
- Komunikacja i transport zbiorowy.

A dla liderów:

- Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami i większymi miastami,
- Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych,
- Warunki dla przedsiębiorczości – otwarcia i prowadzenia własnej firmy,
- Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego.

Najważniejsze **przedsięwzięcia**, jakie powinny być zrealizowane zdaniem wszystkich badanych to:

- **Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury publicznej: chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe,**
- **Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne,**
- **Tworzenie nowych miejsc pracy,**
- **Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.**

Dla mieszkańców była to jeszcze:

- Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego,

A dla liderów:

- Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że na część wskazywanych działań gmina ma wpływ wyłącznie pośredni, gdyż dotyczą one albo właściwości gospodarczej – przedsiębiorstw (np. tworzenie nowych miejsc pracy), albo właściwości pozostałych samorządów lub władzy centralnej (np. tworzenie zewnętrznych połączeń komunikacyjnych, w tym drogi krajowe czy trasy kolejowe). Natomiast część proponowanych inwestycji, np. stworzenie atrakcyjnej infrastruktury publicznej czy lepsze planowanie przestrzenne, mogą zostać objęte zainteresowaniem gminy na etapie strategicznym i określania kierunków rozwoju i inwestycji.

2.3.4. Wymiar instytucjonalny

Dla realizacji zamierzeń strategicznych – wdrażania strategii rozwoju obszaru – niezbędne są odpowiednie instytucje – mające zaplecze, zasoby, narzędzia, kompetencje i motywacje do kompleksowego zarządzania procesem strategicznym.

Do tego niezbędny jest odpowiedni poziom rozwoju instytucjonalnego, rozumianego jako szeroki zakres działań, skupiający się na tworzeniu zasad i mechanizmów mających na celu podniesienie sprawności działania urzędów administracji samorządowej do realizacji zamierzeń strategicznych i współpracy międzypodmiotowej. Dotyczy to przede wszystkim zorganizowania odpowiednich struktur organizacyjnych, właściwych procedur działania, mechanizmów zapewniających udział społeczności lokalnej w zarządzaniu sprawami publicznymi oraz kompetentnych i sprawnych urzędników.

Mając na uwadze zmianę potrzeb społecznych (rozwój społeczeństwa obywatelskiego), a także stały postęp cywilizacyjny, zwłaszcza w sferze informatycznej, ważne jest, aby jednostki administracji samorządowej mogły wypełniać zadania na miarę istniejących i pojawiających się potrzeb. Realizacja tego podejścia nawiązuje m.in. do zasad „nowego zarządzania publicznego” i koncepcji współuczestniczenia obywateli w zarządzaniu sprawami publicznymi.

W tym celu w procesie diagnostycznym przeprowadzona została ankieta wewnętrzna dla przedstawicieli gminy. Celem przeprowadzonej analizy rozwoju instytucjonalnego był:

- Przegląd zaplecza instytucjonalnego samorządu,
- Analiza poziomu istniejącej i potencjalnej współpracy w ramach obszaru,
- Analiza gotowości i zdolności realizacji zadań i projektów strategicznych.

Pod kątem stabilności administracyjnej można stwierdzić, że samorząd gminy utrzymuje średnią rotację kadr na poziomie od 6% do 10% rocznie. Świadczy to o umiarkowanej stabilności zaplecza administracyjnego – konieczne jest dążenie do większej stabilizacji z punktu widzenia metod zarządzania jednostkami dla działań długoterminowych, szczególnie że w 2025 roku (do 30 czerwca) przeprowadzono 6 rekrutacji, a pracę zakończyła 1 osoba.

W urzędzie pracuje ok. 40 osób – wielkość urzędu dostosowana jest do wielkości samorządu i nie zauważa się tutaj odchyłań.

Pracownicy urzędu często uczestniczą w szkoleniach podnoszących ich wiedzę i kompetencje, co może stopniowo zwiększać potencjał instytucjonalny w ujęciu długoterminowym, natomiast w jednostce nie prowadzi się planu szkoleń będącego wynikiem badania potrzeb szkoleniowych lub kompetencyjnych pracowników, co oznaczać może, że szkolenia mają charakter doraźny i zewnętrzny (pracownicy korzystają z nich w przypadku pojawienia się możliwości szkolenia).

Gmina Mysłakowice ma doświadczenie we współpracy z gminami z najbliższego obszaru – zarówno w formule formalnej (np. Związek Gmin Karkonoskich), jak i nieformalnej. Współpraca dotyczy m.in. budowy dróg, infrastruktury komunalnej, gospodarki odpadami, turystyki, sportu, usług społecznych, kultury czy grup zakupowych. Za najbardziej udane przedsięwzięcie uznano wspólną gospodarkę odpadami komunalnymi w ramach Związku Gmin Karkonoskich.

Kontakty z gminami powiatu są zróżnicowane – częste z Kowarami, Piechowicami, Szklarską Porębą i Podgórzynem, rzadsze z Karpaczem i Janowicami Wielkimi, brak kontaktów z Jeżowem Sudeckim i Starą Kamienicą.

Gmina współpracuje również z samorządami spoza powiatu – np. z Gminą Iława i Gminą Leopoldshöhe, z którymi podpisano porozumienia o współpracy partnerskiej.

Jako kluczową korzyść wskazano stworzenie ram funkcjonowania Gminy Mysłakowice z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. Największym wyzwaniem będzie realizacja opracowanej strategii.

Przeprowadzone badanie świadczy o wystarczającym poziomie rozwoju instytucjonalnego i zdolności do przygotowania i wdrożenia strategii. Plusem są inwestycje w kadry wewnętrzne oraz wysoki poziom zaangażowania władz, natomiast wyzwaniem pozostaje stabilizacja instytucjonalna oraz umiejętność korzystania z dobrych praktyk w kontekście długofalowym. Rekomendowane jest przygotowanie pakietu rozwiązań wzmacniających zidentyfikowane deficyty, np. poprzez projekt horyzontalny wzmacniający rozwój instytucjonalny i integrację na poziomie całego obszaru.

2.4. ANALIZA ZDIAGNOZOWANYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH

2.4.1. Kluczowe potencjały

Potencjały obszaru gminy to przede wszystkim posiadane zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie (dochody) lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy obszaru. Potencjały to **możliwości rozwoju, zbudowane na kompetencjach, sprawnościach i posiadanych zasobach**, a także na umiejętnym korzystaniu z zasobów otoczenia, które mają służyć osiągnięciu określonych celów lub kierunków rozwojowych.

Potencjały te mogą zostać wykorzystane do określania kluczowych potrzeb, a co za tym idzie celów i projektów strategicznych, stanowiąc wsparcie i wzmocnienie tych aspektów. Potencjały klasyfikuje się w trzech wymiarach – społecznym, gospodarczym oraz klimatycznym i środowiskowo-przestrzennym.

Potencjały zostały zidentyfikowane w trakcie przeprowadzonej diagnozy w procesie warsztatowym, podczas mapowania i rangowania tych kategorii czynników, według oceny możliwości ich wykorzystania, unikalności oraz wartości dodanej i potencjału rozwoju.

Zdjęcie 3: Warsztaty diagnostyczne w Myślakowicach – kluczowe potencjały

Źródło: materiały własne

W zakresie **kluczowych potencjałów z poziomu całego obszaru** zidentyfikowano i sklasyfikowano je według poniższego zestawienia.

Tabela 31: Kluczowe potencjały Gminy Myślakowice

Potencjały GMINA MYŚLAKOWICE
SPOŁECZNE
Bliskość Jeleniej Góry – potencjał osiedleńczy i migracyjny (workation, praca zdalna)
Nowoczesna szkoła podstawowa przyciągająca uczniów z sąsiednich gmin
Dziedzictwo kulturowe: pałace, parki, architektura tyrolska
Wydarzenia kulturalne o zasięgu ponadlokalnym (Festiwal Dell’Arte, zespoły ludowe)
Dostępność podstawowej opieki zdrowotnej na miejscu
Gminny Ośrodek Kultury i sieć świetlic wiejskich
Aktywność sektora NGO i wzrost dotacji dla organizacji pozarządowych
Wysoki poziom uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach lokalnych
Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej – poprawa sytuacji materialnej
Wysoka jakość życia w otoczeniu przyrodniczym i kulturowym
GOSPODARCZE
Wzrost liczby podmiotów gospodarczych (głównie mikroprzedsiębiorstwa)
Dostępność terenów inwestycyjnych i przynależność do KSSEMP
Rozwój agroturystyki i lokalnych produktów (Karkonoska Marka Lokalna)
Wzrost dochodów mieszkańców z pracy i działalności gospodarczej
Wzrost dochodów własnych gminy i stabilność finansowa
Wzrost wpływów z PIT i CIT – rosnąca aktywność ekonomiczna mieszkańców

Potencjał współpracy z otoczeniem gospodarczym (Jelenia Góra, Karpacz)
Obecność lokalnych usług i rzemiosła (np. gastronomia, turystyka)
Wzrost liczby miejsc noclegowych i usług turystycznych
Dostęp do instytucji otoczenia biznesu w Jeleniej Górze i regionie
KLIMATYCZNE I ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNE
Atrakcyjne położenie w Kotlinie Jeleniogórskiej, w sąsiedztwie Karkonoszy i Rudaw Janowickich
Wysoki udział terenów objętych ochroną przyrodniczą
Reaktywacja połączeń kolejowych
Rozwinięta sieć szlaków turystycznych (piesze, rowerowe, konne)
Wysoka lesistość i funkcje rekreacyjne lasów
Zróżnicowane formy geomorfologiczne (skałki, gołoborza, punkty widokowe)
Dobrze rozwinięta dostępność komunikacyjna (drogi wojewódzkie, kolej)
Dziedzictwo kulturowe jako element krajobrazu (Dolina Pałaców i Ogrodów)
Potencjał rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury i retencji
Możliwości rozwoju OZE (fotowoltaika, MEW, biogaz)

Źródło: Opracowanie własne

Dzięki temu procesowi, przeprowadzonemu z udziałem szerszej grupy interesariuszy w formie warsztatowej, w efekcie udało się wyselekcjonować i ocenić potencjał lokalnych zasobów, które mogą być wykorzystane dla generowania łańcuchów produktów, oraz zidentyfikować kluczowe produkty, o największym **potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności.**

Podsumowanie zidentyfikowanych potencjałów

Analiza kluczowych potencjałów Gminy Mysłakowice pozwala na wskazanie zasobów i możliwości, które mogą wspierać rozwój społeczny, gospodarczy, klimatyczny, środowiskowy oraz przestrzenny gminy. Identyfikacja potencjałów opierała się na danych diagnostycznych, wynikach warsztatów z interesariuszami oraz analizie dostępnych zasobów. Każdy z trzech wymiarów rozwoju – społeczny, gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny – charakteryzuje się określonymi atutami, które mogą zostać wykorzystane do osiągnięcia strategicznych celów rozwojowych.

Potencjały społeczne Gminy Mysłakowice koncentrują się wokół zasobów ludzkich, instytucjonalnych i kulturowych, które wspierają jakość życia mieszkańców oraz integrację społeczną. Bliskość Jeleniej Góry zwiększa atrakcyjność osiedleńczą gminy, szczególnie dla osób pracujących zdalnie lub poszukujących spokojnego miejsca do życia. Nowoczesna szkoła podstawowa oraz dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna i kulturalna (Gminny Ośrodek Kultury, świetlice wiejskie) stanowią fundament dla rozwoju kapitału ludzkiego. Dziedzictwo kulturowe, w tym unikatowa architektura tyrolska, oraz wydarzenia o zasięgu ponadlokalnym wzmacniają tożsamość lokalną i przyciągają odwiedzających. Aktywność sektora organizacji

pozarządowych i wysoki poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym świadczą o silnym kapitale społecznym. Poprawiająca się sytuacja materialna mieszkańców, mierzona m.in. spadkiem liczby beneficjentów pomocy społecznej, oraz wysoka jakość życia w otoczeniu przyrodniczym i kulturowym, stanowią dodatkowe atuty wspierające rozwój społeczny.

Potencjały gospodarcze gminy wynikają z rosnącej aktywności przedsiębiorczej, dostępności terenów inwestycyjnych oraz korzystnego położenia w sąsiedztwie Jeleniej Góry i Karpacza. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych, głównie mikroprzedsiębiorstw, świadczy o lokalnej przedsiębiorczości i elastyczności rynku. Przynależność do Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości oraz dostęp do instytucji otoczenia biznesu w regionie stwarzają warunki do rozwoju inwestycji. Rozwój agroturystyki i lokalnych produktów, w tym certyfikowanych marką lokalną, generuje wartość dodaną i wspiera dywersyfikację dochodów mieszkańców. Wzrost dochodów z PIT i CIT oraz stabilność finansowa gminy wskazują na rosnącą siłę ekonomiczną społeczności lokalnej. Potencjał współpracy z otoczeniem gospodarczym oraz rozwój usług turystycznych i noclegowych wzmacniają pozycję gminy jako miejsca atrakcyjnego zarówno do życia, jak i prowadzenia działalności gospodarczej.

Potencjały środowiskowo-przestrzenne Gminy Mysłakowice wynikają z jej wyjątkowego położenia geograficznego, wysokiej jakości środowiska naturalnego oraz rozwiniętej infrastruktury turystycznej i transportowej. Atrakcyjne położenie w Kotlinie Jeleniogórskiej, w sąsiedztwie Karkonoszy i Rudaw Janowickich, stanowi fundament dla rozwoju turystyki i rekreacji. Wysoki udział terenów objętych ochroną przyrodniczą oraz lesistość przekraczająca 39% powierzchni gminy sprzyjają ochronie bioróżnorodności i rozwojowi zielonej infrastruktury. Reaktywacja połączeń kolejowych, rozwinięta sieć szlaków turystycznych oraz dobra dostępność drogowa zwiększają dostępność przestrzenną gminy. Dziedzictwo kulturowe, wpisane w krajobraz (Dolina Pałaców i Ogrodów), stanowi unikalny zasób przestrzenny i turystyczny. Potencjał rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury, retencji wodnej oraz odnawialnych źródeł energii (fotowoltaika, małe elektrownie wodne, biogaz) wspiera adaptację do zmian klimatu i zrównoważony rozwój przestrzenny.

Zidentyfikowane potencjały w trzech wymiarach stanowią fundament do formułowania celów strategicznych i projektów rozwojowych. Ich wykorzystanie może przyczynić się do wzmocnienia konkurencyjności gminy, poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia odporności na wyzwania demograficzne, gospodarcze i środowiskowe.

2.4.2. Kluczowe problemy

Problemy – bariery rozwojowe – to zjawiska lub czynniki (wewnętrzne i zewnętrzne), które **uniemożliwiają lub utrudniają realizację kierunków lub celów rozwojowych**. Składają się na nie niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały, istniejąca sytuacja negatywna, niekorzystne warunki (zamiast pożądaných), itd. w trakcie procesu diagnostycznego, metodą warsztatową, wyodrębniono problemy kluczowe, które wynikają z innych problemów pośrednich / przyczyn, i które mogą generować wiele odczuwalnych skutków / trudności, wspólnych dla całego środowiska społeczno-gospodarczego. Deficyty te budowane są w układzie tzw. **drzewa problemów**, czyli matrycy logicznej, uporządkowanej w układzie:

- **przyczyna → problem → skutek**

W ramach budowania matrycy logicznej, poza określeniem samych problemów zasadniczych, diagnozowano również, co powoduje dany problem oraz jakie negatywne efekty przynosi. Identyfikując podstawowe bariery rozwojowe i problemy dotyczące całego obszaru dokonano ich grupowania na obszary tematyczne, w wymiarach gospodarczym, społecznym, klimatyczno-środowiskowym i przestrzennym. Dokonano także analizy **związków przyczynowo-skutkowych** i wskazania problemu kluczowego, generującego najwięcej problemów, którego skutki są najszersze i najbardziej odczuwalne dla interesariuszy.

Wypracowane drzewo problemów, wraz z ich przyczynami i skutkami prezentują poniższe matryce logiczne – wyodrębnione dla kluczowych wymiarów: społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego.

Drzewo problemów w **wymiarze społecznym** jak poniżej:

Tabela 32: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar społeczny

WYMIAR SPOŁECZNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM	SKUTEK
Ujemne saldo migracji, niska dzietność, ograniczona dostępność usług dla rodzin z dziećmi	Postępujący spadek liczby mieszkańców	Zmniejszenie liczby uczniów, pogorszenie struktury demograficznej, rosnące obciążenie systemu pomocy społecznej
Ograniczone możliwości integracji społecznej, niewystarczające mechanizmy partycypacji, niska aktywność obywatelska poza wybranymi grupami	Niedostateczny poziom zaangażowania społecznego i integracji mieszkańców	Ograniczona zdolność do współdecydowania, słaba identyfikacja z gminą, trudności w realizacji inicjatyw oddolnych
Niewystarczająca dostępność transportu publicznego w mniejszych miejscowościach, słaba integracja systemów komunikacyjnych	Ograniczona mobilność mieszkańców obszarów peryferyjnych	Utrudniony dostęp do edukacji, pracy i usług, pogłębianie nierówności przestrzennych, spadek atrakcyjności osiedleńczej

Źródło: Opracowanie własne

Drzewo problemów w **wymiarze gospodarczym** jak poniżej:

Tabela 33: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar gospodarczy

WYMIAR GOSPODARCZY		
PRZYCZYNA	PROBLEM	SKUTEK
Niewystarczająca infrastruktura inwestycyjna, ograniczona promocja gospodarcza, niska dostępność lokali użytkowych	Ograniczona atrakcyjność gminy dla rozwoju działalności gospodarczej	Niski poziom inwestycji, ograniczone wpływy z podatków, niewykorzystany potencjał lokalny
Niska dostępność wykwalifikowanej kadry, odpływ młodych mieszkańców, niedopasowanie kompetencji do potrzeb rynku	Trudności w pozyskaniu i utrzymaniu zasobów pracy	Spowolnienie rozwoju firm, ograniczenia w tworzeniu nowych miejsc pracy, wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych
Ograniczona współpraca między samorządem a przedsiębiorcami, niedostateczne mechanizmy wsparcia i koordynacji	Niska efektywność współpracy sektora publicznego i gospodarczego	Rozproszenie działań rozwojowych, słaba promocja lokalnych produktów i usług, niewykorzystanie synergii międzysektorowej

Źródło: Opracowanie własne

Drzewo problemów w **wymiarze środowiskowo-przestrzennym** jak poniżej:

Tabela 34: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar środowiskowo-przestrzenny

WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM	SKUTEK
Niska efektywność energetyczna budynków, ograniczone wykorzystanie OZE, niewystarczające działania adaptacyjne	Wysoka wrażliwość gminy na skutki zmian klimatu i niska odporność energetyczna	Wzrost kosztów energii, ograniczona odporność infrastruktury, pogorszenie jakości życia i środowiska
Rozproszona zabudowa, niewystarczające pokrycie planami miejscowymi, presja inwestycyjna na tereny cenne przyrodniczo	Niekontrolowany rozwój przestrzenny	Degradacja krajobrazu, wzrost kosztów infrastruktury, konflikty przestrzenne i społeczne
Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna, ograniczona promocja oferty, słaba integracja produktów turystycznych	Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy	Niska liczba odwiedzających, ograniczone dochody z turystyki, niewystarczające wsparcie dla lokalnych usług i produktów

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie drzewa problemów

W oparciu o zidentyfikowane problemy w trzech wymiarach rozwoju Gminy Mysłakowice, można wskazać kluczowe wyzwania, które wymagają interwencji strategicznej. Problemy te wynikają z uwarunkowań demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz środowiskowo-przestrzennych i mają charakter systemowy, wpływając na jakość życia mieszkańców, konkurencyjność gminy oraz jej odporność na zmiany zewnętrzne.

W wymiarze społecznym głównym wyzwaniem pozostaje postępujący spadek liczby mieszkańców, będący efektem ujemnego salda migracji, niskiej dzietności oraz ograniczonej dostępności usług wspierających młode rodziny. Problem ten prowadzi do pogorszenia struktury demograficznej i rosnącego obciążenia systemu usług publicznych. Równolegle obserwuje się niedostateczny poziom integracji społecznej i zaangażowania obywatelskiego, co ogranicza zdolność mieszkańców do współdecydowania i osłabia lokalną tożsamość. Trzecim istotnym problemem jest ograniczona mobilność mieszkańców obszarów peryferyjnych, wynikająca z niewystarczającej dostępności transportu publicznego i słabej integracji systemów komunikacyjnych.

W wymiarze gospodarczym kluczowym problemem jest ograniczona atrakcyjność gminy dla rozwoju działalności gospodarczej, wynikająca z niewystarczającej infrastruktury inwestycyjnej, niskiej dostępności lokali użytkowych oraz ograniczonej promocji gospodarczej. Utrudnia to przyciąganie inwestorów i rozwój lokalnych firm. Drugim wyzwaniem są trudności w pozyskaniu i utrzymaniu zasobów pracy – szczególnie osób młodych i wykwalifikowanych – co wynika z niedopasowania kompetencji do potrzeb rynku oraz odpływu mieszkańców w wieku produkcyjnym. Trzeci problem dotyczy niskiej efektywności współpracy między sektorem publicznym a gospodarczym, co przekłada się na rozproszenie działań rozwojowych i niewykorzystanie potencjału lokalnych produktów i usług.

W wymiarze środowiskowo-przestrzennym największym wyzwaniem jest wysoka wrażliwość gminy na skutki zmian klimatu oraz niska odporność energetyczna, wynikająca z ograniczonego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, niskiej efektywności energetycznej budynków i niedostatecznych działań adaptacyjnych. Drugim problemem jest niekontrolowany rozwój przestrzenny, spowodowany rozproszoną zabudową, niewystarczającym pokryciem planami miejscowymi oraz presją inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo. Trzecim istotnym wyzwaniem pozostaje niewykorzystany potencjał turystyczny gminy, wynikający z ograniczonej infrastruktury, słabej promocji oraz braku zintegrowanej oferty produktowej.

Zidentyfikowane problemy w trzech wymiarach wskazują na potrzebę zintegrowanego podejścia do planowania rozwoju, które uwzględni zarówno poprawę jakości życia mieszkańców, jak i wzmacnianie potencjału gospodarczego

oraz odporności środowiskowej. Ich rozwiązanie wymaga skoordynowanych działań strategicznych, opartych na współpracy międzysektorowej i wykorzystaniu lokalnych zasobów.

Podsumowując, zidentyfikowane problemy mają charakter systemowy i wzajemnie się wzmacniają. Ich rozwiązanie wymaga zintegrowanych działań strategicznych, które będą odpowiadać na przyczyny, minimalizować skutki i wykorzystywać lokalne potencjały w sposób zrównoważony i długofalowy.

2.4.3. Czynniki warunkujące rozwój (analiza SWOT)

Jedną z podstawowych technik analizy strategicznej, podsumowującej charakterystykę danego obszaru za pomocą różnych czynników jest analiza SWOT. Jest to badanie silnych i słabych stron obszaru (czynniki wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń pojawiających się przed nim (czynniki zewnętrzne). Wykonując podstawową analizę SWOT otrzymujemy zestawienie czterech kategorii:

- listę silnych i słabych stron obszaru,
- listę szans i zagrożeń, jakie istnieją lub mogą pojawić się w otoczeniu.

Listy te są ograniczone i syntetyczne, zawierają zazwyczaj po kilka najważniejszych i dobrze zdefiniowanych silnych stron i słabości oraz szans i zagrożeń. Umożliwia to koncentrację na tym, co dla jednostki ma najważniejsze znaczenie (i rezygnację z czynników mniej istotnych). Takie świadome i ograniczone pole widzenia ma charakter decyzji strategicznych. Wykonując szczegółową analizę dla gminy dokonano dodatkowego podziału czynników wewnętrznych i zewnętrznych na trzy podstawowe wymiary:

- społeczny,
- gospodarczy,
- środowiskowo-przestrzenny.

Podział analizy na obszary pozwala na szczegółowe przebadanie najważniejszych czynników mających wpływ na rozwój badanego obszaru.

Tabela 35: Zestawienie mocnych i słabych stron Gminy Myślakowice

WYMIAR	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SPOŁECZNY	Atrakcyjność osiedleńcza i wysoka jakość życia	Spadek liczby mieszkańców i niekorzystna struktura demograficzna
	Aktywność lokalnych organizacji pozarządowych	Niewystarczające zaangażowanie społeczne i integracja mieszkańców
	Rozwinięta infrastruktura edukacyjna i kulturalna	Ograniczona mobilność mieszkańców obszarów peryferyjnych
GOSPODARCZY	Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw i lokalnych usług	Ograniczona infrastruktura inwestycyjna i promocja gospodarcza
	Dostępność terenów inwestycyjnych i przynależność do KSSEMP	Trudności w pozyskaniu i utrzymaniu zasobów pracy
	Stabilność finansowa gminy i rosnące dochody z PIT i CIT	Niska efektywność współpracy samorządu z sektorem gospodarczym
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	Atrakcyjne położenie i wysoka lesistość	Niekontrolowany rozwój przestrzenny i rozproszona zabudowa
	Wysoki udział terenów chronionych i walory krajobrazowe	Niska efektywność energetyczna i ograniczone wykorzystanie OZE
	Reaktywacja połączeń kolejowych i dobra dostępność komunikacyjna	Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i brak zintegrowanej oferty

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzone analizy wykazały kilka kluczowych obszarów **szans i zagrożeń** (czynniki zewnętrzne) obszaru według poniższego podsumowania:

Tabela 36: Zestawienie szans i zagrożeń Gminy Myślakowice

WYMIAR	SZANSE	ZAGROŻENIA
SPOŁECZNY	Możliwość przyciągania nowych mieszkańców dzięki walorom osiedleńczym	Pogłębianie się procesów depopulacyjnych i starzenia się społeczeństwa
	Rozwój usług społecznych i opiekuńczych dla seniorów	Utrata młodych, aktywnych mieszkańców
	Wzrost znaczenia partycypacji społecznej i cyfrowych form zaangażowania	Rosnące oczekiwania wobec jakości usług publicznych przy ograniczonych zasobach
GOSPODARCZY	Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw i lokalnych usług	Ograniczona infrastruktura inwestycyjna i promocja gospodarcza
	Dostępność terenów inwestycyjnych i przynależność do KSSEMP	Trudności w pozyskaniu i utrzymaniu zasobów pracy
	Stabilność finansowa gminy i rosnące dochody z PIT i CIT	Niska efektywność współpracy samorządu z sektorem gospodarczym
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	Atrakcyjne położenie i wysoka lesistość	Niekontrolowany rozwój przestrzenny i rozproszona zabudowa

	Wysoki udział terenów chronionych i walory krajobrazowe	Niska efektywność energetyczna i ograniczone wykorzystanie OZE
	Reaktywacja połączeń kolejowych i dobra dostępność komunikacyjna	Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i brak zintegrowanej oferty

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie analizy SWOT

Analiza SWOT Gminy Mysłakowice pozwala na kompleksowe spojrzenie na czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, które wpływają na możliwości rozwoju gminy. Uwzględnia ona zarówno zasoby i atuty, jak i ograniczenia oraz zagrożenia, które mogą utrudniać realizację celów strategicznych. Poniższe podsumowanie odnosi się do trzech kluczowych wymiarów: społecznego, gospodarczego oraz środowiskowo-przestrzennego.

W zakresie mocnych stron w wymiarze społecznym Gmina Mysłakowice wyróżnia się wysoką jakością życia, atrakcyjnością osiedleńczą oraz aktywnością lokalnych organizacji i rozwiniętą infrastrukturą edukacyjną i kulturalną. W wymiarze gospodarczym pozytywnie należy ocenić rosnącą liczbę mikroprzedsiębiorstw, dostępność terenów inwestycyjnych oraz stabilność finansową gminy. W wymiarze środowiskowo-przestrzennym na uwagę zasługuje atrakcyjne położenie w sąsiedztwie Karkonoszy, wysoki udział terenów chronionych oraz poprawiająca się dostępność komunikacyjna, w tym dzięki reaktywacji połączeń kolejowych.

Z kolei wśród słabych stron w wymiarze społecznym wskazano na niekorzystne trendy demograficzne, ograniczoną integrację społeczną oraz problemy z mobilnością mieszkańców terenów peryferyjnych. W wymiarze gospodarczym wyzwaniem pozostaje niewystarczająca infrastruktura inwestycyjna, trudności w pozyskaniu wykwalifikowanej kadry oraz słaba współpraca między samorządem a sektorem gospodarczym. W wymiarze środowiskowo-przestrzennym problemem jest niekontrolowany rozwój przestrzenny, niska efektywność energetyczna oraz niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna.

Wśród szans w wymiarze społecznym dostrzega się możliwość przyciągania nowych mieszkańców, rozwój usług społecznych oraz wzrost znaczenia partycypacji obywatelskiej. W wymiarze gospodarczym szansą jest rozwój turystyki i produktów lokalnych, dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania oraz współpraca z otoczeniem gospodarczym. W wymiarze środowiskowo-przestrzennym potencjał rozwojowy wiąże się z inwestycjami w zielono-niebieską infrastrukturę, odnawialne źródła energii oraz rosnącym zainteresowaniem turystyką przyrodniczą i kulturową.

Zagrożenia w wymiarze społecznym obejmują pogłębianie się procesów depopulacyjnych, odpływ młodych mieszkańców oraz rosnące oczekiwania wobec usług publicznych przy ograniczonych zasobach. W wymiarze gospodarczym

zagrożeniem jest konkurencja ze strony sąsiednich gmin, sezonowość zatrudnienia oraz ryzyko stagnacji lokalnego rynku pracy. W wymiarze środowiskowo-przestrzennym największe wyzwania to skutki zmian klimatu, degradacja krajobrazu oraz presja inwestycyjna na tereny cenne przyrodniczo i kulturowo.

Podsumowując, analiza SWOT wskazuje na silne fundamenty rozwojowe Gminy Mysłakowice, szczególnie w zakresie walorów środowiskowych, lokalnej aktywności społecznej i potencjału turystycznego. Jednocześnie ujawnia istotne ograniczenia i zagrożenia, które wymagają skoordynowanych działań strategicznych, zwłaszcza w obszarach demografii, gospodarki i planowania przestrzennego.

2.4.4. Kluczowe potrzeby rozwojowe

Kluczowe (strategiczne) potrzeby rozwojowe to sposób (działanie, kierunek, coś co trzeba zrobić) wpływu kluczowych czynników rozwoju na pozytywną zmianę innych czynników SWOT, tzn. to w jaki sposób osłabią one zagrożenia i/lub wykorzystają szanse i/lub wzmocnią silne strony i/lub ograniczą słabe strony.

Przeprowadzone badania i analizy oraz warsztaty problemowe potwierdziły, że brak odpowiednich kierunków rozwoju oraz wykorzystania dostępnych potencjałów, ma znaczny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru.

Zdjęcie 4: Warsztaty diagnostyczne w Mysłakowicach – kluczowe potrzeby

Źródło: materiały własne

Podsumowując całościowo proces diagnostyczny wypracowano kilka **zasadniczych potrzeb kierunkowych Gminy Mysłakowice** – z punktu widzenia społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego, które na tym etapie przenikają się

i nie są ściśle przypisane do wymiaru – wpływają na większy aspekt życia społeczno-gospodarczego.

Tabela 37: Matryca kluczowych potrzeb Gminy Mysłakowice

MATRYCA POTRZEB	
1	Zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych poprzez zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i poprawę dostępności usług dla rodzin
2	Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności obywatelskiej mieszkańców, w tym rozwój oferty dla młodzieży i seniorów
3	Poprawa dostępności transportowej i mobilności mieszkańców, zwłaszcza w obszarach peryferyjnych
4	Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy, w tym przestrzeni dla MŚP i usług
5	Wzmocnienie kompetencji zawodowych mieszkańców i dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy
6	Zwiększenie efektywności współpracy między samorządem, biznesem i organizacjami społecznymi
7	Zintegrowane planowanie przestrzenne i przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy
8	Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury oraz zwiększenie odporności gminy na zmiany klimatu
9	Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego gminy poprzez rozwój infrastruktury i promocję oferty
10	Usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych – podniesienie jakości obsługi mieszkańców w urzędach, wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych dla mieszkańców i przedsiębiorców

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie analizy potrzeb

Zidentyfikowanie kluczowych potrzeb rozwojowych Gminy Mysłakowice stanowi istotny krok w kierunku budowania spójnej i realistycznej strategii rozwoju. Potrzeby te wynikają bezpośrednio z analizy potencjałów, problemów oraz czynników SWOT i stanowią odpowiedź na najważniejsze wyzwania oraz możliwości rozwojowe gminy. Ich charakter jest przekrojowy – obejmują zarówno kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenne, jak i instytucjonalne.

Pierwszą potrzebą jest zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych poprzez zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej, rozwój oferty mieszkaniowej oraz poprawę dostępności usług dla rodzin z dziećmi.

Drugą – wzmocnienie integracji społecznej i aktywności obywatelskiej, co może przyczynić się do budowania silniejszej wspólnoty lokalnej i większego zaangażowania mieszkańców w życie publiczne.

Trzecią potrzebą jest poprawa dostępności transportowej i mobilności mieszkańców, szczególnie w obszarach peryferyjnych, co ma kluczowe znaczenie dla równego dostępu do edukacji, pracy i usług.

Czwarta potrzeba dotyczy rozwoju infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy, w tym tworzenia przestrzeni dla mikro i małych firm oraz usług lokalnych.

Piąta – to wzmocnienie kompetencji zawodowych mieszkańców i lepsze dopasowanie edukacji do potrzeb rynku pracy, co może zwiększyć konkurencyjność lokalnej siły roboczej.

Szósta potrzeba to zwiększenie efektywności współpracy między samorządem, biznesem i organizacjami społecznymi, co pozwoli na lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów i budowanie trwałych partnerstw.

Siódma potrzeba odnosi się do zintegrowanego planowania przestrzennego i przeciwdziałania rozlewaniu się zabudowy, co pozwoli chronić walory krajobrazowe i ograniczyć koszty infrastrukturalne.

Ósma – to rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury oraz zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatu, w tym poprzez inwestycje w retencję i odnawialne źródła energii.

Dziewiąta potrzeba dotyczy pełniejszego wykorzystania potencjału turystycznego i kulturowego gminy, co wymaga rozwoju infrastruktury, integracji oferty i skutecznej promocji.

Dziesiątą, horyzontalną potrzebą jest rozwój instytucjonalny gminy – obejmujący poprawę jakości zarządzania, cyfryzację usług publicznych oraz zwiększenie zdolności do pozyskiwania środków zewnętrznych. Jest to warunek skutecznej realizacji wszystkich pozostałych potrzeb i budowania nowoczesnej, sprawnej administracji.

Podsumowując, wskazane potrzeby tworzą spójną i kompleksową podstawę do formułowania celów strategicznych. Ich realizacja pozwoli Gminie Mysłakowice nie tylko na skuteczne reagowanie na obecne wyzwania, ale także na pełniejsze wykorzystanie swojego potencjału rozwojowego w długofalowej perspektywie.

Natomiast wypracowana kompleksowa analiza diagnostyczna stanowi w całości podstawę do kierunkowania rozwoju strategicznego – określenia wyjściowej wizji i celów strategicznych, a w konsekwencji przygotowania odpowiednich inwestycji i działań do podjęcia w celu ich realizacji.

3. CELE STRATEGICZNE I ICH OPERACJONALIZACJA

Wizja strategiczna tworzy obraz rzeczywistości w dalszej perspektywie strategicznej, jako punkt docelowy do realizacji długofalowych działań i interwencji. Z kolei cele strategiczne stanowią wskazanie kierunków średnioterminowych – do podjęcia w pierwszej, kilkuletniej perspektywie – w celu dążenia do urzeczywistnienia wizji, przy jednoczesnej świadomości potencjałów, ale też deficytów, które wzmacniają bądź osłabiają proces.

Zdjęcie 5: Warsztaty strategiczne w Mysłakowicach

Źródło: materiały własne

Wizja rozwoju obszaru gminy Mysłakowice oraz cele strategiczne zostały określone w trybie partycypacyjno-eksperckim. Formułując wizje i cele strategiczne wykorzystano podejście zintegrowane, łączące i grupujące różne wątki i obszary wyzwań zidentyfikowanych w trakcie procesu. Skutkuje to w sposób zamierzony również ich pewnym uproszczeniem, umożliwiającym szersze spojrzenie na rozwój obszaru.

Na finalny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały potencjały obszaru, ale i istniejące luki, deficyty i potrzeby interwencji,
- opinie społeczne mieszkańców i interesariuszy dotyczące oczekiwanej wizji otoczenia oraz wskazania najważniejszych aspektów wymagających zmian,
- wnioski z warsztatów i dyskusji prowadzonych z przedstawicielami gminy oraz interesariuszami,

- zgodność logiczna ze strategiami wyższego rzędu.

Jako punkt wyjścia, w ramach przeprowadzonego procesu konstrukcji **wizji i celów strategicznych obszaru** zaproponowane zostało po kilkanaście propozycji warsztatowych, przedstawionych do refleksji i selekcji wg powyższych założeń.

Propozycje wizji oraz celów strategicznych zostały przedyskutowane i sformułowane w procesie wspólnej dyskusji, wypracowane w **ostatecznym kształcie** jak w kolejnych punktach.

3.1. WIZJA GMINY MYŚLAKOWICE

W wyniku przeprowadzonego procesu warsztatowego i podjętych **decyzji strategicznych** dokonano kluczowych wyborów i podsumowania **wizji** według dwóch założeń:

- Wizji w formie haseł – jako określenia uproszczone, sloganowe, do wykorzystania jako element skojarzenia, promocji, marketingu,
- Wizji w formie pełnej – jako element refleksji, opisu oczekiwań i kierunku rozwoju w perspektywie wieloletniej.

Wizja w formie haseł – sloganów wygląda jak poniżej.

Tabela 38: Wizja Gminy Myślakowice – forma uproszczona

Nazwa kategorii	Opis kategorii
WIZJA GMINY MYŚLAKOWICE (HASŁA)	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Myślakowice – zielone serce Karkonoszy, bliskie naturze i ludziom • Tu historia spleta się z przyszłością – Gmina Myślakowice dla pokoleń • Gmina Myślakowice – spokojna siła wspólnoty i natury • W Dolinie Pałaców i Ogrodów – żyj pięknie, żyj lokalnie • Gmina Myślakowice – miejsce, które wybierasz na nowo każdego dnia • Zatrzymaj się i żyj – Gmina Myślakowice w rytmie slow life • Blisko gór, blisko Ciebie – Gmina Myślakowice dla aktywnych i rodzinnych • Gmina Myślakowice – gmina z duszą, przestrzenią i przyszłością

Źródło: opracowanie własne

Z kolei wizja w formie pełnego opisu została przygotowana w następujący sposób:

Tabela 39: Wizja Gminy Myślakowice – pełen opis

Wizja GMINY MYŚLAKOWICE
Gmina Myślakowice to miejsce, które w perspektywie najbliższych dekad staje się wzorem harmonijnego rozwoju – przestrzenią, gdzie lokalna tożsamość, przyroda i nowoczesność współistnieją w równowadze. To gmina, która nie tylko odpowiada na wyzwania współczesności, ale

także kreuje przyszłość – otwartą, inkluzywną i zrównoważoną. Gmina Myślakowice to miejsce, w którym chce się żyć, pracować i odpoczywać, niezależnie od wieku, pochodzenia czy stylu życia.

Społecznie Gmina Myślakowice staje się gminą silnej wspólnoty, w której mieszkańcy czują się współtwórcami lokalnej rzeczywistości. Wysoka jakość życia, dostępność usług, aktywność obywatelska i troska o relacje międzyludzkie budują poczucie bezpieczeństwa i przynależności. Młodzi wracają, seniorzy czują się potrzebni, a rodziny znajdują tu przestrzeń do rozwoju. Edukacja, kultura i zdrowie są dostępne, nowoczesne i odpowiadają na realne potrzeby mieszkańców.

Gospodarczo Gmina Myślakowice rozwija się jako miejsce przyjazne przedsiębiorczości, innowacjom i lokalnym produktom. Mikroprzedsiębiorstwa, agroturystyka, rzemiosło i usługi cyfrowe tworzą zróżnicowany i odporny rynek pracy. Gmina Myślakowice przyciągają inwestorów, którzy podziwiają wartości zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej. Współpraca między samorządem, biznesem i organizacjami społecznymi staje się fundamentem lokalnej gospodarki.

Środowiskowo i przestrzennie Gmina Myślakowice jest przykładem gminy, która chroni swoje zasoby naturalne i kulturowe, jednocześnie rozwijając nowoczesną infrastrukturę. Zielono-niebieska infrastruktura, odnawialne źródła energii, retencja wodna i planowanie przestrzenne tworzą krajobraz odporny na zmiany klimatu. Dolina Pałaców i Ogrodów, szlaki turystyczne, lasy i punkty widokowe są dostępne, zadbane i promowane jako skarby regionu.

Gmina Myślakowice to gmina, która nie boi się marzyć – o wspólnocie bez barier, o gospodarce „z duszą”, o przestrzeni, która inspiruje. To miejsce, które łączy ludzi, ideę i naturę. W tej wizji przyszłości Gmina Myślakowice jest nie tylko punktem na mapie, ale kierunkiem, który wybierają ci, którzy szukają jakości, spokoju i sensu.

Źródło: opracowanie własne

3.2. CELE STRATEGICZNE GMINY MYŚLAKOWICE

Cele strategiczne stanowią finalny wynik procesu strategicznego – bazują na przeprowadzonej diagnozie, zidentyfikowanych potencjałach rozwojowych, mają na celu rozwiązywanie kluczowych problemów, oddziaływanie na czynniki SWOT i wspieranie realizacji kluczowych potrzeb rozwojowych. Ten sposób myślenia stanowi o zintegrowanym charakterze celów strategicznych, uwzględniającym poszczególne etapy procesu i sytuacji społeczno-gospodarczej.

W wyniku przeprowadzonego procesu warsztatowego i podjętych **decyzji strategicznych** dokonano kluczowych wyborów i podsumowania **celów strategicznych** według trzech założeń⁹:

- Cele szczegółowe (1.-3.) – odnoszące się do kluczowych wymiarów rozwojowych: społecznego, gospodarczego, środowiskowo-przestrzennego
- Cele operacyjne (1.1-3.3) – odnoszące się szczegółowo do kierunków w ramach danego wymiaru rozwojowego, osobno społecznego, gospodarczego, środowiskowo-przestrzennego

⁹ Zgodne z zakresami określonymi w art. 10e ust. 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym Strategia rozwoju gminy (...) określa cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym (tu: środowiskowo-przestrzennym)

- Cel horyzontalny – odnoszący się do rozwoju potencjału instytucjonalnego niezbędnego do wdrażania strategii.

W efekcie zaproponowano pełną kafeterię celów strategicznych.

Tabela 40: Zatwierdzone cele strategiczne Gminy Mysłakowice

Nazwa kategorii	Opis kategorii
1. CEL SZCZEGÓŁOWY	1. Cel strategiczny społeczny Silna, zintegrowana i aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia
1.1 Cel operacyjny	1.1. Zapewniona dostępność usług społecznych i lokalnych
1.2 Cel operacyjny	1.2. Wzmocniona integracja społeczna i zaangażowanie obywatelskie mieszkańców
1.3 Cel operacyjny	1.3. Adaptacja usług społecznych do zmian demograficznych
2. CEL SZCZEGÓŁOWY	2. Cel strategiczny gospodarczy Rozwinięta lokalna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, turystyce i współpracy międzysektorowej
2.1 Cel operacyjny	2.1. Stworzony przyjazny klimat dla inwestycji i rozwoju działalności gospodarczej
2.2 Cel operacyjny	2.2. Zwiększona dostępność zasobów pracy i kompetencji mieszkańców
2.3 Cel operacyjny	2.3. Zwiększona efektywność współpracy sektora publicznego, gospodarczego i społecznego
3. CEL SZCZEGÓŁOWY	3. Cel strategiczny środowiskowo-przestrzenny Zrównoważony rozwój przestrzenny i wysoka odporność środowiskowa gminy
3.1 Cel operacyjny	3.1. Zintegrowane planowanie przestrzenne i uporządkowany rozwój zabudowy
3.2 Cel operacyjny	3.2. Zwiększona odporność gminy na zmiany klimatu i rozwinięta zielono-niebieska infrastruktura
3.3 Cel operacyjny	3.3. W pełni wykorzystany potencjał turystyczny i kulturowy gminy
Cel horyzontalny	Rozwinięty potencjał instytucjonalny

Źródło: opracowanie własne

3.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH

Cele strategiczne zostały jednocześnie zdefiniowane poprzez dokonanie ich opisu wyznaczającego kierunki działań rozwoju strategicznego – doprecyzowanie zakresu danego celu, czy to na poziomie ogólnym, szczegółowym czy operacyjnym. Pozwala to w dalszych krokach na odpowiednie zaplanowanie projektów strategicznych w określonych zakresach.

Cele dotyczące **wymiaru społecznego** zostały zdefiniowane i określone za pomocą kierunków działań jak poniżej.

Tabela 41: Cele społeczne – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
1. CEL SZCZEGÓŁOWY	1. Cel strategiczny społeczny Silna, zintegrowana i aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia
1.1 Cel operacyjny	1.1. Zapewniona dostępność usług społecznych i lokalnych
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Rozwój infrastruktury usług publicznych i lokalnych, w tym edukacyjnych, zdrowotnych, transportowych, rekreacyjnych, opiekuńczych i administracyjnych. Poprawa dostępności przestrzennej usług poprzez rozwój transportu publicznego, integrację systemów komunikacyjnych oraz wdrażanie rozwiązań cyfrowych. Tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych, takich jak place zabaw, parki, strefy rekreacyjne i miejsca spotkań, także w miejscowościach peryferyjnych. Wzmacnianie oferty mieszkaniowej poprzez działania inwestycyjne, rewitalizacyjne i wspierające budownictwo społeczne.
1.2 Cel operacyjny	1.2. Wzmocniona integracja społeczna i zaangażowanie obywatelskie mieszkańców
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Rozwój kultury lokalnej i edukacji obywatelskiej, w tym między innymi organizacja wydarzeń kulturalnych, festiwali, warsztatów i działań międzypokoleniowych. Wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw oddolnych, w tym system grantowy, doradztwo i promocja aktywności społecznej. Rozbudowa infrastruktury i oferty integracyjnej – świetlic, klubów, kawiarenek, miejsc spotkań i przestrzeni wspólnych. Wprowadzenie mechanizmów partycypacji społecznej, w tym konsultacji społecznych i lokalnych forów dialogu.
1.3 Cel operacyjny	1.3. Adaptacja usług społecznych do zmian demograficznych

KIERUNKI DZIAŁAŃ	Rozwój usług społecznych dostosowanych do zmieniającej się struktury demograficznej, w tym dla dzieci i młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób przyjezdnych. Wzmocnienie oferty edukacyjnej, opiekuńczej, profilaktycznej i integracyjnej dla grup wymagających szczególnego wsparcia. Tworzenie dostępnej infrastruktury usługowej, uwzględniającej potrzeby osób o ograniczonej mobilności i różnym poziomie sprawności. Wspieranie lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne, w tym działania aktywizujące, informacyjne i adaptacyjne. Rozwój systemów reagowania na potrzeby grup wrażliwych, w tym poprzez cyfryzację usług, doradztwo i działania środowiskowe.
-------------------------	--

Źródło: opracowanie własne

Cele dotyczące **wymiaru gospodarczego** zostały zdefiniowane i określone za pomocą kierunków działań jak poniżej.

Tabela 42: Cele gospodarcze – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
2. CEL SZCZEGÓŁOWY	2. Cel strategiczny gospodarczy Rozwinięta lokalna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, turystyce i współpracy międzysektorowej
2.1 Cel operacyjny	2.1. Stworzony przyjazny klimat dla inwestycji i rozwoju działalności gospodarczej
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Rozbudowa oferty inwestycyjnej, w tym między innymi przestrzeni pod inwestycje, lokali użytkowych, stref aktywności gospodarczej i przestrzeni coworkingowych. Promocja oferty lokalnych produktów i usług, w tym certyfikacja, targi, kampanie promocyjne i wsparcie marketingowe. Wsparcie dla agroturystyki, produktów lokalnych, rzemiosła i firm cyfrowych, w tym doradztwo, szkolenia, dostęp do sieci i partnerstw. Organizacja wydarzeń biznesowych, takich jak fora, konferencje, spotkania branżowe i wizyty studyjne. Tworzenie platform współpracy i wymiany dobrych praktyk, w tym międzysektorowych grup roboczych, sieci tematycznych i partnerstw lokalnych. Rozwój w ramach Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości.
2.2 Cel operacyjny	2.2. Zwiększona dostępność zasobów pracy i kompetencji mieszkańców
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Rozwój edukacji zawodowej, w tym między innymi współpraca w zakresie szkolnictwa branżowego, kursów kwalifikacyjnych, programów mentoringowych i praktyk zawodowych. Współpraca z instytucjami edukacyjnymi i pracodawcami, w tym rozwój współpracy w zakresie lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Realizacja programów wsparcia dla młodych i osób bezrobotnych, w tym doradztwo zawodowe, programy aktywizacyjne i działania reintegracyjne. Promocja pracy zdalnej i osiedlania się osób aktywnych zawodowo, w tym rozwój infrastruktury cyfrowej, kampanie informacyjne i działania promujące workation oraz zapewnienie dywersyfikacji gospodarki i

	rozwoju nowych technologii. Dostosowanie kompetencji do potrzeb rynku pracy, w tym monitoring potrzeb, współpraca z sektorem gospodarczym i rozwój kompetencji przyszłości.
2.3 Cel operacyjny	2.3. Zwiększona efektywność współpracy sektora publicznego, gospodarczego i społecznego
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Budowa partnerstw lokalnych i regionalnych, w tym między innymi porozumień, wspólnych projektów, sieci współpracy i inicjatyw klastrowych. Koordynacja działań rozwojowych, w tym tworzenie strategii sektorowych, planów operacyjnych i mechanizmów zarządzania rozwojem. Utworzenie jednostki ds. promocji gminy i obsługi inwestorów, w tym centrum informacji, punktu kontaktowego i zespołu ds. relacji z biznesem. Wspólna realizacja projektów międzysektorowych, w tym inicjatyw edukacyjnych, społecznych, turystycznych i środowiskowych. Wzmocnienie synergii działań lokalnych podmiotów, w tym integracja zasobów, wspólne kampanie i działania promujące lokalną tożsamość gospodarczą.

Źródło: opracowanie własne

Cele dotyczące **wymiaru środowiskowo-przestrzennego** zostały zdefiniowane jak poniżej.

Tabela 43: Cele środowiskowo-przestrzenne – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
3. CEL SZCZEGÓŁOWY	3. Cel strategiczny środowiskowo-przestrzenny Zrównoważony rozwój przestrzenny i wysoka odporność środowiskowa gminy
3.1 Cel operacyjny	3.1. Zintegrowane planowanie przestrzenne i uporządkowany rozwój zabudowy
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Opracowanie kompletnych planów zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy. Ochrona ładu przestrzennego i krajobrazu, w tym zachowanie osi widokowych, walorów kulturowych i przyrodniczych. Zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, w tym poprzez wyznaczenie obszarów koncentracji rozwoju i ograniczanie presji inwestycyjnej. Ograniczenie presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo, w tym działania planistyczne, edukacyjne i kontrolne. Współpraca z instytucjami planistycznymi w zakresie spójnego i zrównoważonego planowania na różnych poziomach.
3.2 Cel operacyjny	3.2. Zwiększona odporność gminy na zmiany klimatu i rozwinięta zielono-niebieska infrastruktura
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Rozwój retencji wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, w tym między innymi zbiorników, systemów infiltracyjnych, ogrodów deszczowych i rozwiązań naturalnych. Inwestycje w odnawialne źródła energii, w tym fotowoltaikę, małe elektrownie wodne, biogazownie i magazyny energii. Poprawa efektywności energetycznej budynków, w tym termomodernizacja, audyty energetyczne i systemy zarządzania energią. Rozbudowa lub modernizacja infrastruktury ochrony

	środowiska, w tym oczyszczalni ścieków, systemów segregacji i przetwarzania odpadów, systemów monitoringu i reagowania. Edukacja klimatyczna i promocja postaw proekologicznych, w tym kampanie informacyjne, działania szkolne i lokalne inicjatywy mieszkańców.
3.3 Cel operacyjny	3.3. W pełni wykorzystany potencjał turystyczny i kulturowy gminy
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Rozwój oferty i infrastruktury turystycznej, w tym między innymi szlaków pieszych i rowerowych, punktów widokowych, miejsc parkingowych i małej architektury. Integracja i promocja oferty turystycznej i kulturowej, w tym tworzenie pakietów tematycznych, map, aplikacji i materiałów promocyjnych. Współpraca z podmiotami turystycznymi i sąsiednimi gminami, w tym wspólne projekty, kampanie i wydarzenia. Promocja dziedzictwa Doliny Pałaców i Ogrodów, w tym rewitalizacja obiektów, organizacja wydarzeń i działania edukacyjne. Rozwój spokojnej, zrównoważonej turystyki, w tym turystyki przyrodniczej, kulturowej, rodzinnej i slow travel.

Źródło: opracowanie własne

Cel **horyzontalny** w zakresie wzrostu kompetencji instytucjonalnych został zdefiniowany jak poniżej.

Tabela 44: Cel horyzontalny – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
CEL HORYZONTALNY	Rozwinięty potencjał instytucjonalny
	Rozwijanie potencjału instytucjonalnego gminy obejmować będzie kompleksowe podnoszenie kompetencji w zakresie zarządzania rozwojem strategicznym, współpracy międzysektorowej i międzysamorządowej, angażowanie mieszkańców w procesy strategiczne oraz inwestowanie w infrastrukturę techniczną i informatyczną, a także zwiększanie dostępności do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców oraz likwidację barier. Celem jest trwałe wdrażanie i utrzymanie efektów strategii w dłuższej perspektywie czasowej.

Źródło: opracowanie własne

3.4. ZGODNOŚĆ LOGICZNA CELÓW STRATEGICZNYCH

Zatwierdzone cele strategiczne **odpowiadają** zidentyfikowanym na etapie diagnostycznym **kluczowym problemom i wyzwaniom**, mają **charakter zintegrowany**, łącząc różne obszary problemowe wynikające z przeprowadzonej diagnozy i najlepiej realizują wyznaczone kierunki strategicznej interwencji i współpracy, jednocześnie zachowując konieczny poziom ogólności i dystans.

Zidentyfikowana siatka celów wraz z ich cechami odnosić się powinna do zidentyfikowanych problemów głównych i szczegółowych, ich przyczyn i możliwych skutków. Poziom spójności i **nakładanie się celów na problemy** jest kluczowe w kontekście potencjalnej **skuteczności strategii** i podejmowanych interwencji wg zasady, że podejmowane działania powinny wykorzystywać potencjały i niwelować problemy w możliwie najszerzy i trwały sposób.

Zidentyfikowana kafeteria celów strategicznych i operacyjnych wraz z ich cechami odnosić się powinna również do zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych. Poziom spójności i **nakładanie się celów operacyjnych na potrzeby** jest kluczowe w kontekście potencjalnej **skuteczności strategii** i podejmowanych interwencji, wg zasady, że podejmowane działania powinny realizować kluczowe potrzeby rozwojowe obszaru w możliwie najszerzy i trwały sposób.

Relację między celami operacyjnymi i potrzebami obrazuje poniższa tabela.

Tabela 45: Matryca relacji celów operacyjnych i potrzeb rozwojowych

CELE STRATEGII	REALIZOWANE POTRZEBY ROZWOJOWE
Cel 1 społeczny: Silna, zintegrowana i aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia	
1.1. Zapewniona dostępność usług społecznych i lokalnych	1. Zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych 3. Poprawa dostępności transportowej 10. Usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych
1.2. Wzmocniona integracja społeczna i zaangażowanie obywatelskie mieszkańców	2. Wzmocnienie integracji społecznej 10. Usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych
1.3. Adaptacja usług społecznych do zmian demograficznych	1. Zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych 2. Wzmocnienie integracji społecznej 10. Usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych
Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta lokalna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, turystyce i współpracy międzysektorowej	
2.1. Stworzony przyjazny klimat dla inwestycji i rozwoju działalności gospodarczej	4. Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość 6. Zwiększenie efektywności współpracy 9. Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego
2.2. Zwiększona dostępność zasobów pracy i kompetencji mieszkańców	1. Zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych 4. Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość 5. Wzmocnienie kompetencji zawodowych mieszkańców
2.3. Zwiększona efektywność współpracy sektora publicznego,	6. Zwiększenie efektywności współpracy 9. Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego 10. Usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych

gospodarczego i społecznego	
Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój przestrzenny i wysoka odporność środowiskowa gminy	
3.1. Zintegrowane planowanie przestrzenne i uporządkowany rozwój zabudowy	1. Zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych 7. Zintegrowane planowanie przestrzenne 9. Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego
3.2. Zwiększona odporność gminy na zmiany klimatu i rozwinięta zielono-niebieska infrastruktura	7. Zintegrowane planowanie przestrzenne 8. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury 10. Usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych
3.3. W pełni wykorzystany potencjał turystyczny i kulturowy gminy	4. Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość 6. Zwiększenie efektywności współpracy 9. Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego
Cel horyzontalny	
Rozwinięty potencjał instytucjonalny	10. Usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych

Źródło: opracowanie własne

Struktura celów operacyjnych została bezpośrednio wyprowadzona z diagnozy, która wskazała konkretne problemy, potencjały i potrzeby rozwojowe w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym oraz środowiskowo-przestrzennym. Cele operacyjne nie tylko odpowiadają na zidentyfikowane bariery rozwojowe, ale także wykorzystują lokalne zasoby i potencjały w sposób zintegrowany, wielowymiarowy i trwały. Ich wzajemne powiązania z potrzebami rozwojowymi są kluczowe dla skuteczności strategii i efektywności podejmowanych interwencji.

W wymiarze społecznym cele operacyjne odnoszą się do trzech głównych obszarów: dostępności usług, integracji społecznej oraz adaptacji do zmian demograficznych.

Cel 1.1, dotyczący zapewnienia dostępności usług społecznych i lokalnych, bezpośrednio realizuje potrzebę nr 1 (zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych), poprzez poprawę warunków osiedleńczych i jakości życia. Jednocześnie odpowiada na potrzebę nr 3 (poprawa dostępności transportowej), ponieważ mobilność została włączona jako kluczowy element dostępności usług. Cel ten wspiera również potrzebę nr 10 (usprawnienie usług administracyjnych), poprzez rozwój cyfrowych form kontaktu i obsługi mieszkańców oraz decentralizację usług w kierunku miejscowości peryferyjnych.

Cel 1.2, skoncentrowany na integracji społecznej i zaangażowaniu obywatelskim, realizuje potrzebę nr 2 (wzmocnienie integracji społecznej), poprzez rozwój kultury lokalnej, edukacji obywatelskiej i mechanizmów partycypacji. Wspiera także potrzebę

nr 10, ponieważ aktywne społeczeństwo lokalne jest fundamentem sprawnego zarządzania i komunikacji z mieszkańcami.

Cel 1.3, dotyczący adaptacji usług społecznych do zmian demograficznych, odpowiada na potrzebę nr 1 (demografia), ale także na potrzebę nr 2 (integracja) i nr 10 (usługi administracyjne), ponieważ dostosowanie oferty do potrzeb dzieci, młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przyjezdnych wymaga zarówno infrastruktury, jak i kompetencji instytucjonalnych.

W wymiarze gospodarczym cele operacyjne odpowiadają na potrzeby związane z rozwojem przedsiębiorczości, kompetencji zawodowych oraz współpracy międzysektorowej.

Cel 2.1, dotyczący klimatu inwestycyjnego, realizuje potrzebę nr 4 (infrastruktura dla przedsiębiorczości), poprzez tworzenie przestrzeni inwestycyjnych, promocję lokalnych produktów i rozwój agroturystyki. Wspiera także potrzebę nr 6 (współpraca), ponieważ działania inwestycyjne wymagają koordynacji między samorządem, biznesem i organizacjami społecznymi. Dodatkowo, cel ten wpisuje się w potrzebę nr 9 (turystyka i kultura), poprzez rozwój gospodarki opartej na lokalnych zasobach.

Cel 2.2, skoncentrowany na zasobach pracy i kompetencjach mieszkańców, realizuje potrzebę nr 5 (kompetencje zawodowe), ale także wspiera potrzebę nr 1 (zatrzymanie odpływu młodych) i nr 4 (rozwój rynku pracy). Działania w tym obszarze obejmują edukację zawodową, współpracę z pracodawcami, promocję pracy zdalnej i rozwój nowych technologii, co odpowiada na wyzwania demograficzne i strukturalne rynku pracy.

Cel 2.3, dotyczący współpracy międzysektorowej, bezpośrednio realizuje potrzebę nr 6, ale także wspiera potrzebę nr 10 (rozwój instytucjonalny) oraz nr 9 (turystyka i kultura), ponieważ skuteczna współpraca jest warunkiem integracji działań promocyjnych, edukacyjnych i rozwojowych.

W wymiarze środowiskowo-przestrzennym cele operacyjne odpowiadają na potrzeby związane z planowaniem przestrzennym, adaptacją do zmian klimatu oraz wykorzystaniem zasobów turystycznych.

Cel 3.1, dotyczący zintegrowanego planowania przestrzennego, realizuje potrzebę nr 7 (planowanie), ale także wspiera potrzebę nr 1 (osiedleńczość) i nr 9 (turystyka), ponieważ uporządkowana przestrzeń sprzyja inwestycjom, rekreacji i ochronie krajobrazu.

Cel 3.2, skoncentrowany na odporności klimatycznej, realizuje potrzebę nr 8 (zielono-niebieska infrastruktura), ale także wspiera potrzebę nr 7 (planowanie) i nr 10 (instytucje), ponieważ działania adaptacyjne wymagają koordynacji, zarządzania i edukacji.

Cel 3.3, dotyczący turystyki i kultury, bezpośrednio realizuje potrzebę nr 9, ale także wspiera potrzebę nr 4 (przedsiębiorczość) i nr 6 (współpraca), ponieważ rozwój turystyki lokalnej opiera się na aktywności gospodarczej i współdziałaniu różnych podmiotów.

Wszystkie cele operacyjne, niezależnie od wymiaru, w sposób bezpośredni lub pośredni wspierają realizację potrzeby horyzontalnej nr 10 – usprawnienie usług administracyjnych i samorządowych. Jest to potrzeba przekrojowa, warunkująca skuteczność wdrażania pozostałych działań strategicznych. Wymaga ona rozwoju kompetencji instytucjonalnych, cyfryzacji usług, poprawy jakości obsługi mieszkańców oraz zwiększenia zdolności gminy do pozyskiwania środków zewnętrznych i zarządzania projektami. Cele takie jak 1.1 (dostępność usług), 1.2 (zaangażowanie społeczne), 1.3 (adaptacja usług), 2.3 (współpraca międzysektorowa) oraz 3.2 (odporność klimatyczna) zawierają komponenty instytucjonalne, które bezpośrednio wspierają rozwój potencjału administracyjnego gminy.

Podsumowując, cele operacyjne w strategii Gminy Mysłakowice zostały zaprojektowane w sposób, który umożliwia wielowymiarową realizację potrzeb rozwojowych, w tym także potrzeby horyzontalnej. Ich wzajemne powiązania i nakładanie się na potrzeby zapewniają, że strategia nie tylko odpowiada na konkretne problemy, ale także wykorzystuje lokalne potencjały w sposób zintegrowany i trwały. Taka konstrukcja zwiększa skuteczność interwencji strategicznych, pozwala na elastyczne dostosowanie działań do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i środowiskowych, oraz wzmacnia zdolność gminy do długofalowego, zrównoważonego rozwoju.

3.5. KONTEKST STRATEGICZNY

W kontekście zarówno strategicznym, jak i operacyjnym, kluczowe jest uzyskanie spójności, komplementarności i zgodności pomiędzy proponowanymi celami strategicznymi danego obszaru z założeniami strategicznymi wyższego rzędu. Zidentyfikowane kierunki interwencji muszą wpisywać się w cele nadrzędne i nie powinny stać w sprzeczności z tymi celami, stanowiąc ich istotne uzupełnienie, rozwinięcie i wzmocnienie na poziomie danego obszaru. Pozwala to na osiągnięcie lepszych rezultatów strategicznych i wzmocnienie efektywności podejmowanych działań i interwencji.

Wypracowane cele strategiczne zachowują **pełną zgodność i spójność** z obowiązującymi **dokumentami strategicznymi krajowymi i regionalnymi**, co potwierdza przeprowadzona analiza porównawcza i celowa przyjętych celów strategicznych z celami strategicznymi określonymi w kluczowych dokumentach:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030¹⁰
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030¹¹
- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027¹²
- Program Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027¹³

W odniesieniu do celu szczegółowego: **społecznego** zastosowanie znajduje poniższa tabela.

Tabela 46: Odniesienie celu szczegółowego: społecznego do strategii wyższego rzędu

Odniesienie	Zgodność
1. Cel strategiczny społeczny Silna, zintegrowana i aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym • Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie <p>Rozwój usług społecznych, infrastruktury, integracji społecznej i dostępności przestrzennej wpisuje się w działania KSRR na rzecz spójności terytorialnej, adaptacji do zmian demograficznych oraz poprawy jakości życia.</p>
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 2: Poprawa jakości i dostępności usług publicznych • Cel 3: Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego <p>SRWD 2030 zakłada m.in. rozwój infrastruktury społecznej, edukacji, zdrowia, kultury, integracji społecznej, aktywności obywatelskiej i wsparcia dla grup wrażliwych. Gmina Mysłakowice wpisuje się w te założenia poprzez działania na rzecz dostępności usług, integracji społecznej, adaptacji do zmian demograficznych i partycypacji obywatelskiej.</p>
Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • RSO2.8 – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR) • RSO3.2 – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR) • RSO4.5 – Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR) • RSO4.6 – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR) • RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i

¹⁰ „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” przyjęta uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030"

¹¹ „Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030”, przyjęta uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 roku

¹² Program „Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027” zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 5 grudnia 2022 nr C(2022)9070

¹³ Programu Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027 (aktualizacja) przyjęty uchwałą nr XLV/304/2022 Rady Powiatu Karkonoskiego z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie aktualizacji „Programu Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027”

	<p>środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ESO4.1-4.12 – Włączenie społeczne, edukacja, zatrudnienie, usługi społeczne <p>Cele społeczne Gminy Mysłakowice są zgodne z FEDS w zakresie poprawy dostępności usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, kultury, turystyki, integracji społecznej, aktywizacji zawodowej, deinstytucjonalizacji usług, przeciwdziałania wykluczeniu i ubóstwu oraz rozwoju infrastruktury społecznej i mieszkaniowej.</p>
Program Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1: Rozwój kapitału ludzkiego, współpraca z organizacjami pozarządowymi • Cel 5: Poprawa infrastruktury publicznej oraz dostępności usług <p>Gmina koncentruje się na usługach społecznych, kapitale ludzkim i integracji, co jest spójne z powiatowymi działaniami w zakresie edukacji, pieczy zastępczej, wsparcia dla NGO, zdrowia i kultury.</p>

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu do celu szczegółowego: **gospodarczego** zastosowanie znajduje poniższa tabela.

Tabela 47: Odniesienie celu szczegółowego: gospodarczego do strategii wyższego rzędu

Odniesienie	Zgodność
2. Cel strategiczny gospodarczy Rozwinięta lokalna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, turystyce i współpracy międzysektorowej	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych <p>Wsparcie dla przedsiębiorczości, edukacji zawodowej, turystyki, lokalnych produktów oraz współpracy międzysektorowej odpowiada na cele KSRR dotyczące innowacyjności, kapitału ludzkiego i sieciowania.</p>
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1: Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu <p>SRWD 2030 promuje rozwój MŚP, turystyki, innowacyjności, inteligentnych specjalizacji, współpracy międzysektorowej i rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Gmina Mysłakowice realizuje te kierunki poprzez wsparcie dla lokalnych firm, agroturystyki, produktów regionalnych, edukacji zawodowej i współpracy z SSE.</p>
Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • RSO1.1 – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR) • RSO1.2 – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR) • RSO1.3 – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR) • RSO4.6 – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR) • ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)

	<ul style="list-style-type: none"> • ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+) • ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+) <p>FEDS wspiera rozwój MŚP, innowacje, cyfryzację, internacjonalizację, turystykę, kulturę, edukację zawodową, kompetencje przyszłości, współpracę międzysektorową i rozwój infrastruktury gospodarczej.</p>
Program Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 2: Poprawa atrakcyjności turystycznej, wsparcie przedsiębiorczości • Cel 5: Poprawa infrastruktury publicznej oraz dostępności usług <p>Gmina Mysłakowice stawia na rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych, nieuciążliwą wytwórczość i rolnictwo, co wpisuje się w powiatowe cele dotyczące turystyki, przedsiębiorczości i infrastruktury. Wspólne działania mogą obejmować rozwój lokalnych produktów, promocję regionu, inwestycje w komunikację i przestrzeń publiczną.</p>

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu do celu szczegółowego: **środowiskowo-przestrzennego** zastosowanie znajduje poniższa tabela.

Tabela 48: Odniesienie celu szczegółowego: środowiskowo-przestrzennego do strategii wyższego rzędu

Odniesienie	Zgodność
3. Cel strategiczny środowiskowo-przestrzenny Zrównoważony rozwój przestrzenny i wysoka odporność środowiskowa gminy	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym <p>Działania w zakresie planowania przestrzennego, ochrony środowiska, OZE, retencji, edukacji klimatycznej i turystyki przyrodniczej są zgodne z zasadą zrównoważonego inwestowania oraz kierunkami KSRR dotyczącymi adaptacji do zmian klimatu, GOZ, rewitalizacji i rozwoju infrastruktury.</p>
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 4: Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego • Cel 5: Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu <p>SRWD 2030 kładzie nacisk na ochronę środowiska, rozwój OZE, retencję wodną, planowanie przestrzenne, ochronę krajobrazu i rozwój turystyki zrównoważonej. Gmina Mysłakowice realizuje te cele poprzez działania w zakresie planowania przestrzennego, zielono-niebieskiej infrastruktury, turystyki kulturowej i przyrodniczej.</p>
Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • RSO2.1 – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR) • RSO2.2 – Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR) • RSO2.4 – Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i

	<p>katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)</p> <ul style="list-style-type: none"> • RSO2.5 – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR) • RSO2.7 – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR) • RSO2.8 – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR) • RSO3.2 – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR) • JSO8.1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie (FST) <p>Cele środowiskowe i przestrzenne Gminy Mysłakowice są zgodne z FEDS w zakresie planowania przestrzennego, ochrony środowiska, OZE, efektywności energetycznej, zielono-niebieskiej infrastruktury, adaptacji do zmian klimatu, retencji, ochrony przyrody, rozwoju turystyki przyrodniczej i kulturowej oraz mobilności zrównoważonej.</p>
<p>Program Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 3: Poprawa jakości środowiska • Cel 4: Poprawa dostępności komunikacyjnej, zagospodarowanie przestrzeni <p>Gmina zakłada ochronę i wzbogacanie ekosystemów oraz edukację środowiskową, co jest zgodne z powiatowymi działaniami w zakresie OZE, gospodarki wodno-ściekowej, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody i klimatu.</p>

Źródło: opracowanie własne

4. WYMIAR PRZESTRZENNY W STRATEGII ROZWOJU GMINY MYŚLAKOWICE

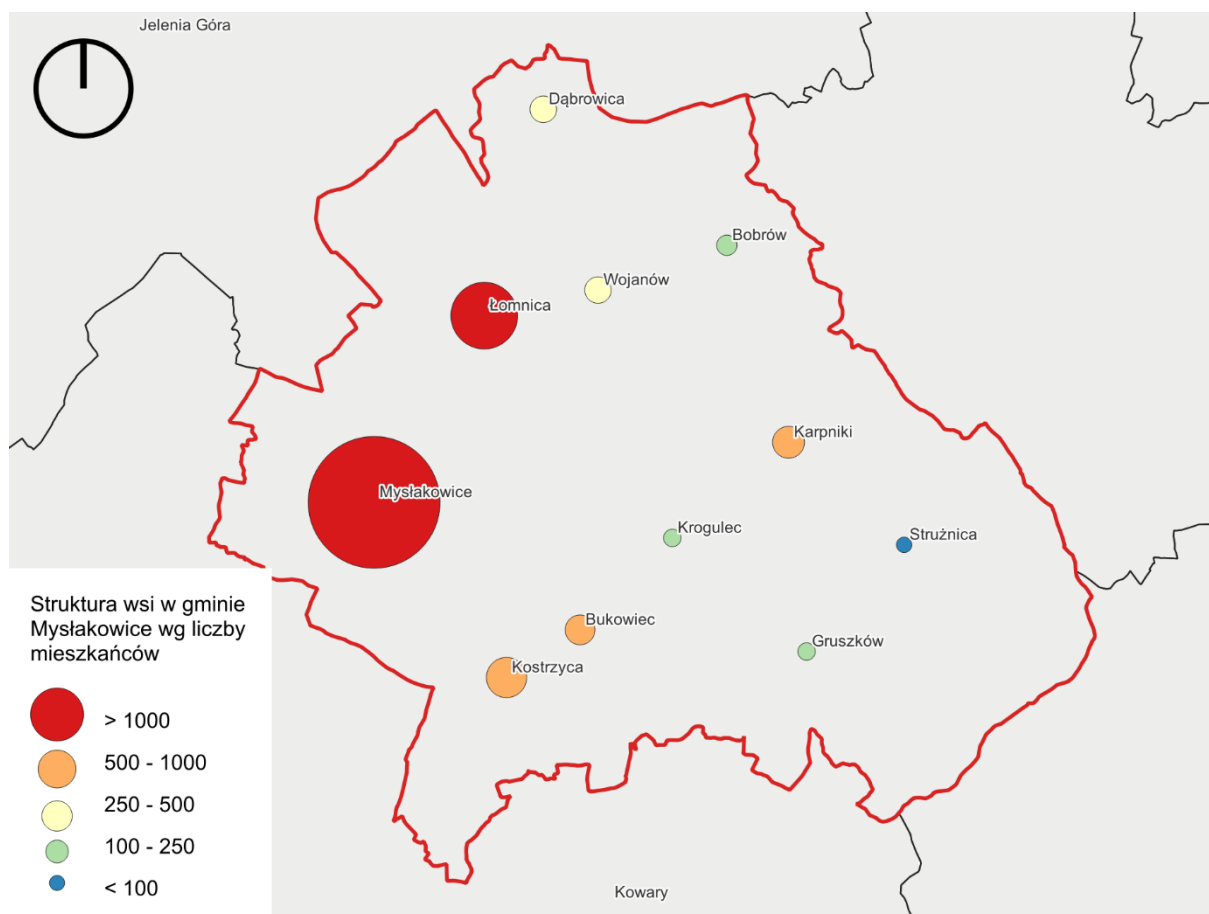
4.1. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

4.1.1. Położenie gminy Myślakowice w regionie/kraju struktura sieci osadniczej

Gmina Myślakowice położona jest w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie karkonoskim, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Jelenia Góra, które pełni funkcję subregionalnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i kulturalnego. Powierzchnia gminy wynosi 87,9 km², a jej charakter jest w przeważającej części wiejski, z wyraźnie rozwiniętą funkcją turystyczną i mieszkaniową¹⁴.

¹⁴ Szczegółowe informacje w zakresie położenia gminy w regionie/kraju struktura sieci osadniczej znajdują się w rozdziale 2.1 niniejszego opracowania

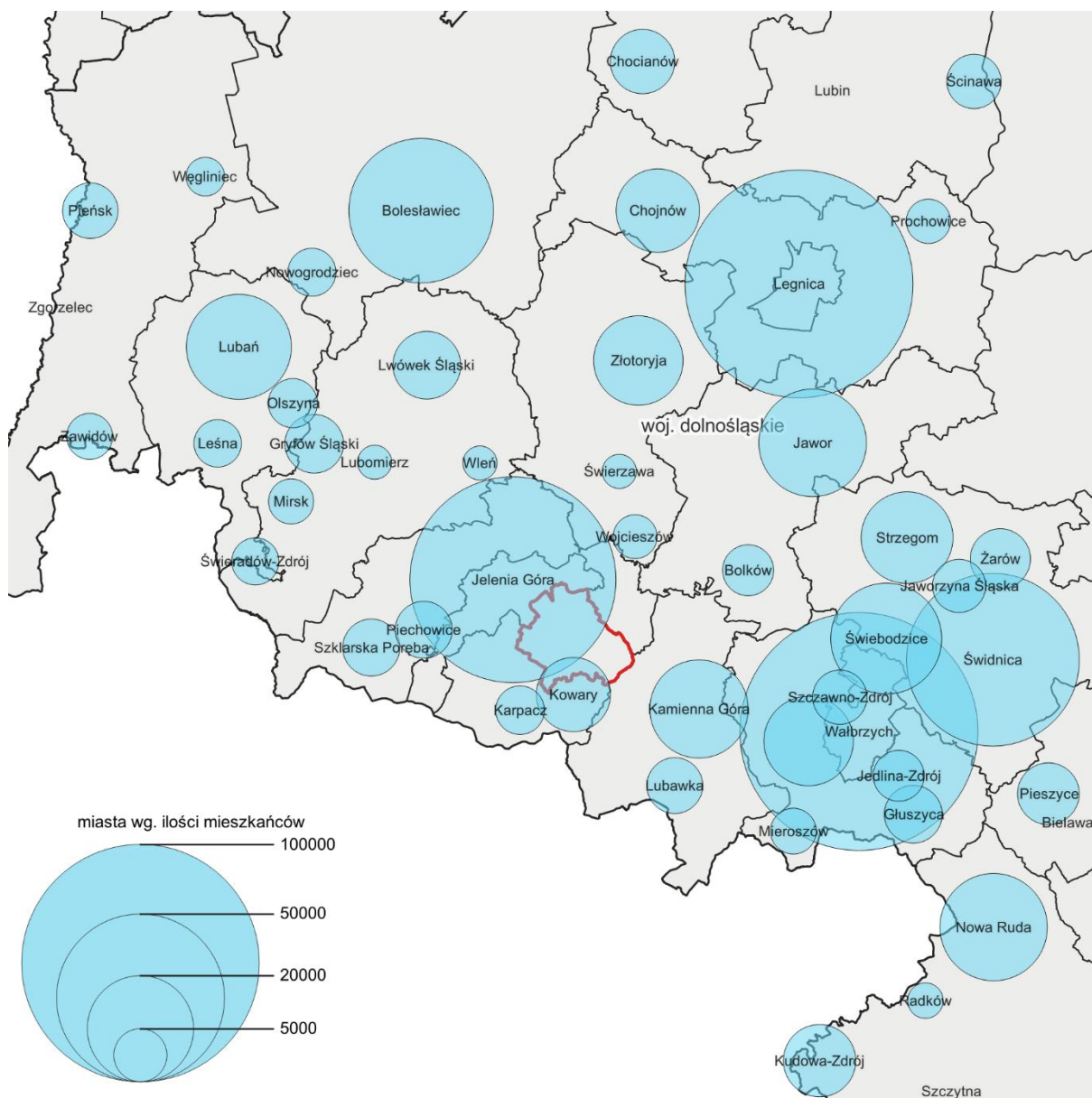
Rysunek 12: Struktura wsi na terenie gminy Mysłakowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Jeleniej Góry i w niewielkiej odległości od granicy z Republiką Czeską (ok. 20 km) i Republiką Federalną Niemiec (ok. 75 km) ma istotny wpływ na jej funkcje i kierunki rozwoju. Obszar ten leży w strefie transgranicznej Dolnego Śląska, co sprzyja rozwojowi współpracy międzynarodowej, ruchu turystycznego oraz wymiany gospodarczej. Jednocześnie lokalizacja gminy w obrębie subregionu jeleniogórskiego wpisuje ją w strukturę Aglomeracji Jeleniogórskiej, stanowiącej część Porozumienia Sudety 2030 – inicjatywy skupiającej jednostki samorządu terytorialnego południowo-zachodniej Polski, mającej na celu wzmocnienie konkurencyjności i spójności społeczno-gospodarczej regionu sudeckiego.

Rysunek 13: Struktura miast w otoczeniu gminy Mysłakowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W konsekwencji, położenie gminy Mysłakowice stanowi kluczowy czynnik determinujący jej rozwój społeczno-gospodarczy. Korzystne usytuowanie między ośrodkami miejskimi i w sąsiedztwie granicy państwowej, połączone z atrakcyjnym środowiskiem przyrodniczym, sprzyja rozwojowi funkcji turystycznych, usługowych i mieszkaniowych. Jednocześnie rosnące powiązania komunikacyjne z głównymi ośrodkami Dolnego Śląska, Czech i Niemiec tworzą warunki do aktywizacji gospodarczej oraz wzmacniania roli gminy w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej regionu sudeckiego.

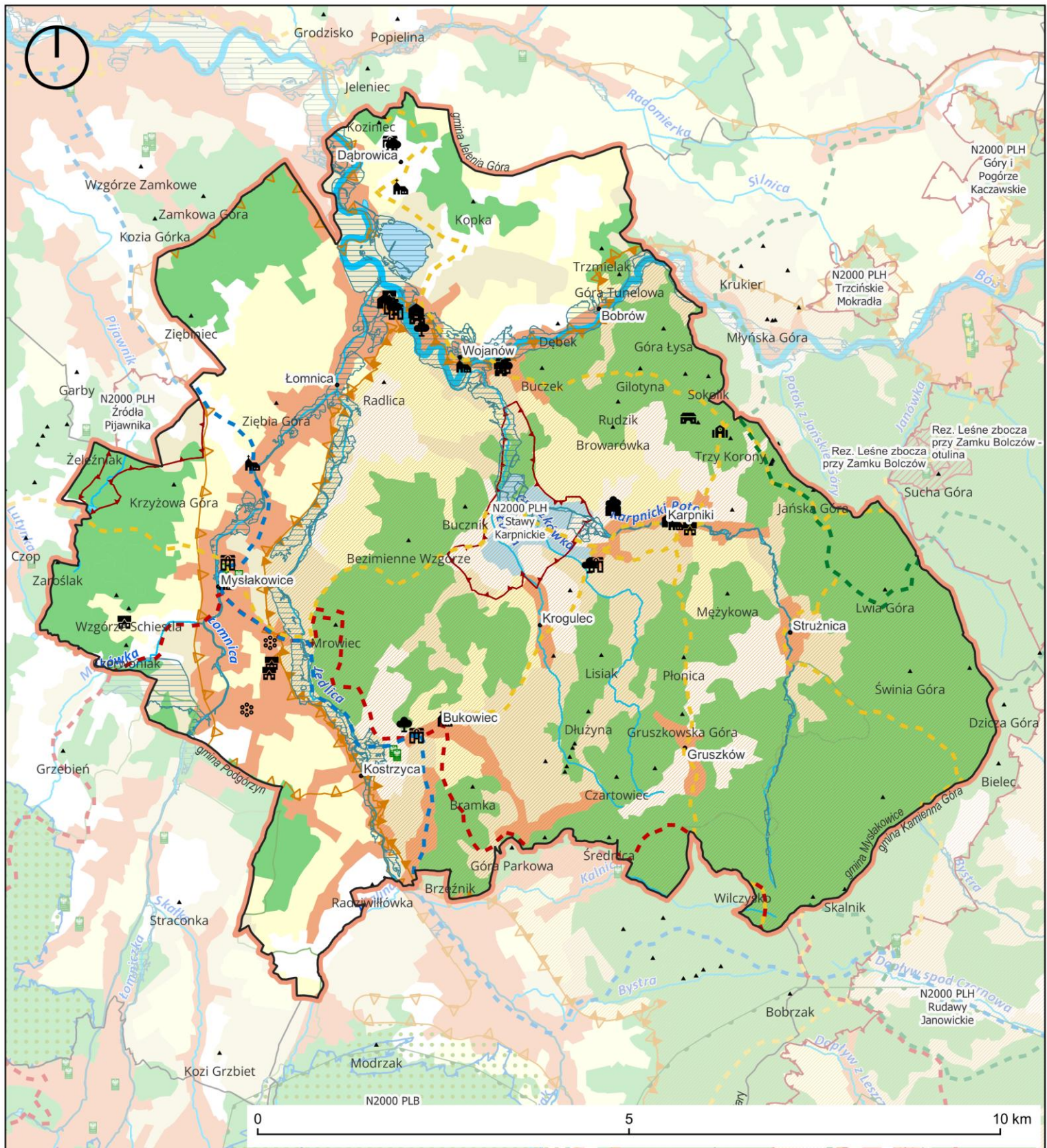
4.1.2. Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy

Gmina Mysłakowice wyróżnia się malowniczym krajobrazem oraz bogactwem przyrodniczym i kulturowym. Położona u podnóża Rudaw Janowickich i Wzgórz Łomnickich, łączy walory środowiska naturalnego – rozległe łąki, lasy, doliny rzeczne i stawy – z wyjątkowym dziedzictwem historycznym. Na jej terenie znajdują się liczne pałace, parki i zabytkowe założenia rezydencjonalne tworzące słynną „Dolinę Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej”. Gmina aktywnie chroni i promuje swoje dziedzictwo, wspierając inicjatywy na rzecz zrównoważonego rozwoju, turystyki i kultury lokalnej. Gmina Mysłakowice to miejsce, w którym natura i historia harmonijnie współistnieją, przyciągając turystów oraz tworząc przyjazne warunki do życia i wypoczynku¹⁵.

Rysunek 14: MSF-P, uwarunkowania: Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy (na kolejnej stronie)

Źródło: opracowanie własne

¹⁵ Szczegółowe informacje w zakresie środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego znajdują się w rozdziale 2.2 niniejszego opracowania

Legenda

granica gminy Mystakowice	dziedzictwo przyrodnicze	budynki mieszkalne	obszar zagrożenia powodziowego
zagospodarowanie	obszary Natura 2000 PLH	budynki gospodarcze	obszar szczeg. zagrożenia powodziowego (Q=1%, raz na 100 lat)
lasy	korytarze ekologiczne	kościół	wybrane szlaki turystyczne
obszary zabudowane	Natura 2000 PLB	pałac	europejski szlak długodystansowy E3
grunty orne	Natura 2000 PLH	park	główny szlak sudecki
rzeki	Parki Krajobrazowe	budynek. użyteczności publ.	sudecka droga Św Jakuba
zbiorniki wodne	Parki Kraj. otulina	zabytki techniki	inne szlaki piesze
	Parki Narodowe otulina	zamek	
	pomniki przyrody		

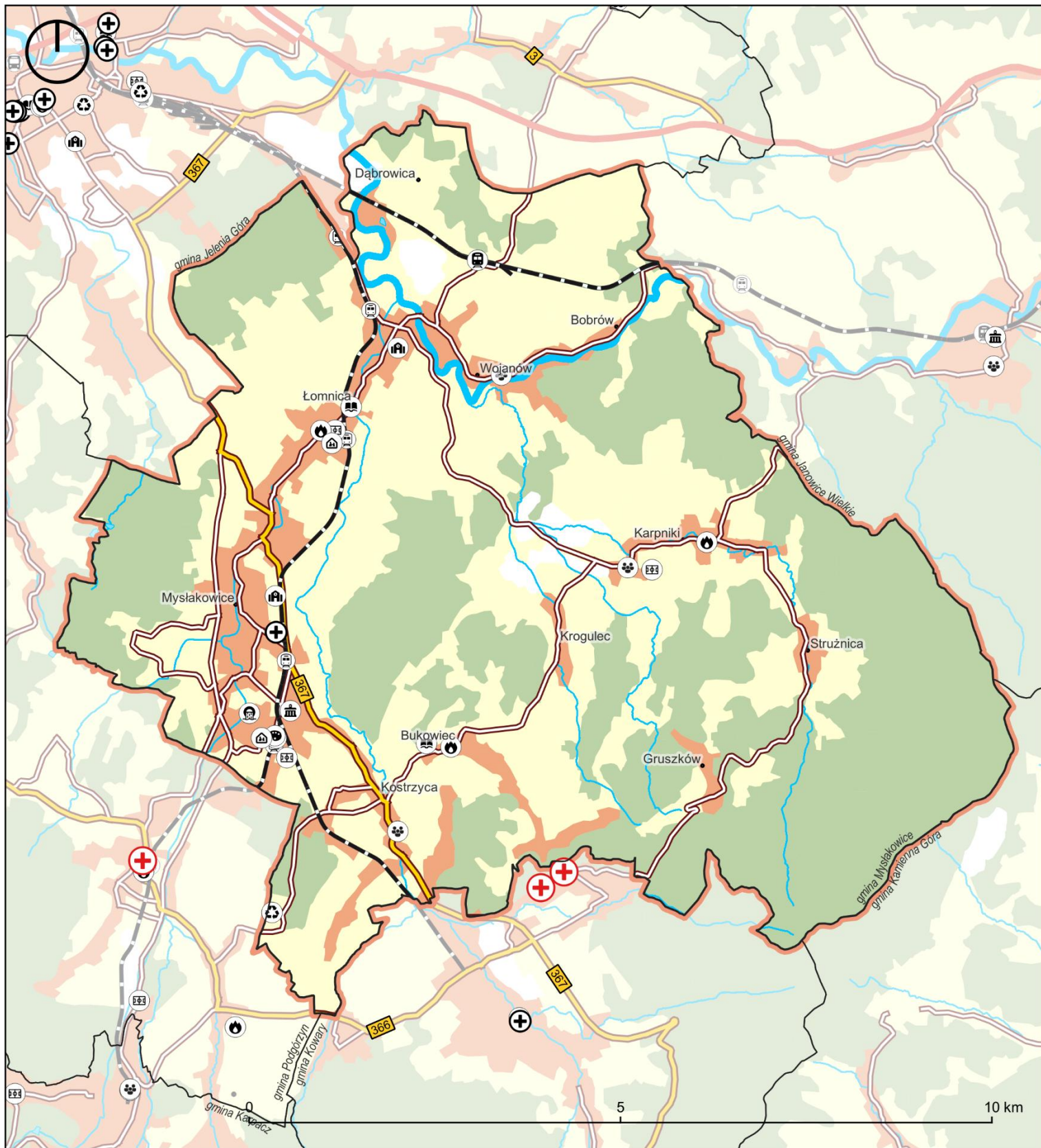
4.1.3. Transport i komunikacja, infrastruktura i OZE

Gmina Mysłakowice charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą transportową, techniczną i społeczną, stanowiącą istotne zaplecze dla Aglomeracji Jeleniogórskiej. Układ komunikacyjny oparty jest na drodze wojewódzkiej, drogach powiatowych i gminnych oraz zmodernizowanych liniach kolejowych, które zapewniają dogodne połączenia regionalne i turystyczne. Infrastruktura techniczna obejmuje rozbudowaną sieć wodociągową, kanalizacyjną i elektroenergetyczną, z rosnącym znaczeniem odnawialnych źródeł energii. W zakresie infrastruktury społecznej gmina zapewnia dostęp do podstawowych usług edukacyjnych, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, pełniąc rolę lokalnego ośrodka usług publicznych dla mieszkańców oraz zaplecza osiedleńczego Jeleniej Góry¹⁶.

Rysunek 15: MSF-P, uwarunkowania: Transport i komunikacja, Infrastruktura i OZE (na kolejnej stronie)

Źródło: opracowanie własne

¹⁶ Szczegółowe informacje w zakresie transportu i komunikacji, infrastruktura i OZE znajdują się w rozdziale 2.2 niniejszego opracowania

Legenda

granica gminy Mysłakowice

zagospodarowanie

- tereny zurbanizowane
- tereny rolne / naturalne
- lasy
- ciek i zbiorniki wodne

infrastruktura społeczna

- urząd gminy
- ośrodek kultury
- biblioteka
- świetlica wiejska
- szkoła
- przedszkole
- OSP
- boisko sportowe
- SPOZ
- szpital

infrastruktura komunikacyjna i techniczna

- droga krajowa
- droga wojewodzka
- droga powiatowa lub gminna
- linia kolejowa
- stacja kolejowa
- przystanek kolejowy
- oczyszczalnia ścieków
- PSZOK

4.1.4. Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych

Strategia Rozwoju Gminy Mysłakowice na lata 2026-2035 roku wyznacza cele rozwojowe i kierunki działań, których realizacja w ramach skoordynowanego docelowego układu elementów składowych przestrzeni, przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gminy. Cele wyznaczono w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowym.

Gmina Mysłakowice realizuje Cel strategiczny społeczny (1): Silna, zintegrowana i aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia, koncentrując się na rozwoju usług publicznych, integracji społecznej oraz dostosowaniu polityki społecznej do zmian demograficznych. Działania obejmują rozbudowę infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej, transportowej, rekreacyjnej i opiekuńczej, a także wdrażanie rozwiązań cyfrowych zwiększających dostępność usług. Ważnym elementem jest rozwój kultury lokalnej, edukacji obywatelskiej oraz wsparcie organizacji pozarządowych i inicjatyw oddolnych. Gmina tworzy przestrzenie sprzyjające integracji – świetlice, kluby, miejsca spotkań i rekreacji – oraz wzmacnia działania na rzecz seniorów, rodzin, młodzieży i osób z niepełnosprawnościami. W ten sposób budowana jest aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia i silnych więziach społecznych.

W ramach Celu strategicznego gospodarczego (2): Rozwinięta lokalna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, turystyce i współpracy międzysektorowej, Gmina Mysłakowice wspiera rozwój przedsiębiorczości, inwestycji i lokalnego rynku pracy. Działania skupiają się na rozbudowie oferty inwestycyjnej – stref aktywności gospodarczej, lokali użytkowych i przestrzeni coworkingowych – oraz promocji lokalnych produktów, usług i agroturystyki. Wspierane są inicjatywy biznesowe, rzemieślnicze i turystyczne, a także rozwijana współpraca między samorządem, przedsiębiorcami i instytucjami edukacyjnymi. Gmina inwestuje w szkolenia i programy aktywizacyjne, dostosowując kompetencje mieszkańców do potrzeb rynku pracy. Kluczowym aspektem jest także wzmacnianie partnerstw lokalnych i międzysektorowych, które sprzyjają innowacjom, wspólnym projektom i skutecznemu zarządzaniu rozwojem gospodarczym.

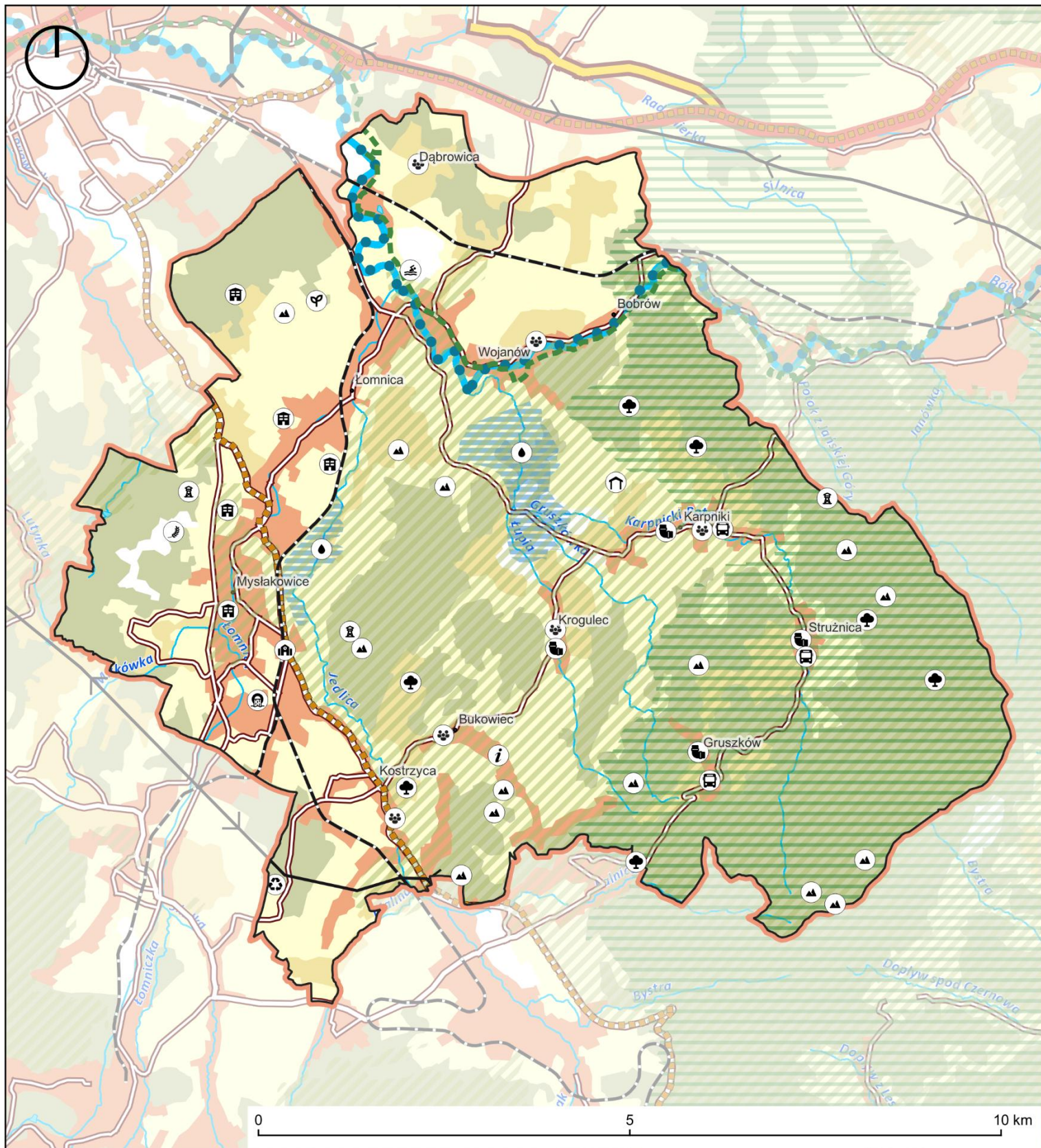
Realizacja Celu strategicznego środowiskowo-przestrzennego (3): Zrównoważony rozwój przestrzenny i wysoka odporność środowiskowa gminy opiera się na harmonijnym kształtowaniu przestrzeni, ochronie krajobrazu oraz adaptacji do zmian klimatu. Gmina prowadzi działania planistyczne zmierzające do objęcia całego obszaru miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ograniczając rozpraszanie zabudowy i presję inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo. Rozwijana jest zielono-niebieska infrastruktura – systemy retencji wodnej, odnawialne źródła energii, modernizacja oczyszczalni i termomodernizacja budynków – a także edukacja ekologiczna i kampanie proklimatyczne. W sferze turystyki gmina

wykorzystuje swoje walory przyrodnicze i kulturowe, rozwijając szlaki piesze i rowerowe, punkty widokowe oraz rewitalizując obiekty Doliny Pałaców i Ogrodów. Działania te wspierają zrównoważony rozwój, chronią środowisko i wzmacniają atrakcyjność przestrzenną Gminy Mysłakowice.

Docelowy układ elementów składowych gminy, uwzględnia uwarunkowania środowiskowe, kulturowe, techniczne, komunikacyjne i społeczne.

Rysunek 16: MSF-P, Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych (na kolejnej stronie)

Źródło: opracowanie własne

Legenda

granica gminy Mysłakowice

zagospodarowanie

- Zabudowa
- tereny rolne / łąki i pastwiska
- tereny rolne / naturalne
- Lasy
- rzeki, cieki wodne

działania rozwojowe

- krajowe korytarze ekologiczne
- obszary wysokiej ochrony przyrody i krajobrazu
- planowane suche zbiorniki p.powodziowe
- rzeczne korytarze ekologiczne ponadlokalne
- główne korytarze drogowe
- docelowa sieć kolejowa
- korytarze głównych tras rowerowych

- rozwój mieszkalnictwa
- rozwój funkcji turystycznej
- rozwój funkcji rolniczych
- rozwój świetlic wiejskich
- adaptacja dworca
- rozwój kąpieliska i terenów rekreacyjnych
- centrum informacji i promocji
- rekultywacja terenów pogórnich
- cenne stanowiska przyrodnicze
- cenne stanowiska geomorfologiczne i geologiczne

- utworzenie punktów widokowych
- rozwój infrastruktury wod-kan
- rozwój transportu publicznego

Nie wszystkie kierunki działań, szczególnie w sferze społecznej, oraz te, które dotyczą terenu całej gminy, mogą być przypisane do konkretnych, priorytetowych lokalizacji. Na Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej, wskazano te kierunki działań i obszary, które ze względu na swoją specyfikę, mogą być zobrazowane w przestrzeni.

Zdjęcie 6: Warsztaty strategiczne w Mysłakowicach – wymiar przestrzenny

Źródło: materiały własne

Przy mapowaniu kierunków działań wykorzystano efekty warsztatów z udziałem interesariuszy procesu strategicznego. Przy budowie Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej gminy Mysłakowice, uwzględniono również zapisy kierunkowe opracowane w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Mysłakowice a także zapisy zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego 2030.

4.2. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Polityka ekologiczna, podejmowanie przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska, w tym we współpracy z firmami eksploatującymi zasoby środowiska przyrodniczego
- Rygorystyczne respektowanie zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych form ochrony przyrody
- Ukierunkowywanie rozwoju gospodarczego gminy w oparciu o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów
- Ustanowienie jednoznacznej granicy pomiędzy terenami zurbanizowanymi (tereny zabudowy) i terenami otwartymi, nie przewidywanymi do zabudowy
- Ochrona przed zabudową terenów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi oraz terenów zagrożonych osuwiskami
- W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, potrzebne jest wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji
- Eliminacja źródeł niskiej emisji, głęboka termomodernizacja budynków.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w tym wartościowych układów pałacowych, ruralistycznych, otoczenia obiektów sakralnych, ochrona układów rezydencjonalnych i historycznych zespołów parkowych, i innych cennych elementów dziedzictwa kulturowego w krajobrazie
- Zachowanie i ochrona budownictwa tradycyjnego poprzez utrzymanie wartościowych obiektów
- Wprowadzanie nowych funkcji w celu zachowania przy użytkowaniu opuszczonych obiektów zabytkowych
- Estetyzacja istniejącej zabudowy poprzez wprowadzenie spójnej polityki krajobrazowej i ograniczanie ilości reklam
- Ochrona zasobów w strefie ochrony konserwatorskiej.

Zasady kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Zachowanie zwartości zespołów zabudowy wsi oraz przeciwdziałanie rozlewaniu się. W pierwszej kolejności należy wykorzystać już zurbanizowane tereny, w szczególności te, które utraciły swoje walory użytkowe lub uległy degradacji (tzw. brownfields) oraz niewykorzystane luki w istniejącej zabudowie
- Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej należy realizować w obszarach zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej. To oznacza, że nowa zabudowa mieszkaniowa powinna być lokalizowana z uwzględnieniem dostępu do szkół, komunikacji publicznej i infrastruktury technicznej. Ważne jest, aby unikać rozproszonej zabudowy
- W sytuacji wyczerpania rezerw terenowych wewnątrz istniejącej zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej - jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędne usługi publiczne i lokalne ośrodki usługowe. Nowe jednostki mogą być kontynuacją istniejących struktur zwartej zabudowy. Należy wykluczyć rozwój zabudowy w formie pasmowej wzdłuż dróg powiatowych i wojewódzkiej, na rzecz koncentracji zabudowy
- Ograniczenie zabudowy letniskowej indywidualnej. Należy wykluczyć zabudowę letniskową w formach rozproszonych stanowiących zagrożenie dla środowiska oraz element ekspansji na tereny otwarte i zawłaszczania najbardziej atrakcyjnych elementów krajobrazu, który stanowi dobro wspólne i powinien podlegać ochronie
- Ograniczanie zabudowy na terenach rolniczych (poza zwartą zabudową) wyłączenie do gospodarstw rolnych, celem ograniczenia suburbanizacji przy zachowaniu siedlisk zabudowy zagrodowej.

4.2.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową obliczono zgodnie z metodą wynikającą z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. Skorzystano z tego wzoru jako najbardziej adekwatnego i aktualnego sposobu obliczania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową obliczono zgodnie ze wzorem:

$$ZAP=M_{20}-PUM_0/P_{20}$$

Gdzie:

ZAP	zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyrażone w ilości osób
M₂₀	prognozowana liczba mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępnione przez statystykę publiczną powiększona o 5%
PUM₀	łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie zgodna z najnowszymi danymi
P₂₀	prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca

Zgodnie z danymi opracowanymi przez statystykę publiczną w zakresie prognozowanej liczby mieszkańców gminy Mysłakowice (Prognoza ludności dla gmin na lata 2023-2060) udostępnioną przez Główny Urząd Statystyczny (aktualizacja z 18.07.2024 r.) przyjęto dane wynikające z w/w prognozy demograficznej dla gminy Mysłakowice, powiększoną o 5%. Prognozowana liczba ludności gminy dla roku 2044 wynosi 8764 osób, co po powiększeniu o 5% dało liczbę **M₂₀= 9202,2 osób**.

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Mysłakowice w 2024 roku, wg danych GUS BDL wynosiła **PUM₀= 329 590m²**.

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań obliczona zgodnie z rozporządzeniem wynosi **P₂₀=48,1 m²/osobę**.

Na podstawie podanych przeprowadzono obliczenia zgodnie z wzorem podanym w rozporządzeniu.

$$ZAP=9202,2 \text{ [os]} - 329\ 590 \text{ [m}^2\text{]} / 48,1 \text{ [m}^2\text{/os]} = 2350 \text{ osób}$$

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Mysłakowice wynosi **2350 osób**, lub **113 036 m² PUM**. Oznacza to prognozowany wzrost PUM o 34% w stosunku do powierzchni użytkowej mieszkań w 2024 roku.

Obszary koncentracji zabudowy mieszkaniowej skupiają się w Mysłakowicach.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1180 z późn. zmianami)

- Na terenie gminy Mysłakowice nie przewiduje się realizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Lokalizowanie obiektów inwestycji celu publicznego w obrębie głównego układu drogowego obszaru, z dostępem do transportu publicznego, a także z dostępem do dobrej infrastruktury pieszej i rowerowej
- Analiza indywidualnych przypadków uwzględniających zapotrzebowanie społeczne na daną inwestycję oraz wpływ jej lokalizacji na przestrzeń w różnych aspektach,
- Wariantowanie i ocena wariantów lokalizacji według różnych kryteriów.

Zasady kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

- Rozbudowa bezpiecznego dla pieszych i rowerzystów układu ciągów komunikacyjnych – ciągów pieszych, dróg rowerowych, chodników
- Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu
- Wprowadzanie działań infrastrukturalnych mających na celu uspokojenie ruchu na obszarach zurbanizowanych
- Rekomenduje się działania na rzecz integracji transportowej poprzez wspólne podejście do organizacji transportu zbiorowego na poziomie gminy, powiatu i regionu. Pozwoli to na lepszą koordynację oferty transportowej oraz oszczędności powodowane większą skalą zintegrowania oferty przewozowej
- Rozwijanie wysokiej jakości, dostępnego transportu publicznego
- W obszarach słabo zaludnionych zorganizowanie form transportu publicznego na życzenie
- Organizacja parkingów Park&Ride (Parkuj i Jedź)
- Uporządkowanie polityki parkingowej, w tym w pobliżu głównych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych regionu
- Dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej szczególnie w kierunkach miejscowości stanowiących lokalne ośrodki usługowe i na obszary przeznaczone dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w tym w rozwój systemów centralnego ogrzewania w oparciu o skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła (kogenerację) lub z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
- Rozwój instalacji OZE wykorzystujących energię promieniowania słonecznego lokalizowanych na budynkach, budowlach oraz w obrębie terenów już zainwestowanych – z poszanowaniem walorów kulturowych i krajobrazowych
- Budowa, rozbudowa, modernizacja i zwiększanie zdolności usługowej (np. przez wzrost zatrudnienia), obiektów i instytucji infrastruktury społecznej należących do samorządu (w tym żłobków, bazy sportowej i rekreacyjnej, usług z zakresu opieki społecznej i rozwoju przedsiębiorczości).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Nadanie priorytetu instalacjom zamontowanym na budynkach
- Lokalizowanie instalacji PV na gruntach niższych klas i na nieużytkach
- Lokalizowanie instalacji z poszanowaniem walorów krajobrazowych
- Nie przewiduje się rozwoju energetyki wiatrowej.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Rozpoznanie cech inwestycji mogących negatywnie wpływać na środowisko (co?, na które komponenty?, jak silnie?), następnie znalezienie przestrzeni najmniej wrażliwych na te wpływy
- Wariantowanie i ocena wariantów lokalizacji według różnych kryteriów (zwłaszcza, gdy powyższe analizy dają wynik niejednoznaczny).

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Należy chronić grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych przed zmianą sposobu użytkowania
- Należy dążyć do rozwoju rolnictwa zintegrowanego z przetwórstwem poprzez lokalizację i budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa
- Działalność rolniczą na terenach rolnych należy traktować jako priorytetową. Zajmowanie terenów rolnych na inne funkcje (np. pod budownictwo letniskowe, mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne, infrastrukturalne) należy traktować, jako ostateczność w przypadku wykluczenia możliwości wykorzystania innych lokalizacji, w szczególności terenów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje – przewidzianych do przekształceń.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego na obszarach omawianej grupy wymaga uprzednich analiz dostosowanych do specyfiki danego obszaru, określających:
 - negatywne cechy obszaru, np. czynniki degradujące,

- możliwe, w tym pożądane kierunki zmian,
- możliwe sposoby doprowadzenia obszaru do pożądanych zmian (w tym możliwe do zastosowania instrumenty gospodarki przestrzennej i ich prawdopodobną skuteczność), uwarunkowania prawne, ekonomiczne, społeczne i techniczne, a także możliwy czas rozpoczęcia i trwania procesu zmian
- Priorytetowe zagospodarowanie takich obszarów (brownfields) względem zagospodarowania obszarów naturalnych i przyrodniczo cennych (greenfields).

4.3. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

4.3.1. Obszary Strategicznej Interwencji określone na poziomie krajowym

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego za Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) uznano m.in. gminy zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk oraz Polskę Wschodnią. Gmina Mysłakowice znajduje się na obszarze intensywnej współpracy przygranicznej. Gmina Mysłakowice nie została wymieniona w Załączniku 1, który zawiera listę gmin zagrożonych trwałą marginalizacją na lata 2021-2027.

4.3.2. Obszary Strategicznej Interwencji Obszary Funkcjonalne określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD)

Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD), obszar gminy Mysłakowice wchodzi w skład kilku strategicznych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym, które określają kierunki polityki przestrzennej, środowiskowej i gospodarczej dla południowej części województwa. Do najważniejszych z nich należą: obszar przygraniczny, obszar górski, obszar cenny przyrodniczo oraz strefa I Jeleniogórskiego Obszaru Funkcjonalnego (JOF).

Obszar przygraniczny i górski

Gmina Mysłakowice położona jest w strefie oddziaływania granicy z Republiką Czeską, w odległości około 20 km od przejścia granicznego w Lubawce. Z tego względu zaliczana jest do obszaru przygranicznego o znaczeniu ponadregionalnym, którego głównym celem jest wzmacnianie współpracy transgranicznej w ramach Euroregionu Nysa. Plan województwa wskazuje na konieczność rozwijania powiązań

komunikacyjnych, społecznych i gospodarczych pomiędzy polskimi i czeskimi gminami przygranicznymi. Działania te obejmują m.in. integrację sieci transportowej (w tym połączeń drogowych i kolejowych), wspólne projekty w zakresie ochrony środowiska, turystyki i edukacji, a także promocję tożsamości pogranicza. Gmina Mysłakowice pełni w tym kontekście funkcję zaplecza mieszkaniowo-turystycznego dla Jeleniej Góry i Karkonoszy, a jej położenie sprzyja rozwojowi współpracy gospodarczej i kulturalnej z Czechami i Niemcami w ramach Euroregionu Nysa.

Gmina Mysłakowice należy do obszaru górskiego, obejmującego tereny Sudetów i ich przedgórze, w tym Karkonosze i Rudawy Janowickie. Plan województwa kładzie tu nacisk na zrównoważony rozwój w warunkach środowiskowo wrażliwych, gdzie konieczne jest łączenie funkcji gospodarczych, osadniczych i turystycznych z ochroną krajobrazu. Wskazuje się na potrzebę zachowania walorów widokowych, przeciwdziałanie erozji gleb i powodziom górskim, a także rozwój turystyki opartej na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym. Dla Gminy Mysłakowice istotne jest utrzymanie harmonii przestrzennej w obszarach podgórskich oraz rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w zgodzie z zasadami ochrony środowiska. Gmina stanowi tu element systemu ekologicznego i krajobrazowego łączącego Karkonoski Park Narodowy z Rudawskim Parkiem Krajobrazowym.

W odniesieniu do obszaru górskiego i przygranicznego, Strategia Dolnego Śląska kładzie nacisk na **wzmacnianie endogenicznych potencjałów gospodarczych** w oparciu o turystykę, lokalne rzemiosło, produkty regionalne i zasoby przyrodnicze. W gminie Mysłakowice oznacza to wspieranie przedsiębiorczości opartej na turystyce kulturowej, ekologicznej i aktywnej oraz wykorzystanie unikatowych walorów krajobrazu Rudaw Janowickich i Karkonoszy. Ważnym kierunkiem pozostaje także **rewitalizacja obszarów zdegradowanych** – w tym dawnych terenów przemysłowych i poprzemysłowych – oraz **doskonalenie regionalnych i lokalnych rynków pracy** poprzez rozwój edukacji zawodowej, szkoleń i współpracy z przedsiębiorcami.

W sferze infrastrukturalnej plan zakłada **poprawę dostępności i jakości infrastruktury technicznej**, obejmującą przebudowę, budowę i modernizację dróg, rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i cyfrowej, a także utrzymanie wysokiej jakości środowiska naturalnego. Istotnym zadaniem jest **racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi** i ich ochrona przed nadmierną presją turystyczną. Gmina, jako część obszaru przygranicznego, powinna również **wspierać współpracę międzyregionalną i transgraniczną** z partnerami z Czech i Niemiec, w ramach Euroregionu Nysa – w szczególności w dziedzinach turystyki, ekologii, edukacji i gospodarki.

Obszar cenny przyrodniczo

Ze względu na bogactwo przyrodnicze i krajobrazowe, gmina Mysłakowice zaliczana jest do obszaru cennego przyrodniczo, obejmującego tereny o szczególnej wartości ekologicznej w skali województwa. Na jej obszarze znajdują się Rudawski Park Krajobrazowy, liczne pomniki przyrody oraz dwa obszary sieci Natura 2000 – „Stawy Karpnickie” (PLH020075) i „Źródła Pijawnika” (PLH020076). Plan województwa wskazuje tu konieczność zachowania ciągłości systemu przyrodniczego, ograniczenia presji urbanizacyjnej, ochrony siedlisk i korytarzy ekologicznych, a także prowadzenia działań związanych z retencją wodną i adaptacją do zmian klimatu. Wskazuje się również na rozwój turystyki przyrodniczej i edukacyjnej, przy jednoczesnym utrzymaniu ład przestrzennego i krajobrazowego.

Jeleniogórski Obszar Funkcjonalny (JOF) - Strefa I

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa gmina Mysłakowice wchodzi w skład Strefy I Jeleniogórskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego miasto Jelenia Góra oraz jego najbliższe otoczenie – gminy Mysłakowice, Podgórzyn, Jeżów Sudecki i Janowice Wielkie. Jest to strefa ścisłej integracji społeczno-gospodarczej i komunikacyjnej, w której koncentruje się proces suburbanizacji, rozwój funkcji mieszkaniowych, usługowych i turystycznych. Plan województwa zakłada tu integrację transportu publicznego, wspólne planowanie przestrzenne, rozwój infrastruktury technicznej oraz kształtowanie policentrycznego układu osadniczego aglomeracji jeleniogórskiej. Mysłakowice pełnią w tej strukturze rolę gminy o znaczeniu uzupełniającym, łączącej funkcje mieszkaniowe, turystyczne i rekreacyjne z funkcją przyrodniczą i krajobrazową.

W ramach JOF, Strategia Wojewódzka wskazuje, że gmina Mysłakowice powinna koncentrować swoje działania na **wspieraniu endogenicznych potencjałów gospodarczych**, czyli tych wynikających z lokalnych zasobów – turystyki, rzemiosła, przedsiębiorczości i walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Ważnym celem jest także **rozwój i rewitalizacja obszarów zdegradowanych**, zarówno w przestrzeni wiejskiej, jak i w otoczeniu zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych. W sferze społecznej szczególny nacisk położono na **doskonalenie usług publicznych** – edukacyjnych, opiekuńczych, zdrowotnych i transportowych – oraz na **podniesienie jakości i efektywności kształcenia**, w tym współpracy szkół z rynkiem pracy.

Jednym z kluczowych kierunków jest także **poprawa stanu środowiska i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych**, co oznacza działania na rzecz ochrony krajobrazu, ograniczenia emisji zanieczyszczeń i efektywnego gospodarowania wodą. Uzupełnieniem tych działań jest **rozwój regionalnej sieci transportowej**, który ma na celu integrację gminy z systemem komunikacyjnym

aglomeracji jeleniogórskiej i Karkonoszy – poprzez rozwój dróg, transportu kolejowego i komunikacji publicznej.

Gmina Mysłakowice znajduje się w zasięgu kilku nakładających się obszarów funkcjonalnych, co podkreśla jej wielowymiarowy charakter – przygraniczny, górski, przyrodniczy i aglomeracyjny. Ustalenia planu wojewódzkiego wskazują, że dalszy rozwój gminy powinien opierać się na zasadach zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, ochrony krajobrazu i przyrody, integracji z systemem komunikacyjnym aglomeracji jeleniogórskiej oraz wykorzystaniu potencjału turystycznego i kulturowego regionu.

4.3.3. Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla gminy

OSI to obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

Gmina Mysłakowice prezentuje spójny i wspólny dla całego obszaru zestaw wyzwań i problemów, a także potencjałów. W związku z tym w Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice odstąpiono od wyznaczenia Obszarów Strategicznej Interwencji kluczowych dla gminy.

5. WARUNKI I PROCEDURY OBOWIĄZUJĄCE W REALIZACJI STRATEGII

5.1. ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM STRATEGII

Planowanie strategiczne jest ciągłym procesem i aby osiągnąć zamierzone wyzwania strategiczne wymagane jest stworzenie efektywnych mechanizmów gwarantujących konsekwentne i skuteczne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów strategii. Różne podmioty i jednostki publiczne, prywatne, społeczne będą miały wpływ na realizację celów strategicznych, wykonalność projektów strategicznych, a także sposoby włączenia i kontroli społecznej.

W proces wdrażania strategii, podobnie jak w proces jej tworzenia, zostaną zaangażowane wskazane organy samorządu wraz z otoczeniem społeczno-gospodarczym, tj. organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni oraz gospodarczy, organizacje skupiające pracodawców, instytucje pomocy i integracji społecznej, lokalne grupy działania, szkoły i placówki prowadzące kształcenie, lasy państwowe i inne.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest Wójt Gminy Mysłakowice. Za wykonywanie konkretnych zadań, w tym monitorowanie postępów i ryzyk, odpowiadać będą właściwe komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne, zgodnie z przypisanymi kompetencjami.

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii.

Pozostałe szczegóły w zakresie operacjonalizacji zarządzania strategią będą określane na poziomie dokumentów i działań zwyczajowych (uchwał, zarządzeń, decyzji czy postanowień) i nie wymagają zmiany strategii w tym zakresie.

5.2. OBOWIĄZYWANIE I AKTUALIZACJA STRATEGII

Strategia przewidziana jest **na lata 2026-2035** i została przygotowana (opisana) w czwartym kwartale 2025 roku, a do jej przygotowania wykorzystano ówczesny stan wiedzy i wynikających stąd wniosków i założeń. Jednocześnie dokument ten zakłada **proces aktualizacji**, a w zależności od kontekstu formalnego i merytorycznego proces ten może przyjąć formę:

- **aktualizacji systemowej**, gdzie zmiana dotyczy celów strategicznych, systemów zarządzania, wdrażania lub monitorowania. Konieczność zmian

wynika z wniosków z monitorowania oraz ewaluacji, analizy zmian sytuacji społeczno-gospodarczej, lub innych o charakterze systemowym,

- **aktualizacji (utworzenia) listy projektów**, która wynika z procesu wyłaniania projektów strategicznych.

Przyjęto, iż w ramach procesu monitorowania, Strategia będzie przedmiotem oceny wszystkich jej elementów, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu finansowania, warunków formalnych i prawnych, i innych mających wpływ na jej efektywną realizację.

Na podstawie przeprowadzonej analizy formułuje się wnioski będące podstawą do podjęcia decyzji strategicznej przez samorząd gminy, w zakresie zmiany lub utrzymania kierunków strategicznych, w tym okresu jej obowiązywania.

5.3. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Strategia Rozwoju Gminy Mysłakowice jest fundamentalnym dokumentem wytyczającym kierunki rozwoju gminy na lata 2026-2035. Wszystkie inne plany, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne, a także programy strategiczne i sektorowe, stanowią dokumenty wykonawcze w stosunku do strategii. Mają one charakter wzmacniający, doprecyzowujący i wspierający przez co muszą zachowywać wzajemną spójność. Tylko taka spójność gwarantuje koordynację i harmonizację działań rozwojowych na całym obszarze gminy, niezależnie od dziedziny tematycznej czy strategicznej.

Wytyczne dotyczące sporządzania dokumentów wykonawczych obejmują następujące aspekty:

- **Zgodność z celami Strategii**

Każdy dokument wykonawczy musi być zgodny z celami strategicznymi określonymi w Strategii. Oznacza to, że cele, działania oraz rezultaty planowane w dokumentach wykonawczych muszą bezpośrednio wspierać realizację celów Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice.

- **Kompleksowość i szczegółowość**

Dokumenty wykonawcze powinny być szczegółowe i kompleksowe, obejmując wszystkie niezbędne aspekty planowanego przedsięwzięcia. Powinny zawierać konkretne kroki, terminy realizacji, odpowiedzialne podmioty oraz mechanizmy monitorowania i ewaluacji.

- **Współpraca i koordynacja**

Sporządzanie dokumentów wykonawczych powinno odbywać się w ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z jednostkami administracji

publicznej, organizacjami pozarządowymi, sektorem prywatnym oraz społecznościami lokalnymi. Koordynacja działań między różnymi podmiotami jest kluczowa dla uniknięcia dublowania działań oraz dla zapewnienia synergii między różnymi inicjatywami.

- **Spójność i jednolitość terminologiczna**

Dokumenty wykonawcze muszą stosować jednolitą terminologię oraz definicje, zgodnie z tymi przyjętymi w strategii. Ujednolicenie terminologii ułatwia zrozumienie dokumentów przez wszystkich interesariuszy oraz zapewnia klarowność przekazu.

- **Dostosowanie do lokalnych uwarunkowań**

Przy sporządzaniu dokumentów wykonawczych należy uwzględnić specyficzne uwarunkowania lokalne, takie jak: potrzeby społeczności, dostępne zasoby, potencjały oraz ograniczenia danego obszaru. Dostosowanie dokumentów do lokalnych realiów zwiększa ich efektywność i akceptację przez społeczności lokalne.

- **Zarządzanie ryzykiem**

Dokumenty wykonawcze powinny zawierać analizę ryzyka związanego z realizacją zamierzonych działań. Należy określić potencjalne zagrożenia, sposoby ich minimalizowania oraz plany awaryjne na wypadek wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności.

- **Transparentność i dostępność informacji**

Proces sporządzania dokumentów wykonawczych powinien być transparentny, a wszystkie dokumenty powinny być łatwo dostępne dla publiczności. Transparentność w procesie planowania i realizacji działań wzmacnia zaufanie społeczne i umożliwia szerokie zaangażowanie obywateli.

- **Monitorowanie i ewaluacja**

Każdy dokument wykonawczy musi zawierać mechanizmy monitorowania postępów oraz ewaluacji osiągniętych rezultatów. Regularne monitorowanie i ewaluacja pozwalają na bieżące korygowanie działań oraz zapewniają ich skuteczność i zgodność ze strategią.

Podsumowując, dokumenty wykonawcze w ramach Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice muszą być przygotowane w sposób systematyczny i staranny, z uwzględnieniem powyższych wytycznych. Tylko wtedy będą one skutecznie wspierać realizację założonych celów strategicznych, przyczyniając się do zrównoważonego i spójnego rozwoju całego obszaru gminy.

5.4. MONITOROWANIE I OCENA WDRAŻANIA

Elementem kontroli społecznej i sposobem oceny skuteczności realizacji zamierzeń strategicznych jest system monitoringu i ewaluacji strategii, będącej podstawą do jej oceny w kontekście efektywności i skuteczności. Proces ten prowadzony jest zasadniczo w dwóch uzupełniających się aspektach, które powinny być stosowane łącznie, tj.:

- danych liczbowych i wskaźnikowych (ile i jak jest?)
- refleksji pogłębionej i komentarza kontekstowego (co to oznacza i dlaczego tak jest?)

Skwantyfikowane dane i wskaźniki realizacji strategii stanowią podstawowy, chociaż nie jedyny, element walidacji skuteczności podejmowanych działań strategicznych. Analiza wskaźników i ich wartości stanowić może jedynie wstęp do formułowania wniosków, gdyż **wymaga każdorazowo komentarza strategicznego** w ocenie skuteczności.

5.4.1. Rezultaty strategiczne

System oceny realizacji strategii będzie dostarczał informacji dotyczących głównych problemów i sukcesów w realizacji celów strategicznych oraz będzie wskazywał na niezbędny zakres i przedmiot aktualizacji jej zapisów. Ocena realizacji strategii będzie dokonywana za pomocą dwóch rodzajów wskaźników: rezultatu strategicznego i produktu, według poniższej tabeli¹⁷.

Matryca prezentuje zasadnicze wskaźniki oceny skuteczności podejmowanych działań i oczekiwane trendy. Szczegółowe wartości docelowe pochodzić będą z realizowanych projektów strategicznych wynikających z określonych celów i kierunków strategicznych.

Tabela 49: Matryca wskaźników strategicznych

Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Trend
WSKAŹNIKI REZULTATU STRATEGICZNEGO		
Cel 1 społeczny: Silna, zintegrowana i aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia		
	WLWK-PLRR105 - Roczna liczba użytkowników obiektów świadczących usługi społeczne	Wzrost

¹⁷ W tabeli uwzględniono wskaźniki zgodne z nomenklaturą ujętą w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027

WSKAŹNIKI REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-PLKLCR04 - Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	
	WLWK-RCR062 - Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	
Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta lokalna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, turystyce i współpracy międzysektorowej		
WSKAŹNIKI REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-RCR098 - Pracownicy MŚP kończący szkolenia w zakresie rozwoju umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (według rodzaju umiejętności: techniczne, zarządzanie, przedsiębiorczość, ekologiczne, inne)	Wzrost
	WLWK-EECR03 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	
	WLWK-PLTR004 - Liczba nowych/ulepszonych produktów/usług	
Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój przestrzenny i wysoka odporność środowiskowa gminy		
WSKAŹNIKI REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	Wzrost
	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	
	PROG-DOL1R - Powierzchnia wspartych obszarów chronionych	
WSKAŹNIKI PRODUKTU		
Cel 1 społeczny: Silna, zintegrowana i aktywna wspólnota lokalna o wysokiej jakości życia		
WSKAŹNIKI PRODUKTU	WLWK-PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	Wzrost
	WLWK-PLKLCO02 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	
	WLWK-RCO057 - Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	
Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta lokalna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, turystyce i współpracy międzysektorowej		
WSKAŹNIKI PRODUKTU	WLWK-RCO001 - Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	Wzrost
	WLWK-PLFCO07 - Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	
	WLWK-PLRR085 - Liczba obsługiwanych inwestorów	
Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój przestrzenny i wysoka odporność środowiskowa gminy		
WSKAŹNIKI PRODUKTU	WLWK-PLRO023 - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	Wzrost
	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	

	WLWK-PLRO074 - Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	
WSKAŹNIKI HORYZONTALNE		
Cel horyzontalny: Rozwinięty potencjał instytucjonalny		
WSKAŹNIK REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-PLKLCR03FST - Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	Wzrost
WSKAŹNIKI PRODUKTU	WLWK-EECO18 - Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym	Wzrost
	WLWK-PLRO150 - Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	
	WLWK-PLRO151 - Liczba przeprowadzonych ewaluacji	

Źródło: opracowanie własne

5.4.2. Monitorowanie procesu wdrażania strategii

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celu głównego i celów szczegółowych strategii jest dysponowanie **wiedzą na temat postępów** osiągniętych w zakresie wdrażanego projektu strategicznego, ich skuteczności (efektywności) oraz **zdolność do reagowania na pojawiające się trudności i ryzyka** w realizacji założeń strategii, w tym osiągnięcia zaplanowanych efektów w określonych terminach.

Monitoring wdrażania strategii w trakcie jej realizacji będzie polegał na ciągłym i systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od poszczególnych realizatorów działań strategicznych.

Za monitorowanie realizacji strategii odpowiada samorząd gminy. Niezbędne dane, informacje o ryzykach i inne niezbędne dane wraz z kontekstem, istotne z punktu widzenia realizacji strategii będą gromadzone na poziomie roboczym, a decyzje w ich zakresie zależą od władz samorządu.

W celu operacjonalizacji powyższych założeń, zakłada się **cykliczny proces monitorowania w postaci raportów**, zawierających kluczowe informacje o postępie rzeczowym i finansowym dotyczącym strategii.

Wnioski płynące z procesu monitoringu (raportu), przygotowane w okresach za lata 2026-2027, 2028-2029, 2030-2031, 2032-2033, 2034-2035, przygotowane przez właściwe komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne, zgodnie z przypisanymi kompetencjami, zaopiniowane przez Zespół Doradczy i przyjęte przez władze gminy, będą stanowiły podstawę do **ewentualnej aktualizacji strategii** poprzez modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych,

w tym dokonywanie korekt wartości wskaźników w procesie realizacji zamierzonych działań.

5.4.3. Ewaluacja strategii

Kluczowym narzędziem oceny skuteczności strategii z punktu widzenia wstecz, ale też na przyszłość, jest **ewaluacja**, która odbywa się w konkretnych momentach czasu i dotyczy analizy osiągniętych zamierzeń i rezultatów oraz ich wpływu na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru. W procesie ewaluacji kluczowy jest komentarz i **refleksja pogłębiona** na temat skuteczności podjętych działań z perspektywy czasu oraz możliwych sugestii i praktyk na przyszłość.

W strategii zakłada się ewaluację trzyetapową:

- **Ewaluacja uprzednia** (ex-ante): ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju¹⁸ – przeprowadzona przed przyjęciem strategii,
- **Ewaluacja śródterminowa** (mid-term): jest prowadzona w celu diagnozy stopnia, w jakim udało się osiągnąć zakładane wskaźniki rezultatu w połowie realizacji strategii; przeprowadzana co najmniej raz (w połowie, po roku 2031, za okres do 2031),
- **Ewaluacja końcowa** (ex-post): pokazuje, co się udało osiągnąć, jakim kosztem, a także, co się nie udało, z jakich powodów i kto za to odpowiada. W ramach ewaluacji ex-post zbadać można, jaki wpływ realizacja strategii miała na mieszkańców obszaru gminy; przeprowadzana na zakończenie procesu wdrażania strategii (za cały okres do roku 2035).

Przedmiotem ewaluacji będzie przede wszystkim stopień osiągnięcia celów strategicznych, skuteczność osiągania rezultatów bezpośrednich, wpływ na środowisko społeczno-gospodarcze oraz głębokość zmian (trwałość). W systemie oceny uwzględnia się stosowanie poniższych kryteriów oceny:

- **Trafność** – zgodność interwencji ze zdiagnozowanymi wyzwaniami,
- **Efektywność** – relacja pomiędzy poniesionymi nakładami, a faktycznymi efektami,
- **Skuteczność** – stopień realizacji celów strategicznych,
- **Użyteczność** – faktyczna użyteczność i konsekwencje podjętych interwencji,
- **Trwałość** – stopień głębokości zmian.

Za ewaluację strategii odpowiada samorząd gminy. Niezbędne dane, informacje o ryzykach i inne niezbędne dane wraz z kontekstem, istotne z punktu widzenia

¹⁸ zgodnie z art. 10a ust. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658, z późn. zm.)

realizacji strategii będą gromadzone na poziomie roboczym, a decyzje w ich zakresie zależą od władz gminy.

W celu operacjonalizacji powyższych założeń, rekomenduje się opracowywanie **Raportów ewaluacyjnych z realizacji strategii**, zawierających:

- Metodologię i bazowe informacje **rzeczowe i finansowe**, w tym dane liczbowe, statystyczne i nominalne w zakresie efektów realizacji strategii,
- Stopień realizacji **celów strategicznych**, w tym rezultatów i wskaźników,
- **Kontekst i komentarz**, tworzące niezbędne tło i pozwalających na stworzenie całościowego obrazu,
- **Analizę wyników** (efektywności),
- **Zewnętrzne spojrzenie** i zestawienie z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- Podsumowanie z **rekomendacjami** dotyczącymi następnego okresu.

Wnioski płynące z raportu śródterminowego, przygotowane przez właściwe komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne, zgodnie z przypisanymi kompetencjami, zaopiniowane przez Zespół Doradczy i przyjęte przez władze gminy, będą stanowiły podstawę do **ewentualnej aktualizacji strategii** poprzez modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych, w tym dokonywanie zmian systemu zarządzania, projektów strategicznych, przyjętych wskaźników. Wnioski płynące z raportu końcowego, właściwe komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne, zgodnie z przypisanymi kompetencjami, zaopiniowane przez Zespół Doradczy i przyjęte przez władze gminy, będą stanowiły podstawę do **programowania przyszłej strategii**, jako punkt wyjścia do kolejnych raportów i analiz diagnostycznych.

6. OPIS PROCESU ANGAŻOWANIA PARTNERÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Kwestia partycypacji uważana jest za miarę **poziomu rozwoju demokracji** i społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego też jedną z istotniejszych form współpracy samorządu terytorialnego ze społecznością lokalną jest **udział mieszkańców w tworzeniu regionalnych i lokalnych planów rozwoju**, jako elementy aktywnej partycypacji społecznej.

Dla zapewnienia właściwego rozwoju ważny i konieczny staje się udział społeczności lokalnej lub jej reprezentantów w opracowywaniu i realizacji różnych decyzji, zwłaszcza tych o charakterze strategicznym. Dlatego też mieszkańcy muszą mieć zapewnioną możliwość uczestnictwa w procesie przygotowywania i wdrażania dokumentów, których efekty wdrożeniowe mają ich bezpośrednio i pośrednio dotyczyć. Sprawne funkcjonowanie lokalnej wspólnoty jest możliwe dzięki wdrożeniu jasnych zasad współpracy oraz klarownemu podziałowi ról i zadań.

W procesie planowania uwzględnia się lokalne uwarunkowania, szczególnie dotyczące właściwych interesariuszy, cele ich działań, punkty widzenia oraz rolę poszczególnych osób i ich oczekiwania. Zaangażowanie lokalnych przedstawicieli w proces planowania sprzyja wzrostowi świadomości społecznej na temat celów podejmowanych działań. W ten sposób następuje **utożsamianie się przedstawicieli lokalnej społeczności z podejmowanymi przez administrację działaniami**. Wzmacnia to również jakość podejmowanych decyzji publicznych (więcej punktów widzenia). Natomiast brak współpracy z osobami zainteresowanymi, które żyją i mieszkają na danym terenie, sprzyja niedowierzaniu mieszkańców co do zasadności i transparentności prowadzonych przez władze poczynań.

Proces zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych można ukazać we wszystkich trzech horyzontach czasowych:

- Etap **przygotowania** strategii,
- Etap **realizacji** strategii,
- Etap **oceny** strategii.

We wszystkich dotychczasowych działaniach w ramach przygotowania strategii kluczowym elementem było **aktywne i transparentne włączenie mieszkańców** i reprezentujących ich podmiotów. Po opinię społeczeństwa sięgano wielokrotnie używając różnych form współdziałania i tworzenia relacji, ale też informowania o planach i efektach podejmowanych działań (feedback).

Działanie w ramach partycypacji społecznej przy opracowaniu niniejszej strategii pozwoliło dostosować misję, wizję i cele strategiczne obszaru do potrzeb i oczekiwań interesariuszy, a także uzyskać społeczną akceptację podejmowanych przedsięwzięć.

Wybrany poziom zaangażowania mieszkańców w proces tworzenia strategii determinuje stopień użyteczności wypracowanych rozwiązań i osiągnięcia sukcesu w zmierzeniu się ze zdiagnozowanymi wyzwaniami gminy. Ma on wpływ na:

- integrację mieszkańców z terenem gminy i ich zaangażowaniem, które przynieść ma odczuwalną i trwałą pozytywną zmianę (zmiany wewnętrzne),
- kształtowanie wizerunku obszaru, jego rozpoznawalność i promocję (zmiany zewnętrzne).

6.1. ZESPÓŁ DORADCZY

W ramach procesu strategicznego wybrana została grupa partnerów społeczno-gospodarczych (kluczowych interesariuszy) powołanych i funkcjonujących jako tzw. **Zespół Doradczy**, czyli wyselekcjonowana na samym początku realizacji procesu strategicznego grupa współpracy mająca na celu dostarczenie wiedzy i informacji o sytuacji na obszarze gminy, zapewniając różnorodność wniosków i ocen w trakcie całego procesu.

Zespół Doradczy był angażowany w wielu momentach procesu tworzenia strategii od samego jej początku, już podczas pierwszych spotkań warsztatowych (diagnostycznych i strategicznych) czy ankiet opinii (ankieta mieszkańców i ankieta interesariuszy – dedykowana dla Zespołu Doradczego). Jednocześnie będzie miał ważną rolę opiniującą na etapie wdrażania strategii.

Kluczowymi czynnikami wyboru członków Zespołu Doradczego były:

- **Wpływ lokalny** – silne oddziaływanie na przygotowanie i realizację programu rozwoju gminy wynikające z formalnej roli regulatora lub egzekutora prawa, autorytetu i pozycji społecznej interesariusza, kompetencji i wiedzy specjalistycznej, posiadanych zasobów materialnych i niematerialnych, itd.,
- **Zaangażowanie** – możliwość faktycznego i realnego zaangażowania się w proces rozwoju strategicznego, zarówno na etapie przygotowań (diagnozy i strategii), ale również na etapie jej wdrażania w okresie wieloletnim,
- **Reprezentatywność** – zapewnienie zróżnicowania reprezentacji różnych grup interesariuszy wg czterech kategorii, przy szczególnej rekomendacji dla interesariuszy reprezentujących jednocześnie więcej kategorii sektorów (zapewnienie jeszcze większego zróżnicowania i reprezentatywności opinii).

Rysunek 17: Sektory kluczowych interesariuszy w Zespole Doradczym

Źródło: opracowanie własne

Zespół Doradczy partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice (Zespół Doradczy) powołany został Zarządzeniem nr 0050.99.2025¹⁹. Wśród 17 wskazanych interesariuszy znaleźli się przedstawiciele lokalnych środowisk reprezentujący **sektor publiczny, prywatny, pozarządowy i opinii**. W skład Zespołu Doradczego wchodzi przedstawiciele samorządu gminy wraz z przedstawicielami lokalnych środowisk społecznych, gospodarczych, publicznych i opiniotwórczych, w tym podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji działających na terenie gminy.

¹⁹ Zespół Doradczy partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice powołany Zarządzeniem nr 0050.99.2025 Wójta Gminy Mysłakowice z dnia 26 września 2025 r. w sprawie powołania Zespołu Doradczego partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice

6.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE PRZYGOTOWYWANIA STRATEGII

Zakończony proces przygotowania strategii zakładał otwarte i aktywne uczestnictwo przedstawicieli mieszkańców realizowane w różnej formie w celu uzyskiwania najlepszych efektów – opinii i wniosków strategicznych – na każdym etapie jej tworzenia.

Partycypacja realizowana była w trzech kluczowych wymiarach partycypacji, poprzez:

- Aktywność wyselekcjonowanych **partnerów społeczno-gospodarczych**, tj. Zespołu Doradczego,
- **Badania i ankiety** zbierające opinie i propozycje społeczne,
- **Warsztaty** towarzyszące procesowi powstawania dokumentu, w tym diagnozy, formułowania celów i priorytetów.

6.2.1. Badania i ankiety

Bardzo ważnym elementem zbierania szerokich opinii społecznych było przeprowadzenie szeregu badań ankietowych grup społecznych z terenu gminy.

- **Badanie opinii mieszkańców**

Przeprowadzone online we wrześniu/październiku 2025 roku, w którym wzięło udział łącznie 114 osób deklarujących zamieszkanie na terenie gminy. Badanie było ogólnodostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców obszaru o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

- **Badanie opinii lokalnych liderów**

Przeprowadzone online we wrześniu/październiku 2025 roku, w którym wzięło udział łącznie 15 osób, wyselekcjonowanych z grupy interesariuszy w ramach Zespołu Doradczego (88% wszystkich zaproszonych do badania).

Głównym celem badania było poznanie opinii liderów obszaru, z czterech grup interesów (liderów administracji, liderów gospodarki, liderów sektora społecznego i liderów opinii), o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

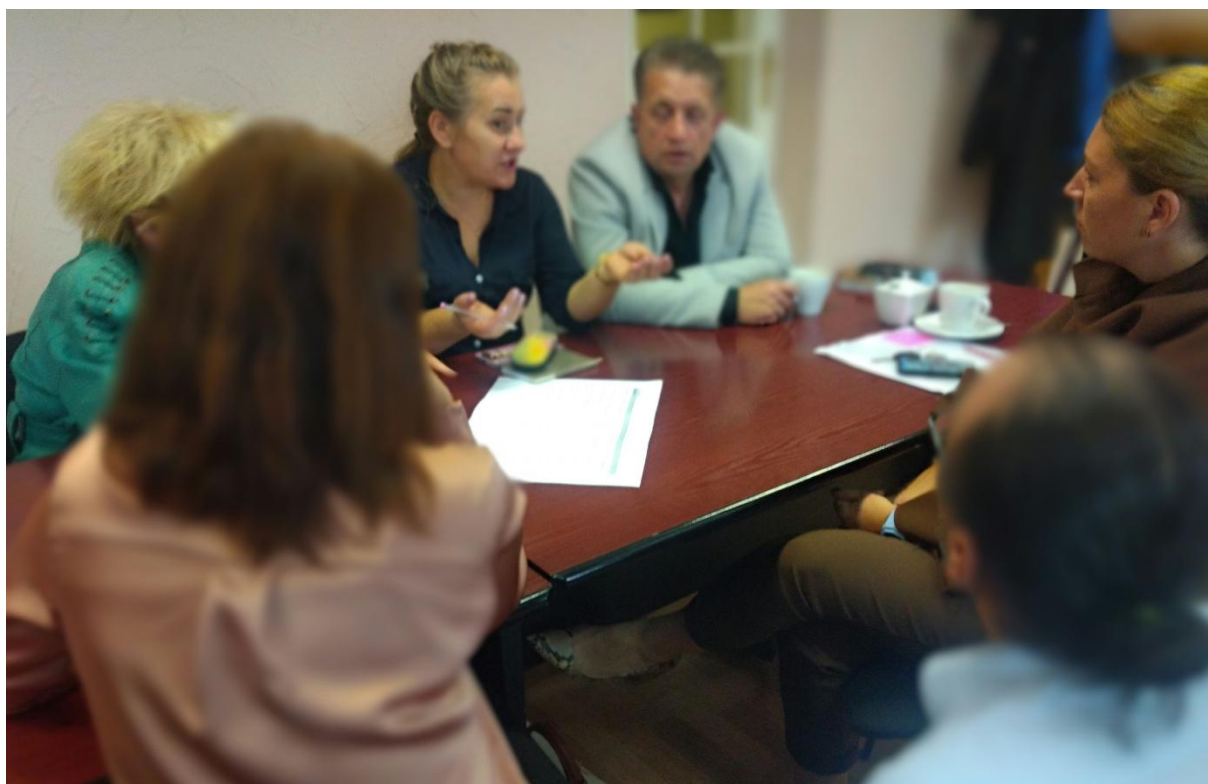
6.2.2. Spotkania warsztatowe

W październiku 2025 roku na terenie gminy prowadzone były **spotkania warsztatowe z udziałem przedstawicieli lokalnych środowisk**, w mniejszym lub większym składzie, będące elementem procesu tworzenia założeń strategicznych.

Pierwszym kluczowym elementem procesu warsztatowego były spotkania na etapie diagnostycznym w październiku 2025 roku, kiedy przeprowadzono partycypacyjny proces wyłaniania i określania kluczowych zasobów, produktów, problemów i potrzeb istotnych z punktu widzenia gminy.

W spotkaniach brali udział lokalni przedstawiciele samorządu oraz lokalni interesariusze z Zespołu Doradczego, a wypracowane propozycje pozwoliły na przygotowanie kluczowych wniosków diagnozy, jako podstawy do budowania strategii.

Zdjęcie 7: Warsztaty diagnostyczne w Mysłakowicach

Źródło: materiały własne

Drugi kluczowy element partycypacji warsztatowej przeprowadzony został na etapie opracowywania strategii w październiku 2025 r., kiedy odbyły się lokalne warsztaty mające w założeniu wypracowanie wizji i celów gminy, w tym również w wymiarze przestrzennym. Było to jednocześnie bardzo produktywne forum i miejsce do budowania lokalnej społeczności i wzmacniania tkanki społecznej.

W spotkaniach brali udział lokalni przedstawiciele samorządu oraz lokalni interesariusze z Zespołu Doradczego, a wypracowane propozycje pozwoliły na przygotowanie kierunkowych rozwiązań zastosowanych w niniejszej strategii.

Zdjęcie 8: Warsztaty strategiczne w Mysłakowicach

Źródło: materiały własne

6.2.3. Informacja o sposobie uwzględnienia praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem dokumentu

Proces przygotowania dokumentu strategii prowadzony był w sposób otwarty i transparentny. Informacje o procesie, w tym badaniach ankietowych, dystrybuowane były przez kanały informacyjne samorządu gminy, który zobowiązany jest do stosowania praktyk równościowych i niedyskryminacyjnych oraz reguł dostępności (np. wymagania dotyczące stron internetowych). Spotkania bezpośrednio odbywały się w miejscach dostępnych – w ramach infrastruktury gminy. W pracach nad dokumentem zachowano parytet kobiet i mężczyzn zarówno ze strony przedstawicieli samorządów, jak i strony społecznej. Ponadto w pracach warsztatowych i w informacjach na temat procesu stawiano duży nacisk na komunikatywność i jasność przekazu, by uniknąć barier zbędnej „eksperckości” i hermetyczności języka, utrudniającego przyswajanie treści.

W ramach procesu strategicznego dokonano również szeregu uzgodnień strategicznych, zarówno tych wynikających z przepisów ogólnych, jak i przyjętych założeń w zakresie partycypacji.

6.3. UZGODNIENIA STRATEGICZNE

W ramach procesu strategicznego dokonano również szeregu uzgodnień strategicznych, zarówno tych wynikających z przepisów ogólnych, jak i przyjętych założeń w zakresie partycypacji. Dokument strategii stanowi wersję po dokonanych uzgodnieniach strategicznych.

6.3.1. Konsultacje społeczne

W ramach procesu partycypacyjnego przeprowadzone zostały powszechne i ogólnodostępne konsultacje społeczne, których głównym celem było uspołecznienie wniosków i założeń strategicznych, przekazanie do zaopiniowania przez przedstawicieli lokalnego środowiska i wypracowanie wspólnej, społecznie akceptowanej, wersji strategii rozwoju.

6.3.2. Uzgodnienie z Zespołem Doradczym

W ramach procesu partycypacyjnego dokonano zaopiniowania projektu strategii przez członków Zespołu Doradczego. Głównym celem było zaopiniowanie wniosków i założeń strategicznych przez kluczowych przedstawicieli interesariuszy (Zespół Doradczy) i wypracowanie wspólnej, społecznie akceptowanej, wersji strategii rozwoju.

6.3.3. Uzgodnienie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W ramach formalnego procesu dokonano uzgodnień w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym.

6.3.4. Uzgodnienia z Zarządem Województwa

W ramach formalnego procesu na podstawie art. 10f ust. 2 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, pismem z dnia 2 października 2025 r. dokonano uzgodnień w zakresie sposobu uwzględnienia w przedmiotowym projekcie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

6.3.5. Ewaluacja ex-ante

Dla projektu strategii została przeprowadzona uprzednia ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju (tzw. ewaluacja ex-ante) zgodnie z art. 10a ust. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658, z późn. zm.), potwierdzająca prawidłowość opracowania.

6.4. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I OCENY STRATEGII

Zaangażowanie środowiska społecznego we wdrażanie i ocenę strategii jest istotnym warunkiem jej sukcesu. Na tym etapie szczególnie ważna jest także współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa, z uwagi na przewidywaną rolę również otoczenia zewnętrznego w stosunku do organizacji gminy.

Udział społeczeństwa w realizacji określonych działań w ramach realizacji strategii musi być oparty na **przejrzystych zasadach** spełniając minimum następujące kryteria:

- **trafność działań** – powiązanych z obszarem problemowym, w którym jest realizowana strategia, a partnerzy powinni posiadać potencjał pozwalający na aktywne uczestnictwo w prowadzonych pracach,
- **optymalność** – osiągnięcie optymalnej reprezentacji społeczeństwa, aby ich głos był widoczny w procesie,
- **bezstronność** – umożliwienie podejmowania decyzji w sposób neutralny, na podstawie obiektywnych kryteriów, a nie partykularnych przekonań, uprzedzeń czy preferencji, bez faworyzowania którejkolwiek ze stron,
- **efektywność** – działanie w sposób możliwie najskuteczniejszy, przy optymalnym zaangażowaniu środków, wiedzy i kapitału ludzkiego,
- **prawo do uczestnictwa** – zapewnienie udziału właściwych przedstawicieli społeczeństwa we wszystkich etapach realizacji strategii.

Udział interesariuszy w realizacji strategii jest kluczowy dla osiągnięcia sukcesu w jej wdrożeniu i będzie realizowany na dwóch poziomach:

- **skoncentrowanym** – polegającym na aktywności wyodrębnionego Zespołu Doradczego, stanowiącego reprezentację kluczowych środowisk mieszkańców,
- **powszechnym** – polegającym na aktywności ogółu mieszkańców obszaru gminy.

6.4.1. Poziom skoncentrowany

W zakresie działań **skoncentrowanych** we wrześniu 2025 roku powołany został **Zespół Doradczy partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice (Zespół Doradczy)**, pełniący rolę ciała opiniująco-doradczego dla gminy w procesie strategicznym, zapewniającego stałą partycypację społeczną w procesie rozwoju lokalnego na poziomie gminy.

Rolą Zespołu Doradczego na etapie wdrażania i oceny będzie przede wszystkim opiniowanie realizacji strategii w dwóch aspektach – monitorowania i ewaluacji.

6.4.2. Poziom powszechny

Z kolei szersza, **powszechna** partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii uwzględnić będzie **aktywny udział mieszkańców** poprzez zaplanowanie szeregu działań:

- **badania sondażowe i ankiety** na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze gminy w trakcie wdrażania strategii – badanie odbędzie się podobnie jak na etapie przygotowywania strategii poprzez ankiety internetowe skierowane do wskazanych grup społecznych,
- **badania fokusowe** dotyczące jakości życia na obszarze gminy – przeprowadzone podczas bezpośrednich spotkań z mieszkańcami miejscowości lub podczas spotkania przedstawicieli z całego obszaru gminy – częstotliwość spotkań będzie dostosowana do potrzeb (np. zgłaszanych uwag),
- **debaty** z władzami publicznymi i partnerami społeczno-gospodarczymi na temat efektów zrealizowanych działań – przeprowadzona w jednej lub kilku z dostępnych form,
- **zbieranie opinii** o realizacji strategii zgłaszanych różnymi kanałami do przedstawicieli gminy.

6.4.3. Komunikacja

Jednocześnie bardzo ważnym elementem jest dalsza właściwa **komunikacja zewnętrzna i informowanie** mieszkańców i ośrodków opinii publicznej o zamierzeniach i efektach strategii działając w oparciu o spójną politykę komunikacyjną i narzędzia (działania PR). Ważne, aby komunikacja ta prowadzona była różnymi kanałami i metodami, z uwzględnieniem potrzeb osób o szczególnych potrzebach, np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami, tak, aby charakteryzować się maksymalną skutecznością i dostępnością.

Elementami do wykorzystania w skutecznej komunikacji będą:

- Publikacje w mediach tradycyjnych (lokalnych, krajowych, zagranicznych)
- Publikacje w mediach społecznościowych
- Nowoczesne formy komunikacji (e-biuletyny, czaty, spotkania online, wideo, itd.)
- Spotkania bezpośrednie (warsztaty, debaty, spotkania lokalne)
- Materiały drukowane, pisane, promocyjne (foldery, broszury, katalog dobrych praktyk)
- Promocja efektów strategii (lokalnych podmiotów i produktów)
- Promocja zewnętrzna strategii (konferencje, fora, debaty, spotkania z przedstawicielami)
- Organizacja cyklicznego wydarzenia poświęconego w całości lub w części efektom realizacji strategii.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Strategia Rozwoju Gminy Mysłakowice na lata 2026-2035 wyznacza kluczowe kierunki działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój lokalnej gospodarki oraz zapewnienia zrównoważonego zarządzania przestrzenią i zasobami naturalnymi gminy. Realizacja tych założeń wymaga odpowiedniego zabezpieczenia finansowego, które zapewni możliwość wdrażania projektów odpowiadających na najważniejsze potrzeby i wyzwania gminy.

Wdrażanie dokumentu wymaga zaangażowania zróżnicowanych źródeł finansowania, w tym środków publicznych, środków Unii Europejskiej (w szczególności w ramach perspektywy finansowej 2021-2027), a także wkładu prywatnego, w tym w ramach partnerstw publiczno-prywatnych (PPP). System finansowania obejmuje m.in. następujące źródła:

- budżet Państwa,
- fundusze celowe i inne środki publiczne,
- fundusze Unii Europejskiej oraz innych instytucji międzynarodowych,
- środki własne Gminy,
- pożyczki, kredyty oraz inne instrumenty dłużne,
- wkład prywatny, w tym partnerstwa publiczno-prywatne.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice do roku 2035 zakłada wykorzystanie środków pochodzących z budżetu Gminy, które będą uzupełniane o fundusze z programów krajowych i unijnych, a także o wkład prywatny. Takie podejście pozwoli na elastyczne i efektywne finansowanie zaplanowanych działań, które odpowiadają na potrzeby społeczności lokalnej oraz wspierają zrównoważony rozwój gminy.

7.1. PROGRAM REGIONALNY

Strategia Rozwoju Gminy Mysłakowice na lata 2025-2034 zakłada efektywne wykorzystanie środków dostępnych w ramach programu **Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027** (FEDS).

Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 – to obecnie realizowany program regionalny. W ramach programu dostępna jest alokacja w wysokości ponad 1,734 mld EUR, plus dodatkowe 581 mln EUR z nowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Dofinansowane przedsięwzięcia i inwestycje muszą się wpisać w jeden z pięciu celów wspólnej polityki UE:

- Bardziej inteligentna Europa
- Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa
- Lepiej połączona Europa
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym

- Europa bliżej obywateli

Program FEDS jest finansowany z trzech funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Podzielony jest on na następujące priorytety:

- Fundusze Europejskie na rzecz przedsiębiorczego Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz mobilności Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie na rzecz odbudowy i odporności Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz technologii krytycznych Dolnego Śląska
- Priorytety Pomocy Technicznej (EFRR, EFS+ i FST)

Tabela 50: Priorytety FEDS 2021-2027

Priorytet FEDS	Zakres tematyczny	Alokacja (mln EUR)
1. Przedsiębiorczy Dolny Śląsk	Innowacje, cyfryzacja, MŚP, klastry, IOB, Przemysł 4.0	216 808 358
2. Środowisko	Efektywność energetyczna, OZE, gospodarka wodna, ochrona przyrody, zielona infrastruktura	509 916 783
3. Mobilność miejska	Transport zeroemisyjny, zrównoważona mobilność miejska	98 521 351
4. Mobilność regionalna	Drogi, kolej, dostęp do TEN-T, obwodnice	460 408 065
5. Zrównoważony rozwój społeczny	Zdrowie, kultura, turystyka, integracja społeczna	174 712 293
6. Bliżej mieszkańców	Zintegrowany rozwój terytorialny (ZIT, MOF, IIT)	143 303 783
7. Rynek pracy i włączenie społeczne	Zatrudnienie, aktywizacja, integracja migrantów, usługi społeczne	467 943 102
8. Edukacja	Edukacja przedszkolna, ogólna, zawodowa, uczenie się dorosłych	161 066 190
9. Transformacja obszarów górniczych	Subregion wałbrzyski: OZE, rewitalizacja, MŚP, przekwalifikowanie	797 605 817
10. Odbudowa i odporność	Wzmocnienie odporności regionu na kryzysy, inwestycje w infrastrukturę	86 744 972
11. Technologie krytyczne	Wsparcie dla rozwoju technologii strategicznych	20 000 000
12. Pomoc techniczna	Zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie programu	138 383 681

Źródło: opracowanie własne na podstawie FEDS 2021-2027

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice poprzez dobór odpowiednich źródeł finansowania będzie procesem dynamicznym, szczególnie w kontekście możliwości oferowanych przez Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027. W ramach poszczególnych osi priorytetowych przewidziano nabory, w których samorzady takie jak Gmina Mysłakowice mogą aplikować o środki finansowe. Realizacja celów zapisanych w strategii wymaga elastycznego podejścia, umożliwiającego dopasowanie projektów do dostępnych źródeł finansowania przy jednoczesnym skupieniu na efektywnym wykorzystaniu funduszy. Dzięki szerokim możliwościom oferowanym przez program regionalny możliwe będzie skuteczne wdrażanie działań sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi Gminy Mysłakowice.

7.2. PROGRAMY KRAJOWE

Istotnym źródłem finansowania zamierzeń strategicznych Gminy Mysłakowice będzie możliwość skorzystania z programów na poziomie krajowym finansowanych z budżetu UE oraz narzędzi wsparcia finansowanych z budżetu państwa i innych środków publicznych.

Głównymi zewnętrznymi źródłami finansowania projektów w ramach Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice będą środki z funduszy unijnych dostępnych w Wieloletnich Ramach Finansowych UE na lata 2021-2027. Na poziomie krajowym szczególnie ważne dla realizacji ujętych w strategii projektów mogą być programy: FEnIKS, FERS, FERC oraz Pomoc Techniczna. Dodatkowo istotnym źródłem finansowania będzie Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), który jest częścią unijnego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).

Tabela 51: Podział środków finansowych z funduszy UE na poziomie krajowym

Środki z funduszy Unii Europejskiej na poziomie krajowym	
Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)	<p>Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego. Projekty realizowane w ramach programu przyczynić się mają do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. W ramach FEnIKS można inwestować w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obniżenie emisyjności gospodarki i transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i w obiegu zamkniętym, • budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne, • dokończenie realizacji sieci bazowej TEN-T do roku 2030, • poprawę bezpieczeństwa transportu,

	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia, • wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym. <p>Budżet programu to ponad 24 mld euro.</p>
<p>Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)</p>	<p>W ramach programu będzie realizowane wsparcie na rzecz: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.</p> <p>Program FERS ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, • rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy, • wpieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, • poprawę jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej, • wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych, • wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją, • wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów, • rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, • rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze, • zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami, • wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, • budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, • rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań. <p>Budżet programu to 21,7 mld zł.</p>
<p>Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)</p>	<p>Program koncentruje się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury i przedsiębiorców.</p> <p>Budżet programu to ok. 2 mld euro.</p>

<p>Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich</p>	<p>Celem programu jest zapewnienie skutecznego systemu realizacji polityki spójności w latach 2021-2027 w wymiarze strategicznym, wdrożeniowym i refleksyjnym. W ramach programu finansowane będą m.in. działania dot.: upowszechnienia nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi w administracji odpowiedzialnej za wdrażanie funduszy w perspektywie finansowej 2021-2027, stworzenia i utrzymania odpowiednich warunków pracy dla urzędników wdrażających fundusze, zwiększenia zdolności administracyjnych instytucji wdrażających fundusze, zwiększenia potencjału beneficjentów m.in. poprzez działania szkoleniowe i eksperckie, wsparcie wdrożenia instrumentów rozwoju terytorialnego.</p> <p>Budżet programu to 550 mln euro.</p>
<p>Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)</p>	<p>KPO ma na celu wsparcie państw członkowskich w łagodzeniu gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19 oraz wzmocnienie ich odporności gospodarczej i społecznej. W ramach KPO zgodnie z celami UE znaczną część budżetu zostanie przeznaczona na cele klimatyczne (46,60%) oraz na transformację cyfrową (21,36%). Będą wspierane następujące obszary:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odporność i konkurencyjność gospodarki tj.: <ul style="list-style-type: none"> • nowe miejsca pracy, • nowe inwestycje i wyższe zarobki, • pomoc rodzicom na rynku pracy (więcej żłobków i klubów dziecięcych), • likwidacja barier prawnych i ułatwienia dla firm, • innowacje i nowoczesne technologie. 2. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności tj.: <ul style="list-style-type: none"> • czyste powietrze, • szybsza wymiana starych pieców węglowych na bardziej ekologiczne, • zakup paneli fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych, • farmy wiatrowe na Bałtyku, • inteligentna sieć energetyczna, • technologie wodorowe, • zielone miasta. 3. Transformacja cyfrowa tj.: <ul style="list-style-type: none"> • szybki Internet, • e-usługi, • sale informatyczne i komputery dla szkół, • bezpieczeństwo w Internecie. 4. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia tj.: <ul style="list-style-type: none"> • nowy sprzęt dla szpitali, • modernizacja placówek medycznych, • liczniejszy personel medyczny, • większa dostępność do usług medycznych, • rozwój przemysłu farmaceutycznego w Polsce. 5. Zielona, inteligentna mobilność tj.: <ul style="list-style-type: none"> • więcej autobusów elektrycznych i wodorowych, • więcej nowoczesnych pociągów i linii kolejowych, • kolejne obwodnice, • bezpieczniejsze drogi. 6. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. 7. REPowerEU

	Budżet KPO to 59,8 mld euro (ok. 256 mld zł), z czego 25,27 mld euro (108 mld zł) dotacji i 34,54 mld euro (148 mld zł) w formie preferencyjnych pożyczek.
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027)	<p>Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 jest kluczowym dokumentem opracowanym na podstawie analizy potrzeb polskiego rolnictwa oraz możliwości jakie oferuje zreformowana Wspólna Polityka Rolna (WPR). Plan Strategiczny WPR będzie realizował 9 celów szczegółowych Wspólnej Polityki Rolnej, które dotyczą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, • zwiększenie konkurencyjności, • pozycji rolnika w łańcuchach wartości, • rolnictwo i łagodzenie zmiany klimatu, • wydajnego gospodarowania glebą, • różnorodności biologicznej i krajobrazów rolniczych, • zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, • zatrudnienie i wzrost gospodarczy na obszarach, • zdrowia, żywności i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe. <p>PS WPR 2023-2027 utrzymują inicjatywę LEADER, która ma charakter oddolny i w sposób wyjątkowy służy aktywizacji społeczeństwa i poprawie jakości życia na obszarach wiejskich. PS WPR 2023-2027 zakłada wsparcie w kwocie 17,3 mld euro w ramach I filaru WPR i 4,7 mld euro w ramach II filaru WPR.</p>

Źródło: Opracowanie własne

7.3. POZOSTAŁE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Mysłakowice może być również wspierana poprzez wykorzystanie międzynarodowych programów współpracy, takich jak **Programy Interreg**. Szczególnie interesujące mogą być inicjatywy transgraniczne, które sprzyjają wymianie doświadczeń i realizacji wspólnych projektów z regionami sąsiadującymi. W kontekście Gminy Mysłakowice możliwości te obejmują programy, które wspierają działania w zakresie innowacji, ochrony środowiska, mobilności czy współpracy społeczno-gospodarczej.

Tabela 52: Programy Interreg w latach 2021-2027 dla Dolnego Śląska

Program Interreg	Zakres geograficzny	Zakres tematyczny
Interreg Polska–Saksonia	Pogranicze polsko-niemieckie (Dolny Śląsk – Saksonia)	Współpraca instytucji, ochrona środowiska, edukacja, kultura, turystyka, mobilność, rozwój lokalny
Interreg Polska–Czechy	Pogranicze polsko-czeskie (Dolny Śląsk, w tym powiat karkonoski, Kraj Liberecki, Kralovohradecki, Pardubicki)	Infrastruktura, środowisko, turystyka, edukacja, bezpieczeństwo, współpraca samorządów
Interreg Europa Środkowa (Central Europe)	Kraje Europy Środkowej (w tym Polska)	Innowacje, transformacja energetyczna, mobilność, dziedzictwo kulturowe, zrównoważony rozwój
Interreg Europa (Interreg Europe)	Cała UE	Wymiana doświadczeń między regionami, polityki publiczne, dobre praktyki, rozwój regionalny

Interreg Baltic Sea Region	Kraje regionu Morza Bałtyckiego	Gospodarka niskoemisyjna, innowacje, zarządzanie zasobami, mobilność, cyfryzacja
-----------------------------------	---------------------------------	--

Źródło: Opracowanie własne

Identyfikacja źródeł finansowania planowanych inwestycji jest niezmiernie istotna. Obecnie środki przeznaczane przez gminy na przedsięwzięcia pochodzą głównie z funduszy unijnych i krajowych programów rządowych. Dodatkowo jednostki sektora finansów publicznych, mogą korzystać ze zwrotnych form finansowania inwestycji czyli kredytów. To pozwala na współfinansowanie projektów w ramach montażu finansowych. Jednostki samorządu terytorialnego zostały wyposażone w możliwość kreowania indywidualnego zestawu narzędzi pozwalającego na gromadzenie funduszy na ten proces oraz angażowanie inwestorów prywatnych. Bowiernie nie zawsze uda się pozyskać środki na planowane inwestycje z funduszy unijnych dlatego też ważne jest zadbanie o rozwój alternatywnych źródeł finansowania. Jedną z takich form jest finansowanie przedsięwzięć w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Za pomocą tej formuły finansuje się projekty inwestycyjno-eksploatacyjne realizowane w oparciu o umowę długoterminową zawartą przez władze publiczne i podmioty sektora prywatnego (podmioty rynkowe), których celem jest stworzenie niezbędnej infrastruktury rzeczowej, finansowej i organizacyjnej, umożliwiającej świadczenie usług publicznych. Przedsięwzięcia w formule PPP sprawdzają się przede wszystkim w:

- projektach obejmujących budowę parkingów miejskich,
- transporcie publicznym,
- infrastrukturze drogowej i transportowej,
- infrastrukturze wodnokanalizacyjnej,
- infrastrukturze ciepłowniczej,
- projektach oświetleniowych mających za zadanie podnoszenie jakości przestrzeni miejskiej.

Dla przedsiębiorcy celem realizacji projektu jest generowanie i maksymalizacja zysków, dla samorządu terytorialnego – ożywienie gospodarcze obszaru.

WYKAZ TABEL I ILUSTRACJI

SPIS TABEL:

Tabela 1: Podstawowe dane liczbowe dotyczące gminy	11
Tabela 2: Liczba ludności w latach 2014-2023.....	17
Tabela 3: Zmiany poziomu gęstości zaludnienia.....	19
Tabela 4: Liczba ludności wg ekonomicznych grup wiekowych	20
Tabela 5: Przyrost naturalny ludności	21
Tabela 6: Współczynnik dzietności.....	21
Tabela 7: Placówki oświatowe na terenie Gminy Myślakowice	23
Tabela 8: Warunki mieszkaliczne w Gminie Myślakowice	26
Tabela 9: Skala bezrobocia w Gminie Myślakowice	35
Tabela 10: Wskaźniki w obszarze bezrobocia.....	36
Tabela 11: Wskaźniki wynagrodzenia.....	37
Tabela 12: Oferty pracy na 1000 mieszkańców powiatu	37
Tabela 13: Podmioty zarejestrowane w REGON w Gminie Myślakowice.....	38
Tabela 14: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON	39
Tabela 15: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON w wieku produkcyjnym.....	40
Tabela 16: Ilość przedsiębiorstw wg wielkości zatrudnienia	40
Tabela 17: Dochody budżetu Gminy Myślakowice.....	41
Tabela 18: Dochody budżetu Gminy Myślakowice w przeliczeniu na 1 mieszkańca..	41
Tabela 19: Dochody podatników Gminy Myślakowice wg źródeł dochodów	43
Tabela 20: Obciążenia społeczne.....	43
Tabela 21: Dochody ogółem w tys. zł	44
Tabela 22: Dochody własne w tys. zł.....	44
Tabela 23: Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących	45
Tabela 24: Relacja kwoty zadłużenia do dochodów ogółem.....	45
Tabela 25: Finansowanie projektów ze środków UE.....	46
Tabela 26: Pomniki przyrody na obszarze gminy	60
Tabela 27: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci	75
Tabela 28: Sieć rozdzielcza na 100 km ² powierzchni	75
Tabela 29: Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	78
Tabela 30: Instalacje OZE na terenie gminy	78
Tabela 31: Kluczowe potencjały Gminy Myślakowice.....	90
Tabela 32: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar społeczny	94
Tabela 33: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar gospodarczy	94
Tabela 34: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar środowiskowo- przestrzenny	95
Tabela 35: Zestawienie mocnych i słabych stron Gminy Myślakowice.....	98
Tabela 36: Zestawienie szans i zagrożeń Gminy Myślakowice	98
Tabela 37: Matryca kluczowych potrzeb Gminy Myślakowice	101

Tabela 38: Wizja Gminy Mysłakowice – forma uproszczona.....	104
Tabela 39: Wizja Gminy Mysłakowice – pełen opis	104
Tabela 40: Zatwierdzone cele strategiczne Gminy Mysłakowice	106
Tabela 41: Cele społeczne – kierunki działań.....	107
Tabela 42: Cele gospodarcze – kierunki działań.....	108
Tabela 43: Cele środowiskowo-przestrzenne – kierunki działań	109
Tabela 44: Cel horyzontalny – kierunki działań	110
Tabela 45: Matryca relacji celów operacyjnych i potrzeb rozwojowych	111
Tabela 46: Odniesienie celu szczegółowego: społecznego do strategii wyższego rzędu	115
Tabela 47: Odniesienie celu szczegółowego: gospodarczego do strategii wyższego rzędu.....	116
Tabela 48: Odniesienie celu szczegółowego: środowiskowo-przestrzennego do strategii wyższego rzędu	117
Tabela 49: Matryca wskaźników strategicznych	142
Tabela 50: Priorytety FEDS 2021-2027	158
Tabela 51: Podział środków finansowych z funduszy UE na poziomie krajowym	159
Tabela 52: Programy Interreg w latach 2021-2027 dla Dolnego Śląska	162

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1: Lokalizacja gminy.....	11
Rysunek 2: Sołectwa Gminy Mysłakowice	12
Rysunek 3: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023)	14
Rysunek 4: Społeczny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023).....	16
Rysunek 5: Gęstość zaludnienia.....	18
Rysunek 6: Gospodarczy wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023).....	33
Rysunek 7: Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości	47
Rysunek 8: Środowiskowo-przestrzenny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2023) ...	49
Rysunek 9: Formy ochrony przyrody.....	62
Rysunek 10: Lokalizacja MPZP na terenie gminy	80
Rysunek 11: Ogłoszenie o ankiecie na potrzeby strategii.....	83
Rysunek 12: Struktura wsi na terenie gminy Mysłakowice	120
Rysunek 13: Struktura miast w otoczeniu gminy Mysłakowice	121
Rysunek 14: MSF-P, uwarunkowania: Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy (na kolejnej stronie)	122
Rysunek 15: MSF-P, uwarunkowania: Transport i komunikacja, Infrastruktura i OZE (na kolejnej stronie)	124
Rysunek 16: MSF-P, Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych (na kolejnej stronie).....	127
Rysunek 17: Sektory kluczowych interesariuszy w Zespole Doradczym	149

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1: Pałac w Wojanowie	68
Zdjęcie 2: Schronisko „Szwajcarka” w Rudawach Janowickich	70
Zdjęcie 3: Warsztaty diagnostyczne w Mysłakowicach – kluczowe potencjały	90
Zdjęcie 4: Warsztaty diagnostyczne w Mysłakowicach – kluczowe potrzeby	100
Zdjęcie 5: Warsztaty strategiczne w Mysłakowicach	103
Zdjęcie 6: Warsztaty strategiczne w Mysłakowicach – wymiar przestrzenny	129
Zdjęcie 7: Warsztaty diagnostyczne w Mysłakowicach	151
Zdjęcie 8: Warsztaty strategiczne w Mysłakowicach	152

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1: Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2014-2023	20
Wykres 2: Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację oraz na kulturę i dziedzictwo narodowe	27
Wykres 3: Wskaźniki bezpieczeństwa osobistego	30
Wykres 4: Stopa bezrobocia	35
Wykres 5: Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON	39